

**Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammattipätevyyden tunnustamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi**

**ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki ammattipätevyyden tunnustamisesta. Samalla voimassa oleva ammattipätevyyden tunnustamisesta annettu laki ehdotetaan kumottavaksi. Lisäksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta sekä muutettaviksi ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettua lakia, ajoneuvojen katsastustoiminnasta annettua lakia, ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä annettua lakia, eläinsuojelulakia, kauppakamarilakia, asianajajista annettua lakia sekä tuomareiden nimittämisestä annettua lakia.

Esityksellä pantaisiin täytäntöön ammattipätevyyden tunnustamista koskevaan direktiiviin tehdyt muutokset terveydenhuollon ammattihenkilöstöön ja eläinlääkäreihin liittyviä erityissäännöksiä lukuun ottamatta.

Uuteen tunnustamislakiin lisättäisiin direktiivin mukaiset eri tunnustamisjärjestelmiin liittyvät säännökset ja palvelujen väliaikaisen tarjoamisen vapauteen liittyvät säännökset sekä uudet säännökset eurooppalaisesta ammattikortista, osittaisesta ammatinharjoittamisoikeudesta, hyltysjärjestelmästä ja yhteisiä koulutusperiaatteita koskevasta tunnustamisjärjestelmästä. Lisäksi ehdotettavassa lainsäädännössä selvennettäisiin ammattipätevyyden tunnustamisprosessiin liittyvien kansallisten toimijoiden vastuuta.

Direktiivissä edellytetään, että jäsenvaltiot saattavat siinä edellytetyn kansallisen lainsäädäntönsä voimaan viimeistään 18 päivänä tammikuuta 2016. Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

---

## SISÄLLYS

|                                                                                           |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....                                                      | 1  |
| SISÄLLYS.....                                                                             | 2  |
| YLEISPERUSTELUT .....                                                                     | 4  |
| 1 JOHDANTO .....                                                                          | 4  |
| 2 AMMATTIPÄTEVYYS DIREKTIIVIN MUUTOKSET .....                                             | 4  |
| 2.1 Eurooppalainen ammattikortti.....                                                     | 4  |
| 2.2 Osittainen oikeus harjoittaa ammattia.....                                            | 9  |
| 2.3 Palvelujen väliaikainen ja satunnainen tarjoaminen .....                              | 10 |
| 2.4 Yleinen tunnustamisjärjestelmä .....                                                  | 11 |
| 2.5 Automaattisen tunnustamisen järjestelmä.....                                          | 11 |
| 2.6 Yhteiset koulutusperiaatteet.....                                                     | 14 |
| 2.7 Sijoittautumista koskevat yhteiset säännökset .....                                   | 16 |
| 2.8 Kielitaito .....                                                                      | 17 |
| 2.9 Ammatillisen harjoittelun tunnustaminen .....                                         | 17 |
| 2.10 Hallinnollinen yhteistyö.....                                                        | 17 |
| 2.11 Hälytysmekanismi.....                                                                | 19 |
| 2.12 Siirretyn säädösvallan käyttäminen .....                                             | 20 |
| 2.13 Jäsenvaltioiden vastavuoroinen arviointi .....                                       | 20 |
| 3 NYKYTILA .....                                                                          | 21 |
| 3.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....                                                         | 21 |
| 3.2 Ahvenanmaan asema.....                                                                | 22 |
| 4 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET .....                                      | 23 |
| 5 ESITYKSEN VAIKUTUKSET .....                                                             | 24 |
| 5.1 Taloudelliset vaikutukset .....                                                       | 24 |
| 5.2 Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset.....                                           | 24 |
| 5.3 Vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan .....                                        | 25 |
| 6 ASIAN VALMISTELU.....                                                                   | 25 |
| 7 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ .....                                                     | 26 |
| YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT .....                                                        | 27 |
| 1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....                                                          | 27 |
| 1.1 Laki ammattipätevyyden tunnustamisesta .....                                          | 27 |
| 1 luku Yleiset säännökset.....                                                            | 27 |
| 2 luku Tunnustamisjärjestelmiin liittyvät säännökset .....                                | 29 |
| 3 luku Palvelujen tarjoamisen vapaus .....                                                | 38 |
| 4 luku Eurooppalainen ammattikortti.....                                                  | 38 |
| 5 luku Erinäiset säännökset.....                                                          | 46 |
| 6 luku Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset.....                                            | 48 |
| 1.2 Laki ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta .. | 49 |
| 1.3 Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta.....                                          | 53 |
| 1.4 Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta.....                                            | 53 |
| 1.5 Laki ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä .....                           | 53 |

|     |                                                                                                           |    |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1.6 | Eläinsuojelulaki.....                                                                                     | 54 |
| 1.7 | Kauppakamarilaki.....                                                                                     | 54 |
| 1.8 | Laki asianajajista.....                                                                                   | 55 |
| 1.9 | Laki tuomareiden nimittämisestä.....                                                                      | 55 |
| 2   | TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET .....                                                                  | 55 |
| 3   | VOIMAANTULO.....                                                                                          | 56 |
| 4   | SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....                                                            | 56 |
|     | LAKIEHDOTUKSET .....                                                                                      | 58 |
| 1.  | Laki ammattipätevyyden tunnustamisesta .....                                                              | 58 |
| 2.  | Laki ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta.....                   | 71 |
| 3.  | Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 7 b §:n muuttamisesta .....                          | 74 |
| 4.  | Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain muuttamisesta .....                                    | 75 |
| 5.  | Laki ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä annetun lain muuttamisesta ..                       | 76 |
| 6.  | Laki eläinsuojelulain muuttamisesta .....                                                                 | 77 |
| 7.  | Laki kauppakamarilain 2 §:n muuttamisesta.....                                                            | 78 |
| 8.  | Laki asianajajista annetun lain 3 §:n muuttamisesta .....                                                 | 79 |
| 9.  | Laki tuomareiden nimittämisestä annetun lain 11 §:n muuttamisesta .....                                   | 80 |
|     | LIITTEET .....                                                                                            | 81 |
|     | RINNAKKAISTEKSTIT .....                                                                                   | 81 |
| 3.  | Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 7 b §:n muuttamisesta .....                          | 81 |
| 4.  | Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain muuttamisesta .....                                    | 82 |
| 5.  | Laki ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä annetun lain muuttamisesta ..                       | 83 |
| 6.  | Laki eläinsuojelulain muuttamisesta .....                                                                 | 84 |
| 7.  | Laki kauppakamarilain 2 §:n muuttamisesta.....                                                            | 86 |
| 8.  | Laki asianajajista annetun lain 3 §:n muuttamisesta .....                                                 | 87 |
| 9.  | Laki tuomareiden nimittämisestä annetun lain 11 §:n muuttamisesta .....                                   | 89 |
|     | ASETUSLUONNOKSET .....                                                                                    | 90 |
|     | Valtioneuvoston asetus ammattipätevyyden tunnustamisesta.....                                             | 90 |
|     | Valtioneuvoston asetus ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta..... | 92 |

## YLEISPERUSTELUT

### 1 Johdanto

Yksi Euroopan Unionin (EU) tavoitteista on henkilöiden ja palvelujen vapaata liikkuvuutta rajoittavien esteiden poistaminen jäsenvaltioiden väliltä. EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan mukaan helpottaakseen itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä ja toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana Euroopan parlamentti ja neuvosto antavat tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen direktiivejä tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä ja toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta.

Ammattipätevyyden tunnustamista koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/36/EY (jäljempänä *ammattipätevyysdirektiivi*) on annettu vuonna 2005. Ammattipätevyysdirektiivin 1 artiklan mukaan direktiivissä vahvistetaan säännöt, joiden mukaisesti jäsenvaltion, joka vaatii säännellyn ammatin harjoittamisen aloittamiseksi tai sen harjoittamiseksi alueellaan määrättyä ammatipätevyyttä (jäljempänä *vastaanottava jäsenvaltio*), on tunnustettava kyseisen ammatin harjoittamisen aloittamiseen ja sen harjoittamiseen ammatipätevyys, joka on hankittu yhdessä tai useammassa muussa jäsenvaltiossa (jäljempänä *kotijäsenvaltio*) ja joka antaa kyseisen pätevyyden haltijalle oikeuden harjoittaa siellä samaa ammattia.

Tutkintojen tunnustamislainsäädäntöön kuuluu nykyisin kolme eri tunnustamisjärjestelmää: yleinen tutkintojen tunnustamisjärjestelmä (jäljempänä *yleinen tunnustamisjärjestelmä*), ammattikokemuksen tunnustamiseen perustuva järjestelmä (jäljempänä *ammattikokemusjärjestelmä*) ja koulutuksen vähimmäisvaatimusten yhdenmukaistamiseen perustuva tunnustamisjärjestelmä (jäljempänä *automaattisen tunnustamisen järjestelmä*).

Euroopan komissio teki 19 päivänä joulukuuta 2011 ehdotuksen ammatipätevyysdirektiivin uudistamisesta (KOM (2011) 833 lopullinen). Ehdotuksen tarkoituksena oli yksinkertaistaa ja nykyaikaistaa liikkuvuutta koskevia sääntöjä. Ammattipätevyyden tunnustamisprosessia haluttiin helpottaa ja nopeuttaa erityisesti eurooppalaisen ammattikortin avulla. Tarkoituksena oli parantaa järjestelmää myös kuluttajien kannalta erityisesti siltä osin, kuin ehdotukset liittyvät kielitaitoon ja ammatillisia väärinkäytöksiä koskeviin varoituksiin terveydenhoitoalalla.

Ammattipätevyysdirektiiviä koskevat muutokset sisältyvät 20 päivänä marraskuuta 2013 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2013/55/EU. Mainittu direktiivi muuttaa myös hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annettua asetusta (EU) N:o 1024/2012. Jäsenvaltioiden tulee saattaa ammatipätevyysdirektiivin muutokset kansallisesti voimaan viimeistään 18 päivänä tammikuuta 2016.

### 2 Ammattipätevyysdirektiivin muutokset

#### 2.1 Eurooppalainen ammattikortti

Direktiiviin lisätyn 4 a artiklan mukaan jäsenvaltion on myönnettävä ammatipätevyyden haltijalle hänen pyynnöstään eurooppalainen ammattikortti sillä edellytyksellä, että komissio on antanut asiaan liittyvät täytäntöönpanosäädökset. Kun eurooppalainen ammattikortti on otettu

käyttöön tiettyä ammattia varten täytäntöönpanosäädöksillä, kyseisen ammattipätevyyden haltija voi hakea eurooppalaista ammattikorttia tai käyttää nykyisin voimassa olevia tunnustamispäätöksen hakemista koskevia menettelyjä.

Mikäli ammattipätevyyden haltija aikoo tarjota palveluja toisessa jäsenvaltiossa satunnaisesti ja väliaikaisesti, kotijäsenvaltion on myönnettävä eurooppalainen ammattikortti silloin, kun kyse ei ole kansanterveyteen tai yleiseen turvallisuuteen liittyvästä ammatista ja kun ammatin ei sovelleta automaattisen tunnustamisen järjestelmää eli käytännössä tilanteissa, joissa kyseessä on muu kuin direktiivin 7 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu palvelun tarjoaminen. Eurooppalainen ammattikortti toimii tarvittaessa direktiivin 7 artiklassa tarkoitettuna ennakkoilmoituksena.

Mikäli ammattipätevyyden haltija aikoo sijoittautua toiseen jäsenvaltioon III osaston I–III a luvun nojalla (yleinen tunnustamisjärjestelmä, ammattikokemusjärjestelmä, automaattisen tunnustamisen järjestelmä, yhteisten koulutusperiaatteiden järjestelmä) tai tarjota palveluja 7 artiklan 4 kohdan nojalla, kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on suoritettava kaikki sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä (IMI) luotuun hakijan tiedostoon (jäljempänä *IMI-tiedosto*) liittyvät tarvittavat valmisteluvaiheet ja vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on myönnettävä eurooppalainen ammattikortti.

Eurooppalaisen ammattikortin myöntäminen sijoittautumista varten ei anna automaattisesti oikeutta tietyn ammatin harjoittamiseen, jos vastaanottavassa jäsenvaltiossa on rekisteröitymisvaatimuksia tai muita valvontamenettelyjä jo ennen eurooppalaisen ammattikortin käyttöönottoa asianomaista ammattia varten.

Jäsenvaltioiden on nimettävä toimivaltaiset viranomaiset, jotka vastaavat IMI-tiedostojen käsittelystä ja eurooppalaisten ammattikorttien myöntämisestä. Kyseisten viranomaisten on varmistettava eurooppalaisia ammattikortteja koskevien hakemusten tasapuolinen, puolueeton ja oikea-aikainen käsittely. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset ja ammattipätevyysdirektiivin 57 b artiklassa tarkoitetut tukikeskukset tiedottavat kansalaisille eurooppalaisen ammattikortin toiminnasta ja lisäarvosta ammateissa, joita varten sellainen on saatavissa.

Komissio antaa 4 a artiklan 7 kohdan mukaan täytäntöönpanosäädöksillä tarvittavat toimenpiteet, joilla varmistetaan eurooppalaista ammattikorttia koskevien säännösten yhdenmukainen soveltaminen. Täytäntöönpanosäädökset koskevat muun muassa eurooppalaisen ammattikortin muotoa, kirjallisten hakemusten käsittelyä, käännöksiä, jotka hakijan on toimitettava ammattikorttia koskevan hakemuksensa mukana, hakemukseen vaadittavien asiakirjojen yksityiskohtia sekä ammattikorttiin liittyvien maksujen maksu- ja käsittelytapaa. Lisäksi komissio täsmentää täytäntöönpanosäädöksillä, millä tavoin, missä tapauksissa ja mistä asiakirjoista toimivaltaiset viranomaiset voivat pyytää virallisesti oikeaksi todistetut jäljennökset asianomaista ammattia varten.

Täytäntöönpanosäädösten antaminen ammattikortin käyttöönottoa varten edellyttää, että kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät: 1) liikkuvuus on tai voisi olla suurta kyseisessä ammatissa, 2) asiaankuuluvat sidosryhmät ovat ilmaisseet riittävää kiinnostusta ammattikortin käyttöön ottoon ja 3) ammatti tai ammattiin valmistava koulutus ovat säänneltyjä merkittävässä määrässä jäsenvaltioita.

Hakijoilta eurooppalaisen ammattikortin myöntämiseen liittyvistä hallinnollisista menettelyistä mahdollisesti veloittavien maksujen on oltava kohtuullisia ja oikeassa suhteessa kotijäsenvaltiolle ja vastaanottavalle jäsenvaltiolle aiheutuviin kustannuksiin, eivätkä ne saa toimia pidäkkeenä eurooppalaisen ammattikortin hakemiselle.

Direktiiviin lisätyssä 4 b artiklassa säädetään eurooppalaisen ammattikortin hakemisesta ja IMI- tiedoston luomisesta. Kotijäsenvaltion on tarjottava ammattipätevyyden haltijalle mahdollisuus hakea eurooppalaista ammattikorttia komission tarjoamalla verkkosovelluksella, joka luo hakijan IMI-tiedoston automaattisesti. Jos kotijäsenvaltio hyväksyy myös kirjalliset hakemukset, sen on huolehdittava kaikista tarvittavista järjestelyistä, joita IMI-tiedoston luominen, tietojen lähettäminen hakijalle ja eurooppalaisen ammattikortin myöntäminen edellyttävät. Hakemusten tueksi on liitettävä 4 a artiklan 7 kohdan mukaisesti annettavissa täytäntöönpanosäädöksissä edellytettävät asiakirjat.

Kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on viikon kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta ilmoitettava vastaanottaneensa hakemuksen ja tiedotettava hakijalle mahdollisista puuttuvista asiakirjoista.

Kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on tarvittaessa annettava hakemuksen tueksi mahdollisesti vaadittavat todistukset. Kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on tarkistettava, onko hakija sijoittautunut laillisesti kotijäsenvaltioon ja ovatko kaikki tarvittavat kotijäsenvaltiossa annetut asiakirjat voimassa ja aitoja. Jos kotijäsenvaltion toimivaltaisella viranomaisella on asianmukaisesti perusteltuja epäilyksiä, sen on kuultava asiaankuuluvaa elintä ja se voi pyytää hakijalta virallisesti oikeaksi todistetut jäljennökset asiakirjoista. Saman hakijan jättäessä myöhempiä hakemuksia kotijäsenvaltion ja vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset eivät saa pyytää toimittamaan uudelleen asiakirjoja, jotka sisältyvät jo IMI-tiedostoon ja ovat edelleen voimassa.

Komissio voi antaa täytäntöönpanosäädöksillä eurooppalaiseen ammattikorttiin ja IMI-tiedostoon sisältyvien tietojen tekniset eritelvät ja tietojen eheyden, luottamuksellisuuden ja oikeellisuuden varmistamiseksi tarvittavat toimenpiteet, sekä eurooppalaisen ammattikortin myöntämisen edellytykset ja menettelyt.

Direktiiviin lisätyssä 4 c artiklassa säädetään ammattikortin myöntämisestä palvelujen väliaikaista ja satunnaista tarjoamista varten muiden kuin direktiivin 7 artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen palvelujen osalta eli kun kyse ei ole kansanterveyteen tai yleiseen turvallisuuteen liittyvästä ammatista.

Kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa tarkastettava hakemus ja IMI-tiedostoon sisältyvät, hakemuksen tueksi esitetyt asiakirjat ja myönnettävä eurooppalainen ammattikortti kolmen viikon kuluessa. Määräaika alkaa puuttuvaksi ilmoitettujen asiakirjojen vastaanottamisesta tai, jos täydentäviä asiakirjoja ei ole pyydetty, 4 b artiklan 3 kohdassa tarkoitetun yhden viikon määräajan päätyttyä. Kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on sen jälkeen toimitettava eurooppalainen ammattikortti viipymättä kunkin asianomaisen vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle ja ilmoitettava asiasta hakijalle.

Kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen päätökseen tai päätöksen antamatta jättämiseen kolmen viikon määräajassa voidaan hakea muutosta kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Jos eurooppalaisen ammattikortin haltija haluaa tarjota palvelua muissa kuin hakemuksessa alun perin mainituissa jäsenvaltioissa, hän voi hakea tällaista laajentamista. Samoin jos haltija haluaa jatkaa palvelujen tarjoamista 18 kuukauden ajanjaksoa pitempään, hänen on ilmoitettava asiasta toimivaltaiselle viranomaiselle. Kummassakin tapauksessa haltijan on myös toimitettava kaikki sellaiset tiedot IMI-tiedostossa osoitetun tilanteen merkittävistä muutoksista, joita kotijäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat vaatia täytäntöönpanosäädösten nojalla. Kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on välitettävä ajantasaistettu eurooppalainen ammattikortti asianomaiselle vastaanottavalle jäsenvaltiolle.

Eurooppalainen ammattikortti on voimassa kaikkien asianomaisten vastaanottavien jäsenvaltioiden koko alueella niin kauan kuin sen haltijalla on oikeus harjoittaa ammattia IMI-tiedostoon sisältyvien asiakirjojen ja tietojen perusteella.

Direktiiviin lisätyssä 4 d artiklassa säädetään ammattikortin myöntämisestä sijoittautumista ja direktiivin 7 artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen eli kansanterveyteen tai yleiseen turvallisuuteen liittyvien palvelujen väliaikaista ja satunnaista tarjoamista varten.

Kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on kuukauden kuluessa tarkistettava IMI-tiedostoon sisältyvien, hakemuksen tueksi esitettyjen asiakirjojen aitous ja voimassaolo eurooppalaisen ammattikortin myöntämiseksi. Määräaika alkaa puuttuvaksi ilmoitettujen asiakirjojen vastaanottamisesta, tai jos täydentäviä asiakirjoja ei ole pyydetty, 4 b artiklan 3 kohdassa tarkoitetun yhden viikon määräajan päätyttyä. Kotijäsenvaltion on sen jälkeen toimitettava hakemus viipymättä vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle. Kotijäsenvaltion on ilmoitettava hakijalle hakemuksen käsittelyvaihe samaan aikaan, kun se toimittaa hakemuksen vastaanottavalle jäsenvaltiolle.

Vastaanottavan jäsenvaltion on ammattikokemuksen tunnustamisjärjestelmään, automaattisen tunnustamisen järjestelmään ja yhteisiin koulutusperiaatteisiin perustuvissa tapauksissa päätettävä kuukauden kuluessa kotijäsenvaltion lähettämän hakemuksen vastaanottamisesta myöntääkö se ammattikortin. Jos vastaanottavalla jäsenvaltiolla on asianmukaisesti perusteltuja epäilyksiä, se voi pyytää kotijäsenvaltiolta lisätietoja tai virallisesti oikeaksi todistetun jäljennöksen asiakirjasta, joka kotijäsenvaltion on toimitettava kahden viikon kuluessa pyynnön esittämisestä. Tällaisesta pyynnöstä huolimatta sovelletaan päätöksenteon määräaikana mainittua yhden kuukauden määräaikaa. Vastaanottavalla jäsenvaltiolla on kuitenkin mahdollisuus jatkaa kahdella viikolla eurooppalaisen ammattikortin myöntämisen määräaikoja. Sen on perusteltava määräajan jatkaminen ja ilmoitettava asiasta hakijalle. Tällainen määräajan jatkaminen voidaan uusia kerran, jos se on välttämätöntä etenkin kansanterveyteen tai palvelun vastaanottajien turvallisuuteen liittyvistä syistä.

Kun kyse on palvelujen väliaikaisesta ja satunnaisesta tarjoamisesta kansanterveyteen tai yleiseen turvallisuuteen liittyvien ammattien osalta tai yleiseen tunnustamisjärjestelmään kuuluvista tapauksista, vastaanottavan jäsenvaltion on päätettävä kahden kuukauden kuluessa kotijäsenvaltion toimittaman hakemuksen vastaanottamisesta, myöntääkö se eurooppalaisen ammattikortin. Jos vastaanottavalla jäsenvaltiolla on asianmukaisesti perusteltuja epäilyksiä, se voi pyytää kotijäsenvaltiolta lisätietoja tai virallisesti oikeaksi todistetun jäljennöksen asiakirjasta, joka tämän on toimitettava kahden viikon kuluessa pyynnön esittämisestä. Tällaisesta pyynnöstä huolimatta sovelletaan kahden kuukauden määräaikaa. Vastaanottavalla jäsenvaltiolla on kuitenkin mahdollisuus jatkaa kahdella viikolla eurooppalaisen ammattikortin myöntämisen määräaikoja. Sen on perusteltava määräajan jatkaminen ja ilmoitettava asiasta hakijal-

le. Tällainen määräajan jatkaminen voidaan uusia kerran, jos se on välttämätöntä etenkin kansanterveyteen tai palvelun vastaanottajien turvallisuuteen liittyvistä syistä.

Jos vastaanottava jäsenvaltio ei saa tarvittavia tietoja, joita sillä on oikeus pyytää joko kotijäsenvaltiolta tai hakijalta, se voi kieltäytyä myöntämästä korttia. Kielteinen päätös on perusteltava asianmukaisesti.

Jollei vastaanottava jäsenvaltio tee päätöstä tai järjestä kelpoisuuskoetta direktiivin mukaisissa määräajoissa, eurooppalainen ammattikortti katsotaan myönnettyksi ja se lähetetään ammatti-pätevyyden haltijalle automaattisesti IMI- järjestelmän välityksellä.

Kotijäsenvaltion ja vastaanottavan jäsenvaltion tekemiin päätöksiin ja kotijäsenvaltion päätöksen tekemättä jättämiseen voidaan hakea muutosta kyseisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Direktiiviin lisätyssä 4 e artiklassa säädetään eurooppalaiseen ammattikorttiin liittyvien tietojen käsittelystä ja tarkastelusta. Kotijäsenvaltion ja vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on viipymättä päivitettävä vastaavaan IMI-tiedostoon tiedot kurinpitotoimista tai rikosoikeudellisista seuraamuksista, joihin liittyy rajoitus tai kiello ja jotka vaikuttavat eurooppalaisen ammattikortin haltijan tämän direktiivin nojalla harjoittamaan toimintaan. Päivitysten yhteydessä on poistettava tiedot, joita ei enää tarvita. Kaikista päivityksistä on ilmoitettava viipymättä eurooppalaisen ammattikortin haltijalle ja toimivaltaisille viranomaisille, joilla on pääsy vastaavaan IMI-tiedostoon.

Tietojen päivitys voi koskea vain seuraavia seikkoja: 1) ammattihenkilön henkilöllisyys, 2) asianomainen ammatti, 3) tiedot kansallisesta viranomaisesta tai tuomioistuimesta, joka on antanut rajoitusta tai kielloa koskevan päätöksen, 4) rajoituksen tai kiellon laajuus sekä 5) rajoituksen tai kiellon voimassaoloaika.

IMI-tiedostoon sisältyvien tietojen tarkastelu on sallittua vain kotijäsenvaltion ja vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille. Toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava eurooppalaisen ammattikortin haltijalle IMI-tiedoston sisältö, jos tämä sitä pyytää.

Eurooppalaiseen ammattikorttiin sisällytettävät tiedot on rajoitettava tietoihin, jotka ovat tarpeen varmistamaan kortin haltijan oikeus harjoittaa ammattia, jota varten kortti on myönnetty: haltijan etu- ja sukunimi, syntymäaika ja -paikka, ammatti, muodollinen pätevyys ja sovellettava järjestelmä, asiaan liittyvät toimivaltaiset viranomaiset, kortin numero, turvaominaisuudet ja viittaus voimassa olevaan henkilötodistukseen. Eurooppalaisen ammattikortin haltijan hankkimaan ammattikokemukseen tai suorittamiin korvaaviin toimenpiteisiin liittyvät tiedot on sisällytettävä IMI-tiedostoon.

IMI-tiedostoon sisältyviä henkilötietoja voidaan käsitellä niin kauan kuin se on tarpeen joko tunnustamismenettelyä varten tai osoituksena tunnustamisesta tai 7 artiklan mukaisesti vaaditun ilmoituksen toimittamisesta. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että eurooppalaisen ammattikortin haltijalla on milloin tahansa ja veloituksetta oikeus pyytää virheellisten tai puutteellisten tietojen oikaisemista tai asianomaisen IMI-tiedoston poistamista tai estämistä. Haltijalle on ilmoitettava tästä oikeudesta eurooppalaisen ammattikortin myöntämisen yhteydessä ja muistutettava siitä tämän jälkeen kahden vuoden välein. Muistutus lähetetään automaattisesti komission ylläpitämän sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmän (jäljempänä *IMI-järjestelmä*)

välityksellä, kun eurooppalaista ammattikorttia koskeva alkuperäinen hakemus on jätetty sähköisenä.

Jos pyydetään sellaisen IMI-tiedoston poistamista, joka liittyy sijoittautumista tai 7 artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen palvelujen väliaikaista ja satunnaista tarjoamista varten myönnettyyn eurooppalaiseen ammattikorttiin, asianomaisen vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on annettava ammattipätevyyden haltijalle todiste hänen ammattipätevyytensä tunnustamisesta.

Vastaanottavien jäsenvaltioiden on säädettävä, että työnantajat, asiakkaat, potilaat, viranomaiset ja muut asianomaiset voivat tarkistaa kortinhaltijan niille esittämän eurooppalaisen ammattikortin aitouden ja voimassaolon. Komissio vahvistaa täytäntöönpanosäädöksillä säännöt, jotka koskevat IMI-tiedostoon pääsyä sekä teknisiä välineitä ja menettelyjä ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua tarkistamista varten.

## **2.2 Osittainen oikeus harjoittaa ammattia**

Direktiiviin lisätyssä 4 f artiklassa säädetään osittaisesta ammatinharjoittamisoikeudesta. Samalla direktiivin 1 artiklaan on lisätty uusi kohta, jonka mukaan direktiivissä vahvistetaan myös säännöt, jotka koskevat osittaista oikeutta harjoittaa säänneltyä ammattia ja toisessa jäsenvaltiossa suoritettua ammatillisen harjoittelun tunnustamista.

Uuden säännöksen mukaan vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on myönnettävä tapauskohtaisesti osittainen oikeus harjoittaa ammattia alueellaan, kun kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät: 1) ammattihenkilö on täysin pätevä harjoittamaan kotijäsenvaltiossaan sitä ammatillista toimintaa, jota varten osittaista ammatinharjoittamisoikeutta haetaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa, 2) kotijäsenvaltiossa laillisesti harjoitetun ammatillisen toiminnan ja vastaanottavassa jäsenvaltiossa säännellyn ammatin väliset erot ovat niin suuret, että korvaavien toimenpiteiden soveltaminen merkitsisi, että hakijan olisi suoritettava vastaanottavassa jäsenvaltiossa ammattiin edellytettävä koulutus kokonaan saadakseen oikeuden harjoittaa säänneltyä ammattia kaikilta osin vastaanottavassa jäsenvaltiossa, ja 3) ammatillinen toiminta voidaan objektiivisesti erottaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa kyseisen säännellyn ammatin piiriin kuuluvasta muusta toiminnasta.

Osittainen ammatinharjoittamisoikeus voidaan evätä, jos se on perusteltua yleiseen etuun liittyvistä pakottavista syistä, omiaan takaamaan tavoitellun tavoitteen saavuttamisen eikä ylitä sitä, mikä on tarpeen tavoitteen saavuttamiseksi.

Vastaanottavaan jäsenvaltioon sijoittautumista varten esitetyt hakemukset on tutkittava yleistä tunnustamisjärjestelmää koskevien säännösten mukaisesti. Hakemukset, jotka koskevat palvelujen väliaikaista ja satunnaista tarjoamista vastaanottavassa jäsenvaltiossa ja ammatillista toimintaa, jolla on vaikutusta kansanterveyteen tai yleiseen turvallisuuteen, on tutkittava ammattipätevyysdirektiiviin sisältyvien palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien säännösten mukaisesti.

Osittaista ammatinharjoittamisoikeutta koskevaa artiklaa ei sovelleta ammattihenkilöihin, joiden ammattipätevyys tunnustetaan ammattikokemusjärjestelmän, automaattisen tunnustamisen järjestelmän tai yhteisiin koulutusperiaatteisiin perustuvan järjestelmän nojalla.

### 2.3 Palvelujen väliaikainen ja satunnainen tarjoaminen

Ammattipätevyysdirektiivin 5—9 artikloissa säädetään palvelujen väliaikaisesta ja satunnaisesta tarjoamisesta. Palvelujen tarjoamisen vapauden periaatetta koskevaa 5 artiklaa on muutettu työkokemuksen pituuden osalta. Ammattipätevyysdirektiivin 7 artiklassa säädetään ennakkoilmoituksesta, joka on tehtävä, jos palvelujen tarjoaja siirtyy. Ennakkoilmoitukseen edellytetään 2 kohdan e alakohdan perusteella nykyisin turvallisuusalan ammattien yhteydessä liitettäväksi todistus siitä, ettei henkilön ole tuomioistuimen päätöksellä todettu syyllistyneen rikokseen, jos jäsenvaltio vaatii tällaista todistusta omilta kansalaisiltaan. Tätä e alakohtaa on ammattipätevyysdirektiivin muutoksella täydennetty siten, että se koskee turvallisuusalan ammattien lisäksi myös hoitoalan ammatteja sekä alaikäisten koulutukseen liittyviä ammatteja, joihin luetaan kuuluvan myös lastenhoito ja varhaiskasvatus. Vaadittavasta todistuksesta tulisi direktiivin muutoksen jälkeen käydä ilmi myös se, ettei henkilöä ole väliaikaisesti tai pysyvästi kielletty harjoittamasta kyseistä ammattia, jos jäsenvaltio vaatii tällaista todistusta omilta kansalaisiltaan.

Ennakkoilmoitusta koskevia asiakirjavaatimuksia on direktiivimuutoksessa täydennetty kahdella uudella kohdalla. Uuden f kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat vaatia, että ilmoitukseen on liitettävä potilasturvallisuuteen linkittyvien ammattien osalta ilmoitus siitä, että hakija osaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa tarvittavaa kieltä. Uuden g kohdan mukaan 16 artiklassa tarkoitettun ammattikokemuksjärjestelmään kuuluvien ammattien osalta jäsenvaltiot voivat vaatia ilmoitukseen liitettäväksi palvelun tarjoajan sijoittautumisjäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tai elimen antaman todistuksen toiminnan lajista ja kestosta.

Ennakkoilmoitusta koskevaan 7 artiklaan on direktiivimuutoksella lisätty uusi 2 a kohta, jonka mukaan hän saa oikeuden palvelutoiminnan aloittamiseen tai harjoittamiseen kyseisen jäsenvaltion koko alueella kun palvelun tarjoaja on toimittanut vaaditun ilmoituksen. Jäsenvaltio voi vaatia 2 kohdassa lueteltuja lisätietoja palvelun tarjoajan ammattipätevyydestä, jos a) ammatti on kyseisen jäsenvaltion alueen osissa eri tavalla säännelty; b) sääntelyä sovelletaan myös kaikkiin kyseisen jäsenvaltion kansalaisiin; c) sääntelyn erot ovat perusteltuja yleiseen etuun liittyvistä pakottavista syistä, jotka liittyvät kansanterveyteen tai palvelun vastaanottajien turvallisuuteen; ja d) jäsenvaltiolla ei ole muuta keinoa saada kyseisiä tietoja.

Ennakkoilmoitusta koskevan 7 artiklan 4 kohta on täsmennetty siten, että kansanterveyteen tai yleiseen turvallisuuteen liittyvien ammattien osalta palvelun tarjoajan ammattipätevyyden tarkistaminen on mahdollista, jos kyseiseen ammattiin ei sovelleta mitään automaattiseen tunnustamiseen perustuvaa järjestelmää. Ennakkotarkistus voidaan jatkossakin tehdä ainoastaan, kun sen tarkoituksena on välttää palvelun tarjoajan ammatillisen epäpätevyyden vuoksi palvelun vastaanottajan terveydelle tai turvallisuudelle aiheutuva vakava haitta ja kun tarkistamisessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tätä tarkoitusta varten.

Hallinnollista yhteistyötä koskevaa 8 artiklaa on täsmennetty joiltain osin. Jos vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisilla viranomaisilla on perusteltuja epäilyksiä, ne voivat pyytää sijoittautumisjäsenvaltion toimivaltaisilta viranomaisilta mitä tahansa tietoja, jotka koskevat palvelun tarjoajan sijoittautumisen laillisuutta ja moitteetonta toimintaa sekä sitä, että ammatilliseen toimintaan liittyviä kurinpitotoimia tai rikosoikeudellisia seuraamuksia ei ole langetettu. Jos vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset päättävät tarkistaa palvelun tarjoajan ammattipätevyyden, ne voivat pyytää sijoittautumisjäsenvaltion toimivaltaisilta viranomaisilta tietoja palvelun tarjoajan koulutusjaksoista siinä määrin kuin tämä on tarpeen kansantervey-

delle tai yleiselle turvallisuudelle todennäköisesti haitallisten olennaisten erojen arvioimiseksi. Jos ammatti ei ole säännelty kotijäsenvaltiossa, myös 57 b artiklassa tarkoitetut tukikeskukset voivat toimittaa tiedot.

## **2.4 Yleinen tunnustamisjärjestelmä**

Yleiseen tunnustamisjärjestelmään kuuluvista pätevyystasoista säädetään 11 artiklassa. Artiklaa koskevat muutokset liittyvät lähinnä teknisiin yksityiskohtiin. Tunnustamisen edellytyksistä säädetään 13 artiklassa. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan hakijan ammattipätevyyden tason tulee vastata vähintään välittömästi edeltävää tasoa kuin se, jota vaaditaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa. Tämä säännös on direktiivimuutoksella poistettu. Jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi kuitenkin kieltää ammatin harjoittamisen aloittamisen ja ammatin harjoittamisen 11 artiklan a alakohtaan luokitellun pätevyystodistuksen haltijoilta, jos ammatin harjoittamiseen sen alueella edellytettävä kansallinen ammattipätevyys on luokiteltu 11 artiklan e alakohtaa vastaavaksi.

Ammatin harjoittamisen aloittaminen ja ammatin harjoittaminen on direktiivimuutoksen perusteella sallittava myös hakijoille, jotka ovat kymmenen viimeksi kuluneen vuoden aikana harjoittaneet kyseistä ammattia täysipäiväisesti vuoden ajan (nykyisin kahden vuoden ajan) tai osa-aikaisesti vastaavan ajan toisessa jäsenvaltiossa, jossa kyseinen ammatti ei ole säännelty, ja joilla on yksi tai useampi pätevyystodistus tai muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja, jonka on antanut toinen jäsenvaltio, jossa kyseinen ammatti ei ole säännelty. Vuoden ammatikokemuksta ei kuitenkaan voida vaatia, jos hakijan muodollista pätevyyttä osoittavissa asiakirjoissa vahvistetaan säännelty ammatillinen koulutus.

Direktiivin 14 artiklassa säädetään korvaavista toimenpiteistä. Hakijan koulutuksen kesto ei ole direktiivimuutoksen jälkeen olennainen seikka korvaavien toimenpiteiden edellyttämistä harkittaessa. Direktiivimuutoksen jälkeen hakijalla ei ole mahdollisuutta valita sopeutumisajan ja kelpoisuuskokeen välillä, jos 11 artiklan a alakohdassa tarkoitetun ammattipätevyyden haltija hakee ammattipätevyytensä tunnustamista ja edellytettävä kansallinen ammattipätevyys on luokiteltu 11 artiklan c alakohtaa vastaavaksi tai jos 11 artiklan b alakohdassa tarkoitetun ammattipätevyyden haltija hakee ammattipätevyytensä tunnustamista ja edellytettävä kansallinen ammattipätevyys on luokiteltu 11 artiklan d tai e alakohtaa vastaavaksi. Jos 11 artiklan a alakohdassa tarkoitetun ammattipätevyyden haltija hakee ammattipätevyytensä tunnustamista ja edellytettävä kansallinen ammattipätevyys on luokiteltu 11 artiklan d alakohtaa vastaavaksi, vastaanottava jäsenvaltio voi määrätä suoritettavaksi sekä sopeutumisajan että kelpoisuuskokeen.

Artiklaan on lisätty uusi kohta, jonka mukaan päätös sopeutumisajan tai kelpoisuuskokeen vaatimisesta on perusteltava asianmukaisesti. Jäsenvaltioiden on lisäksi varmistettava, että hakijalla on mahdollisuus suorittaa kelpoisuuskoe kuuden kuukauden kuluessa alkuperäisestä päätöksestä, jolla hakijalle määrättiin kelpoisuuskoe.

## **2.5 Automaattisen tunnustamisen järjestelmä**

Automaattisen tunnustamisen järjestelmään liittyvää liitettä V muutetaan jatkossa komission delegoiduilla säädöksillä. Direktiivin 21 artiklaa koskevan täydennyksen mukaan liitteiden ajantasaistaminen ei saa aiheuttaa muutoksia jäsenvaltioiden ammatilainsäädännön ammattien rakenteeseen liittyviin keskeisiin periaatteisiin, jotka koskevat luonnollisten henkilöiden kou-

lutusta ja ammatin harjoittamisen aloittamisen edellytyksiä. Ajantasaistamisessa on kunnioitettava jäsenvaltioiden vastuuta järjestää koulutusjärjestelmänsä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 165 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

Direktiiviin lisätyssä 21 a artiklassa säädetään ilmoitusmenettelystä. Osa näistä säännöksistä sisältyy nykyisin 21 artiklaan. Säännöksen mukaan jokaisen jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle antamansa lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, jotka koskevat automaattisen tunnustamisen järjestelmään kuuluviin ammatteihin liittyvää muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen myöntämistä. Arkkitehtejä koskevien muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen osalta ilmoitus on osoitettava myös muille jäsenvaltioille. Ilmoitukseen on sisällytettävä tiedot koulutusohjelmien kestosta ja sisällöstä. Ilmoitus on toimitettava IMI-järjestelmää käyttäen.

Direktiivin 22 artiklassa säädetään jatkossa jatkuvasta ammatillisesta kehittämisestä seuraavasti: ”Jäsenvaltioiden on omien menettelyjensä mukaisesti jatkuvaan ammatilliseen kehittämiseen kannustamalla varmistettava, että ammattihenkilöt, joiden ammattipätevyys automaattisen tunnustamisen järjestelmän soveltamisalaan, voivat ajanmukaistaa tietojaan, taitojaan ja pätevyyttään voidakseen harjoittaa ammattiaan turvallisesti ja tehokkaasti ja seurata ammatillista kehitystä. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava toteutetut toimenpiteet komissiolle viimeistään 18 päivänä tammikuuta 2016.”

Lääkäreiden peruskoulutusta koskevaa 24 artiklaa on muutettu koulutuksen vähimmäispituutta koskevan sääntelyn osalta siten, että lääkärin peruskoulutukseen on kuuluttava yhteensä vähintään viisi vuotta opintoja, joiden määrä voidaan lisäksi ilmoittaa vastaavina ECTS-pisteinä, ja siihen on sisällyttävä vähintään 5 500 tuntia teoreettista ja käytännön opetusta yliopistossa tai yliopiston valvonnassa.

Erikoislääkärin koulutusta koskevaa 25 artiklaan on lisätty hyväksiluvun enimmäismäärää koskeva säännös. Jäsenvaltiot voivat säätää kansallisessa lainsäädännössään osittaisia, tapauskohtaisesti sovellettavia vapautuksia osasta liitteessä V olevassa 5.1.3 kohdassa lueteltua erikoislääkärin koulutusta, jos kyseinen osa koulutuksesta on jo suoritettu toisen liitteessä V olevassa 5.1.3 kohdassa luetellun erikoistumiskoulutuksen yhteydessä edellyttäen, että ammattihenkilöllä on jo kyseinen ammattipätevyys jossain jäsenvaltiossa. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että myönnetty vapautus vastaa enintään puolta kyseisen erikoislääkärin koulutuksen vähimmäiskestosta. Kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille tällaisia osittaisia vapautuksia koskevasta kansallisesta lainsäädännöstä.

Sairaanhoitajan koulutusta koskevaa 31 artiklan 1 kohtaa on muutettu siten, että yleissairanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan koulutukseen pääsyn edellytyksenä on oltava joko a) jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tai elimen antama todistus tai muu asiakirja vähintään 12 vuoden yleissivistävien opintojen suorittamisesta taikka todistus yliopistoon tai vastaavantasoiseksi tunnustettuun korkea-asteen oppilaitokseen pääsyyn oikeuttavan vastaavantasaisen kokeen suorittamisesta hyväksytysti tai b) jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tai elimen antama todistus tai muu asiakirja vähintään 10 vuoden yleissivistävien opintojen suorittamisesta tai todistus hoitoalan ammatilliseen oppilaitokseen tai koulutusohjelmaan pääsyyn oikeuttavan vastaavantasaisen kokeen suorittamisesta hyväksytysti.

Artiklan 3 kohdan mukaan yleissairanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan koulutukseen on kuuluttava yhteensä vähintään kolme vuotta opintoja, joiden määrä voidaan lisäksi ilmoittaa

vastaavina ECTS-pisteinä, ja siihen on sisällyttävä vähintään 4 600 tuntia teoreettista ja kliinistä opetusta, josta teoreettisen opetuksen osuuden on oltava vähintään kolmasosa ja kliinisen opetuksen osuuden vähintään puolet koulutuksen vähimmäiskestosta. Jäsenvaltiot voivat myöntää osittaisia vapautuksia ammattihenkilöille, jotka ovat hankkineet osan koulutuksestaan vähintään vastaavantasoisessa koulutuksessa.

Artiklan 4 kohdan mukaan teoreettinen opetus määritellään siksi sairaanhoitajan koulutuksen osaksi, jossa sairaanhoitajaksi opiskeleva hankkii 31 artiklan 6 ja 7 kohdassa edellytetyt ammatilliset tiedot, taidot ja pätevyyden. Opetusta antavat hoitotyön opettajat ja muut pätevät henkilöt yliopistoissa, vastaavantasoisiksi tunnustetuissa korkea-asteen oppilaitoksissa tai hoitoalan ammatillisissa oppilaitoksissa taikka hoitoalan ammatillisissa koulutusohjelmissa.

Artiklan 5 kohdan mukaan kliininen opetus määritellään siksi sairaanhoitajan koulutuksen osaksi, jossa sairaanhoitajaksi opiskeleva oppii hoitoryhmän jäsenenä ja suorassa yhteydessä terveeseen tai sairaaseen henkilöön ja/tai yhteisöön suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan asianmukaisia yleissairaanhoidon tehtäviä hankkimiensa tietojen, taitojen ja pätevyyden perusteella. Sairaanhoitajaksi opiskelevan on opittava toimimaan sekä hoitoryhmän jäsenenä että hoitoryhmän johtajana, joka organisoi yleissairaanhoidon tehtäviä.

Artiklan 6 kohdan mukaiset yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan koulutuksessa hankittavat tiedot ja taidot on päivitetty. Lisäksi direktiiviin on sisällytetty uusi 7 kohta sairaanhoitajan koulutuksessa hankittavista pätevyyksistä.

Puolassa ja Romaniassa koulutuksensa suorittaneiden sairaanhoitajien saavutettuja oikeuksia koskevat 33 ja 33 a artiklat on muutettu.

Hammaslääkärin peruskoulutusta koskevaa 34 artiklan 2 kohtaa on muutettu siten, että hammaslääkärin peruskoulutukseen on kuuluttava yhteensä vähintään viisi vuotta opintoja, joiden määrä voidaan lisäksi ilmoittaa vastaavina ECTS-pisteinä, ja siihen on sisällyttävä vähintään 5 000 tuntia täysipäiväistä teoreettista ja käytännön opetusta. Hammaslääkärin erikoistumis-koulutusta koskevaa 35 artiklaa on muutettu 34 artiklan muutosta vastaavaksi.

Hammaslääkäreiden saavutettuja oikeuksia koskevaa 37 artiklaa on täydennetty direktiivimuutosten vaikutusten ja Espanjassa koulutuksensa suorittaneiden hammaslääkäreiden osalta.

Eläinlääkärin koulutusta koskevaa 38 artiklaa on täydennetty ECTS-pisteitä koskevalla maininnalla. Lisäksi artiklan 3 kohtaan sisältyvää luetteloa koulutuksessa hankittavista tiedoista ja taidoista on päivitetty.

Kätilön koulutusta koskevaa 40 artiklaa on muutettu kätilön koulutukseen pääsyn edellytysten osalta siten, että hakijalta edellytetään nykyisen vähintään 10 vuoden sijaan vähintään 12 vuoden opintoja. Lisäksi artiklan 3 kohtaan sisältyvää luetteloa koulutuksessa hankittavista tiedoista ja taidoista on päivitetty. Kätilön koulutuksesta saatavan asiakirjan automaattisen tunnustamisen edellytyksiä koskevaa 41 artiklaa on täsmennetty.

Kätilöiden saavutettuja oikeuksia koskevaa 43 artiklaa on muutettu koulutuksen pääsyn edellytyksiin tehtyjen muutosten vuoksi. Lisäksi artiklaa on muutettu Puolassa ennen vuotta 2004 kätilön koulutuksen suorittaneiden osalta.

Proviisorin koulutusta koskevaan 44 artiklaan on lisätty maininta ECTS-pisteistä. Proviisorin ammattitoiminnan harjoittamista koskevaa 45 artiklaa on uudistettu ammattikokemukseen liittyvän luettelon osalta.

Arkkitehdin koulutusta koskevaa 46 artiklaa on muutettu siten, että arkkitehdin koulutukseen on kuuluttava joko 1) vähintään viisi vuotta täysipäiväisiä opintoja yliopistossa tai vastaavantasoisessa oppilaitoksessa tai 2) vähintään neljä vuotta täysipäiväisiä opintoja yliopistossa tai vastaavantasoisessa oppilaitoksessa sekä todistus artiklan 4 kohdassa määritellyn kahden vuoden ammatillisen harjoittelun suorittamisesta. Arkkitehtiopinnoissa on keskityttävä pääasiassa arkkitehtuurin alaan. Opintoihin on sisällyttävä tasapuolisesti sekä teoreettista että käytännön arkkitehtuurikoulutusta ja niissä on varmistettava artiklan 1 kohdassa lueteltujen tietojen, taitojen ja pätevyyden hankkiminen.

Arkkitehdin koulutusta koskeviin vaatimuksiin liittyvistä poikkeuksista on säädetty 47 artiklassa, josta on siirretty säännös Saksan liittotasavallassa suoritetusta koulutuksesta arkkitehtiin saavutettuja oikeuksia koskevaan 49 artiklaan. Viimeksi mainittua säännöstä on lisäksi muutettu koulutusvaatimuksiin tehtyjen muutosten vuoksi.

## **2.6 Yhteiset koulutusperiaatteet**

Direktiiviin on lisätty uusi III A luku, joka koskee automaattista tunnustamista yhteisten koulutusperiaatteiden perusteella. Näitä yhteisiä koulutusperiaatteita ovat 49 a artiklan mukaiset yhteiset koulutuspuitteet ja 49 b artiklan mukaiset yhteiset koulutustestit.

Uuden 49 a artiklan mukaan yhteisillä koulutuspuitteilla tarkoitetaan tietyn ammatin harjoittamiseksi vähintään tarvittavaa yhteistä tieto-, taito- ja pätevyyskokonaisuutta. Yhteiset koulutuspuitteet eivät korvaa kansallisia koulutusohjelmia, jollei jäsenvaltion lainsäädännössä toisin säädetä. Jäsenvaltion on taattava, että koulutuspuitteiden perusteella saatua ammattipätevyyttä osoittavat asiakirjat antavat sen alueella samat oikeudet kuin sen itse myöntämät muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat, edellyttäen että koulutuspuitteet täyttävät artiklan 2 kohdassa säädetty edellytykset.

Artiklan 2 kohdan mukaan yhteisten koulutuspuitteiden on täytettävä seuraavat edellytykset: 1) yhteiset koulutuspuitteet antavat useammille ammattihenkilöille mahdollisuuden siirtyä jäsenvaltiosta toiseen; 2) ammatti, johon yhteisiä koulutuspuitteita sovelletaan, tai kyseiseen ammattiin johtava koulutus on säännelty ainakin kolmasosassa jäsenvaltioita; 3) yhteisessä tieto-, taito- ja pätevyyskokonaisuudessa yhdistyvät ainakin kolmasosassa jäsenvaltioita voimassa olevissa koulutusjärjestelmissä vaadittavat tiedot, taidot ja pätevyydet; 4) yhteiset koulutuspuitteet perustuvat eurooppalaiseen tutkintojen viitekehykseen; 5) kyseiseen ammattiin ei sovelleta muita yhteisiä koulutuspuitteita eikä automaattista tunnustamista III osaston III luvun nojalla; 6) yhteiset koulutuspuitteet on valmisteltu noudattaen avointa ja asianmukaista menettelyä, johon ovat osallistuneet myös asiaankuuluvat sidosryhmät niistä jäsenvaltioista, joissa ammatti ei ole säännelty; ja 7) yhteisten koulutuspuitteiden ansiosta minkä tahansa jäsenvaltion kansalaiset voivat saada ammattipätevyyden kyseisten puitteiden perusteella ilman, että heidän on ensin oltava jäsenenä jossakin ammattialajärjestössä tai rekisteröitynyt tällaiseen järjestöön.

Artiklan 3 kohdan mukaan unionin tasolla edustavat ammatilliset järjestöt sekä kansalliset ammatilliset järjestöt tai toimivaltaiset viranomaiset vähintään kolmasosasta jäsenvaltioita

voivat tehdä komissiolle ehdotuksia yhteisiksi koulutuspuitteiksi, jotka täyttävät 2 kohdassa säädetty edellytykset.

Artiklan 4 kohtaan sisältyy valtuutus komissiolle antaa delegoituja säädöksiä, jotka koskevat yhteisten koulutuspuitteiden perustamista tiettyä ammattia varten artiklan 2 kohdassa säädettyjen vaatimusten pohjalta.

Artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltio vapautetaan 4 kohdassa tarkoitettujen yhteisten koulutuspuitteiden käyttöönotosta sen alueella sekä velvollisuudesta tunnustaa automaattisesti yhteisten koulutuspuitteiden perusteella saatu ammattipätevyys, jos jokin seuraavista edellytyksistä täyttyy: 1) jäsenvaltion alueella ei ole oppilaitoksia, jotka voivat antaa sellaista koulutusta kyseiseen ammattiin; 2) yhteisten koulutuspuitteiden käyttöönotosta olisi haittaa sen koulutus- ja koulutusjärjestelmän ja ammattikoulutuksen järjestämiselle; tai 3) yhteisissä koulutuspuitteissa ja jäsenvaltion alueella vaadittavassa koulutuksessa on olennaisia eroja, jotka aiheuttavat vakavaa vaaraa yleiselle järjestykselle, yleiselle turvallisuudelle, kansanterveydelle, palvelun vastaanottajien turvallisuudelle tai ympäristönsuojelulle.

Artiklan 6 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on kuuden kuukauden kuluessa 4 kohdassa tarkoitettua delegoidun säädöksen voimaantulosta ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille: a) kansalliset pätevyudet ja soveltuvin osin kansalliset ammattinimikkeet, jotka ovat yhteisten koulutuspuitteiden mukaiset; tai b) 5 kohdassa tarkoitettua vapautuksen mahdollinen hyödyntäminen sekä perustelut siitä, mitkä kyseisen kohdan mukaiset edellytykset täyttyvät. Komissio voi kolmen kuukauden kuluessa pyytää lisäselvityksiä, jos se katsoo, että jäsenvaltio ei ole lainkaan tai riittävän hyvin perustellut jonkun näistä edellytyksistä täyttymistä. Jäsenvaltion on vastattava pyyntöön kolmen kuukauden kuluessa. Komissio voi antaa täytäntöönpanosäädöksen, jossa luetellaan kansalliset ammattipätevyudet ja kansalliset ammattinimikkeet, jotka tunnustetaan automaattisesti 4 kohdan mukaisesti hyväksytyjen yhteisten koulutuspuitteiden perusteella.

Artiklan 7 kohdan mukaan tätä artiklaa sovelletaan myös sellaisiin ammatin erikoisaloihin, joihin liittyvän ammattitoiminnan aloittaminen ja harjoittaminen on jäsenvaltioissa säänneltyä, kun kyseinen ammatti tunnustetaan automaattisesti III osaston III luvun nojalla mutta kyseistä erikoisalaa ei.

Uuden 49 b artiklan mukaan yhteisellä koulutustestillä tarkoitetaan yhdenmukaistettua kelpoisuuskoetta, joka voidaan suorittaa kaikissa osallistuvissa jäsenvaltiossa ja joka on varattu tietyn ammattipätevyuden haltijoille. Tällaisen testin suorittaminen hyväksytysti jossakin jäsenvaltiossa antaa ammattipätevyuden haltijalle oikeuden harjoittaa kyseistä ammattia missä tahansa vastaanottavassa jäsenvaltiossa samoin edellytyksin kuin kyseisessä jäsenvaltiossa hankitun ammattipätevyuden haltijat.

Artiklan 2 kohdan mukaan yhteisen koulutustestin on täytettävä seuraavat edellytykset: 1) yhteinen koulutustesti antaa useammille ammattihenkilöille mahdollisuuden siirtyä jäsenvaltiosta toiseen; 2) ammatti, johon yhteistä koulutustestiä sovelletaan, tai kyseiseen ammattiin johtava koulutus on säännelty ainakin kolmasosassa jäsenvaltioita; 3) yhteinen koulutustesti on valmisteltu noudattaen avointa ja asianmukaista menettelyä, johon ovat osallistuneet myös asiaankuuluvat sidosryhmät niistä jäsenvaltioista, joissa ammatti ei ole säännelty; ja 4) yhteiseen koulutustestiin ja näiden testien käytännön järjestelyihin jäsenvaltioissa saavat osallistua min-

kä tahansa jäsenvaltion kansalaiset ilman, että heidän tarvitsee ensin olla jäsenenä jossakin ammattialajärjestössä tai rekisteröitynyt tällaiseen järjestöön.

Artiklan 3 kohdan mukaan unionin tasolla edustavat ammatilliset järjestöt sekä kansalliset ammatilliset järjestöt tai toimivaltaiset viranomaiset vähintään kolmasosasta jäsenvaltioita voivat tehdä komissiolle ehdotuksia yhteisiksi koulutustesteiksi, jotka täyttävät 2 kohdassa säädetyt edellytykset.

Artiklan 4 kohtaan sisältyy valtuutus komissiolle antaa delegoituja säädöksiä, jotka koskevat yhteisen koulutustestin sisällön vahvistamista ja testiin osallistumiselle ja sen hyväksytylle suorittamiselle asetettavia edellytyksiä.

Artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltio vapautetaan velvollisuudesta järjestää 4 kohdassa tarkoitettu yhteinen koulutustesti sen alueella sekä velvollisuudesta tunnustaa automaattisesti yhteisen koulutustestin suorittaneen ammattihenkilön ammattipätevyys, jos jokin seuraavista edellytyksistä täyttyy: 1) kyseinen ammatti ei ole jäsenvaltion alueella säännelty; 2) yhteisen koulutustestin sisältö ei riittävässä määrin vähennä kansanterveydelle tai palvelun vastaanottajien turvallisuudelle aiheutuvaa, jäsenvaltion alueella merkityksellistä vakavaa vaaraa; tai 3) kansallisiin vaatimuksiin verrattuna yhteisen koulutustestin sisältö vähentäisi huomattavasti ammatin harjoittamisen aloittamisen houkuttavuutta.

Artiklan 6 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on kuuden kuukauden kuluessa 4 kohdassa tarkoitettua delegoidun säädöksen voimaantulosta ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille a) käytettävissä oleva kapasiteetti yhteisten koulutustestien järjestämiseksi tai b) 5 kohdassa tarkoitettua vapautuksen mahdollinen hyödyntäminen sekä perustelut siitä, mitkä kyseisen kohdan mukaiset edellytykset täyttyvät. Komissio voi kolmen kuukauden kuluessa pyytää lisäselvityksiä, jos se katsoo, että jäsenvaltio ei ole lainkaan tai riittävän hyvin perustellut vapautuksen edellytysten täyttymistä. Jäsenvaltion on vastattava pyyntöön kolmen kuukauden kuluessa.

Komissio voi antaa täytäntöönpanosäädöksen, jossa luetellaan jäsenvaltiot, joissa 4 kohdan mukaisesti hyväksytyt yhteisiä koulutustestejä järjestetään, sekä määritetään testien järjestämistiheys kalenterivuoden aikana ja muut tarvittavat järjestelyt yhteisten koulutustestien järjestämiseksi eri jäsenvaltioissa.

## **2.7 Sijoittautumista koskevat yhteiset säännökset**

Asiakirjoja ja muodollisuuksia koskevaan 50 artiklaan lisätään säännös, jonka mukaan vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia toimivaltaisilta viranomaisilta vahvistusta sille, ettei hakijaa ole väliaikaisesti tai pysyvästi kielletty harjoittamasta kyseistä ammattia vakavan ammatillisen väärinkäytöksen tai ammattitoiminnan harjoittamiseen liittyvästä rikoksesta langetetun tuomion vuoksi. Tätä vahvistusta voidaan vaatia vain silloin, kun vastaanottavalla jäsenvaltiolla on perusteltuja epäilyksiä asiasta. Säännökseen tehdyn toisen lisäyksen mukaan eri jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisen tietojenvaihdon on tapahduttava IMI-järjestelmää käyttäen.

Ammattinimikkeen käyttöä koskevaa 52 artiklaa on täydennetty säännöksellä, jonka mukaan jäsenvaltio ei voi varata ammattinimikkeen käyttöoikeutta ammattipätevyys haltijoille, joll-

ei se ole ilmoittanut yhdistystä tai järjestöä komissiolle ja muille jäsenvaltioille 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

## **2.8 Kielitaito**

Kielitaitoa koskeva 53 artikla on täydennetty, mutta 1 kohtaan sisältyvä perussäännös on kuitenkin säilynyt ennallaan: Ammattipätevyyden tunnustamisesta etua saavilla ammattihenkilöillä on oltava sellainen kielitaito, jota tarvitaan heidän ammatinsa harjoittamiseksi vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

Artiklaan lisätyn 2 kohdan mukaan jäsenvaltion on varmistettava, että toimivaltaisen viranomaisen suorittama tai valvoma ensimmäisessä kohdassa säädetyn vaatimuksen täyttämisen tarkistaminen rajoitetaan vastaanottavan jäsenvaltion yhden virallisen kielen tai hallinnon kielen taitoon edellyttäen, että kyseinen kieli on myös Euroopan unionin virallinen kieli.

Artiklan 3 kohdan mukaan toisen kohdan mukaisesti suoritettu tarkistaminen voidaan määrätä pakolliseksi, jos harjoitettavalla ammatilla on vaikutusta potilasturvallisuuteen. Tarkistaminen voidaan määrätä pakolliseksi myös muissa ammateissa, jos on vakavia ja konkreettisia epäilyksiä ammattihenkilön riittävästä kielitaidosta sen ammatillisen toiminnan osalta, jota ammattihenkilö aikoo harjoittaa. Tarkistaminen voidaan suorittaa vasta, kun eurooppalainen ammatikortti on myönnetty tai ammattipätevyys on tunnustettu.

Artiklan 4 kohdan mukaan kielitaidon tarkistamisen on oltava oikeasuhteinen harjoitettavaan toimintaan nähden. Asianomaisella ammattihenkilöllä on oltava oikeus valittaa kielitaidon tarkistamisesta kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

## **2.9 Ammatillisen harjoittelun tunnustaminen**

Direktiiviin on lisätty uusi 55 a artikla, joka koskee ammatillisen harjoittelun tunnustamista. Jos säännellyn ammatin harjoittamisen aloittamiselle kotijäsenvaltiossa on edellytyksenä ammatillisen harjoittelun suorittaminen, kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on säännellyn ammatin harjoittamisoikeutta koskevaa hakemusta käsitellessään tunnustettava toisessa jäsenvaltiossa suoritettut ammatilliset harjoittelut edellyttäen, että kyseiset harjoittelut vastaavat artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja julkaistuja suuntaviivoja, ja otettava huomioon myös kolmannessa maassa suoritettut ammatilliset harjoittelut. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin kansallisesa lainsäädännössään asettaa kohtuullisen rajoituksen ammatillisen harjoittelun sen osan kestolle, joka voidaan suorittaa ulkomailla.

Artiklan 2 kohdan mukaan ammatillisen harjoittelun tunnustaminen ei korvaa mahdollisia voimassa olevia vaatimuksia, jotka koskevat kokeen hyväksyttyä suorittamista kyseiseen ammattiin pääsemiseksi. Toimivaltaisten viranomaisten on julkaistava suuntaviivat, jotka koskevat toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa suoritettujen harjoittelun järjestämistä ja tunnustamista, erityisesti ammatillisen harjoittelun valvojan tehtäviä.

## **2.10 Hallinnollinen yhteistyö**

Toimivaltaisia viranomaisia koskevaan 56 artiklaan on tehty teknisiä muutoksia. Artiklaan on lisäksi lisätty uusi 2 a kohta, jonka mukaan toimivaltaisten viranomaisten on käytettävä tie-

donvaihdoissa IMI-järjestelmää. Lisäksi viranomaistoiminnan yhteensovittamisesta vastaavien henkilöiden tehtävälustausta artiklan 4 kohdassa on täydennetty.

Direktiivin 57 artikla on muutettu koskemaan tietojen keskitettyä saatavuutta internetissä. Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että artiklassa luetellut tiedot ovat saatavissa internetissä palveluista sisämarkkinoilla 12 päivänä joulukuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/123/EY (jäljempänä *palveludirektiivi*) 6 artiklassa tarkoitettujen keskitettyjen asiointipisteiden kautta ja että niitä päivitetään.

Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1 kohdassa tarkoitettut tiedot annetaan käyttäjille selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla, että ne ovat helposti saatavilla etätietona ja sähköisesti ja että ne pidetään ajan tasalla. Artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että keskitettyyn asiointipisteeseen osoitettuihin tietopyyntöihin vastataan mahdollisimman nopeasti. Artiklassa 4 edellytetään, että jäsenvaltioiden ja komission on toteutettava täydentäviä toimenpiteitä kannustaakseen keskitettyjä asiointipisteitä asettamaan 1 kohdassa säädetty tiedot saataville muilla unionin virallisilla kielillä. Tämä ei vaikuta jäsenvaltioiden lainsäädäntöön kielten käytöstä niiden alueella. Artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on tehtävä yhteistyötä keskenään ja komission kanssa 1, 2 ja 4 kohdan täytäntöön panemiseksi.

Direktiiviin on lisätty uusi 57 a artikla, joka koskee sähköisiä menettelyitä. Jäsenvaltioiden on säännöksen perusteella muun muassa varmistettava, että kaikki tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluviin asioihin liittyvät vaatimukset, menettelyt ja muodollisuudet voidaan sopeutumisajaksi ja kelpoisuuskoetta lukuun ottamatta hoitaa vaivatta etäältä ja sähköisesti asianomaisen keskitetyn asiointipisteen kautta tai asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten kanssa. Tämä ei estä jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia pyytämästä myöhemmässä vaiheessa asiakirjoista virallisesti oikeaksi todistettuja jäljennöksiä, jos niillä on perusteltuja epäilyksiä ja kun se on välttämätöntä.

Direktiiviin on lisätty myös uusi 57 b artikla, jossa säädetään tukikeskuksista. Tukikeskuksen toiminnot vastaavat nykyisiä yhteyspisteitä. Tukikeskuksen tehtävänä on tarjota toisten jäsenvaltioiden kansalaisille ja tukikeskuksille ammattipätevyysdirektiivissä säädettyyn ammattipätevyys-tunnustamiseen liittyvää tukea sekä tietoja ammatteja ja niiden harjoittamista koskevasta kansallisesta lainsäädännöstä, sosiaalilainsäädännöstä ja tarvittaessa ammattietiikkaan liittyvistä säännöistä. Vastaanottavan jäsenvaltion tukikeskusten on avustettava kansalaisia heille tässä direktiivissä annettujen oikeuksien harjoittamisessa tarvittaessa yhteistyössä kotijäsenvaltion tukikeskuksen ja toimivaltaisten viranomaisten sekä vastaanottavan jäsenvaltion keskitettyjen asiointipisteiden kanssa. Kotijäsenvaltion tai vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä saumatonta yhteistyötä vastaanottavan jäsenvaltion ja tarvittaessa kotijäsenvaltion tukikeskuksen kanssa ja annettava kaikki merkitykselliset tiedot yksittäistapauksista kyseisille tukikeskuksille niiden pyynnöstä yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 95/46/EY (jäljempänä *henkilötietodirektiivi*) sekä henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2002/58/EY (jäljempänä *sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi*) säädettyjä henkilötietojen suojaa koskevia sääntöjä noudattaen. Komission pyynnöstä tukikeskusten on ilmoitettava komissiolle niiden käsiteltävänä olevien tiedustelujen tuloksista kahden kuukauden kuluessa tällaisen pyynnön vastaanottamisesta.

## 2.11 Hälytysmekanismi

Direktiiviin on lisätty uusi hälytysmekanismia koskeva 56 a artikla. Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava kaikkien muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ammattihenkilöstä, jolle on kansallisen viranomaisen tai tuomioistuimen päätöksellä asetettu tiettyihin ammatteihin liittyvän toiminnan tai toiminnan osan harjoittamista, myös väliaikaisesti, koskeva rajoitus tai kieltö kyseisen jäsenvaltion alueella. Ilmoitusvelvollisuus koskee automaattisen tunnustamisen piiriin kuuluvia terveydenhuollon ammattihenkilöitä sekä muitakin sellaisia ammattihenkilöitä, jotka harjoittavat potilasturvallisuuteen linkittyvää toimintaa ja joiden harjoittama ammatti on asianomaisessa jäsenvaltiossa säännelty. Samoin ilmoitusvelvollisuus koskee ammattihenkilöitä, jotka harjoittavat alaikäisten koulutukseen liittyvää toimintaa ja joiden harjoittama ammatti on asianomaisessa jäsenvaltiossa säännelty.

Artiklan 2 kohdan mukaan toimivaltaisten viranomaisten on lähetettävä tiedot IMI-järjestelmän kautta tehtävällä hälytyksellä kolmen päivän kuluessa ammattihenkilön ammatillisen toiminnan tai toiminnan osan harjoittamista rajoittavan tai harjoittamisen kieltävän päätöksen antamisesta. Tässä yhteydessä ilmoitetaan seuraavat tiedot: a) ammattihenkilön henkilöllisyys; b) asianomainen ammatti; c) tiedot kansallisesta viranomaisesta tai tuomioistuimesta, joka on antanut rajoitusta tai kieltöä koskevan päätöksen; d) rajoituksen tai kiellon laajuus; ja e) rajoituksen tai kiellon voimassaoloaika.

Artiklan 3 kohdan mukaan asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on kolmen päivän kuluessa tuomioistuimen päätöksen antamisesta ilmoitettava kaikkien muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille IMI-järjestelmän kautta tehtävällä hälytyksellä sellaisen ammattihenkilön henkilöllisyys, joka on hakenut ammattipätevyyden tunnustamista tämän direktiivin mukaisesti ja jonka on sen jälkeen tuomioistuimessa vahvistettu käyttäneen tässä yhteydessä väärennettyjä asiakirjoja osoituksena ammattipätevyydestä.

Henkilötietojen käsittelyssä on artiklan 4 nojalla noudatettava henkilötietodirektiiviä 95/46/EY ja sähköisen viestinnän tietosuojadirektiiviä 2002/58/EY. Komissio käsittelee henkilötietoja yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 45/2001 mukaisesti.

Artiklan 5 kohdan mukaan kaikkien jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille on ilmoitettava viipymättä 1 kohdassa tarkoitetun kiellon tai rajoituksen voimassaoloajan päättymisestä. Tätä varten sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen, joka antaa tiedot 1 kohdan mukaisesti, on myös ilmoitettava voimassaoloajan päättymispäivä ja kyseisen päivämäärän mahdolliset myöhemmät muutokset.

Artiklan 6 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, että ammattihenkilölle, jota koskeva hälytys on lähetetty muille jäsenvaltioille, ilmoitetaan kirjallisesti hälytystä koskevista päätöksistä samaan aikaan kuin itse hälytyksestä. Lisäksi on säädettävä, että kyseinen henkilö voi kansallisen lainsäädännön mukaisesti hakea päätökseen muutosta tai oikaisua ja että kyseisellä henkilöllä on oltava käytettävissään oikeussuojakeinoja muille jäsenvaltioille lähetettyjen väärin hälytysten aiheuttamien vahinkojen varalta. Oikeussuojakeinoja käytettäessä hälytystä koskevaan päätökseen on liitettävä tieto, että ammattihenkilö on käynnistänyt sitä koskevan oikeudellisen menettelyn.

Artiklan 7 kohdan mukaan hälytyksiä koskevia tietoja voidaan käsitellä IMI-järjestelmässä niin kauan kuin ne ovat voimassa. Hälytykset on poistettava kolmen päivän kuluessa kumoamispäätöksen antamisesta tai 1 kohdassa tarkoitetun kiellon tai rajoitusten voimassaoloajan päättymisestä.

## **2.12 Siirretyn säädösvallan käyttäminen**

Komissiolle on siirretty valta antaa 57 c artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, jotka koskevat automaattisen tunnustamisen järjestelmän ammatteihin liittyvässä koulutuksessa hankittavia tietoja ja taitoja koskevien luetteloiden ajantasaistamista. Samoin komissiolle on siirretty valta antaa delegoituja säädöksiä, jotka koskevat direktiivin liitteessä olevan sairaanhoitajan, hammaslääkärin, eläinlääkärin, kättilön ja proviisorin koulutukseen liittyviä oppiaineluetteloiden muuttamista tieteen ja tekniikan kehityksen perusteella. Nämä ajantasaistamiset eivät saa kuitenkaan aiheuttaa muutoksia jäsenvaltioiden ammatilainsäädännön ammattien rakentamiseen liittyviin keskeisiin periaatteisiin, jotka koskevat henkilöiden koulutusta ja ammatin harjoittamisen aloittamisen edellytyksiä.

Komissiolle on myös siirretty valta antaa delegoituja säädöksiä liitteen V muuttamiseksi koskien niiden nimikkeiden ajantasaistamista, jotka jäsenvaltiot ovat hyväksyneet osoitukseksi muodollisesta pätevyydestä sekä tahoa, joka myöntää muodollisen pätevyyden osoittavan asiakirjan ja siihen liittyvän todistuksen. Delegoiduilla säädöksillä voidaan jatkossa myös muuttaa erikoislääkärin ja erikoishammaslääkärin koulutuksen vähimmäiskestoja ja lisätä direktiivin liitteeseen uusia lääketieteen ja hammaslääkärin erikoisalvoja.

Lisäksi komissiolla on valta antaa delegoituja säädöksiä, jotka koskevat yhteisten koulutuspuitteiden perustamista tiettyä ammattia varten 49 a artiklassa säädettyjen vaatimusten pohjalta. Samoin komissio voi antaa delegoituja säädöksiä, jotka koskevat 49 b artiklassa tarkoitetun yhteisen koulutustestin sisällön vahvistamista ja testiin osallistumiselle ja sen hyväksytylle suorittamiselle asetettavia edellytyksiä.

Komissio on hyväksytyn direktiivimuutoksen yhteydessä antanut lausuman, jonka mukaan se varmistaa delegoituja säädöksiä valmistellessaan, että asiaankuuluvat asiakirjat toimitetaan Euroopan parlamentille ja neuvostolle yhtäaikaaisesti, asianmukaisesti ja oikea-aikaisesti. Lisäksi komissio on lausumassa sitoutunut järjestämään riittävän hyvissä ajoin asianmukaiset ja avoimet kuulemiset erityisesti kaikkien jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja elinten, ammatillisten yhdistysten ja koulutuslaitosten asiantuntijoiden sekä tarvittaessa työmarkkinaosapuolten asiantuntijoiden kanssa.

## **2.13 Jäsenvaltioiden vastavuoroinen arviointi**

Direktiivin uudessa 59 artiklassa säädetään avoimuudesta. Säännöksen 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on annettava komissiolle tiedoksi luettelo nykyisistä säännellyistä ammateista. Kaikki muutokset näihin luetteloihin on niin ikään ilmoitettava komissiolle ilman perusteettomia viiveitä. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle myös luettelo ammateista, joiden osalta on tarpeen suorittaa 7 artiklan 4 kohdan mukainen ammattipätevyyden ennakkotarkistus. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle erityinen perustelu jokaisesta luetteloon sisällytetystä ammatista.

Jäsenvaltioiden on tutkittava, täyttääkö niiden säänneltyjä ammatteja koskeva lainsäädäntö direktiivin edellytykset. Direktiivin mukaan säänneltyihin ammatteihin liittyvä lainsäädäntö ei saa olla kansalaisuuden tai asuinpaikan perusteella suoraan tai epäsuoraan syrjiviä, niiden tulee olla perusteltuja yleiseen etuun liittyvistä pakottavista syistä ja vaatimusten on oltava suhteellisuusperiaatteen mukaisia.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle viimeistään 18 päivänä tammikuuta 2016 tiedot kansalliseen lainsäädäntöön sisältyvistä säänneltyjä ammatteja koskevista vaatimuksista, jotka ne aikovat pitää voimassa, ja perusteet sille, että ne katsovat kyseisten vaatimusten täyttävän direktiivin edellytykset. Jäsenvaltioiden on lisäksi toimitettava komissiolle kahden vuoden välein kertomus vaatimuksista, jotka on poistettu tai joita on lievennetty.

Komissio toimittaa edellä mainitut kertomukset muille jäsenvaltioille, joiden on annettava huomautuksensa kuuden kuukauden kuluessa. Samassa kuuden kuukauden määräajassa komissio kuulee asianomaisia osapuolia. Komissio laatii jäsenvaltioiden toimittamien tietojen perusteella yhteenvetokertomuksen ammattipätevyysdirektiivin mukaiselle koordinaattori-ryhmälle, joka voi esittää huomautuksia. Komissio toimittaa lopulliset havaintonsa Euroopan parlamentille ja neuvostolle ja liittää tarvittaessa oheen ehdotuksia uusiksi aloitteiksi.

### 3 Nykytila

#### 3.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Ammattipätevyysdirektiivi on pantu kansallisesti täytäntöön säätämällä ammattipätevyyden tunnustamisesta annettu laki (1093/2007, jäljempänä *ammattipätevyyslaki*) sekä muuttamalla eläinlääkäriammatin harjoittamisesta annettua lakia (29/2000), terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettua lakia (559/1994), ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/1998) 8 ja 12 §:ää sekä kauppakamarilain (878/2002) 2 §:ää.

Suomessa keskeisimpiä ammattipätevyyden tunnustamista koskevia päätöksiä tekeviä toimivaltaisia viranomaisia ovat Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira sekä Opetushallitus. Evira vastaa eläinlääkäreiden tunnustamispäätöksistä ja Valvira terveydenhuollon ammattihenkilöiden tunnustamispäätöksistä. Opetushallitus on tehnyt tunnustamispäätöksiä, jotka ovat koskeneet muun muassa opettajia, sosiaalityöntekijöitä, sosiaalihojajia, pelastustoimen henkilöstöä sekä tehtäviä, joihin edellytetään oikeustieteen alalla suoritettua tutkintoa. Opetushallitus tekee myös tunnustamispäätökset aina, kun kansallisessa lainsäädännössä ei ole nimetty muuta toimivaltaista viranomaista.

Ammattipätevyyslakia sovelletaan nykyisin muun muassa kelpoisuuden antamiseksi virkoihin, joihin on kelpoisuusvaatimuksena oikeustieteen maisterin tutkinto tai oikeusnotaarin tutkinto. Oikeustieteen alan tutkintojen tunnustamisesta annettavien päätösten muotoilu poikkeaa kuitenkin muista ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain nojalla annettavista päätöksistä, sillä kelpoisuutta ei näissä tapauksissa anneta tiettyyn tehtävään vaan mihin tahansa tehtävään, johon edellytetään oikeustieteen maisterin tai oikeusnotaarin tutkinto. Ammattipätevyysdirektiivin uudistamisen yhteydessä on EU:n komission ohjauksessa toteutettu direktiivin 59 artiklaan perustuva laaja kartoitus ammattien sääntelystä EU:n jäsenmaissa. Tässä yhteydessä on kartoitettu uudelleen myös Suomen säännellyt ammatit. Toteutetun kartoituksen ja EU:n komissiosta sen yhteydessä saatujen linjausten perusteella olisi perusteltua luopua tulokinnasta, jonka mukaan oikeustieteellistä tutkintoa edellyttävät julkisen sektorin virat ja tehtä-

vät olisivat sellaisia säänneltyjä ammatteja, joihin tulisi soveltaa ammattipätevyyden tunnustamisesta annettua lakia.

Opetushallitus tekee ulkomailla suoritettujen korkeakoulututkintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain (531/1986, jäljempänä *ulkomaanopintolaki*) nojalla päätökset ulkomailta suoritettujen tutkintojen tason rinnastamisesta Suomessa suoritettaviin tutkintoihin, koska näissä päätöksissä ei ole kysymys ammattipätevyyden tunnustamisesta vaan virkakelpoisuudesta yleisesti. Lisäksi Opetushallitus tekee ulkomaanopintolain nojalla päätökset muualla kuin EU/ETA-maissa suoritettun korkeakoulututkinnon rinnastamisesta tiettyyn, nimeltä mainittuun Suomessa suoritettavaan korkeakoulututkintoon, jos viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimus sitä edellyttää.

Opetushallitus käsitteli vuonna 2013 lähes 1 000 ulkomailla suoritettuun koulutukseen liittyvää hakemusta, joista noin 200 koski ammattipätevyyden tunnustamista EU/ETA-koulutuksen perusteella ja loput ulkomaanopintolain perusteella tehtäviä päätöksiä. Opetushallituksen päätökset koskivat lähinnä opetusalaan, sosiaalialaan ja oikeustieteellistä alaa. Eniten päätöksiä on tehtiin Virossa, Ruotsissa tai Iso-Britanniassa hankitun ammattipätevyyden tunnustamisesta. Tunnustamispäätöksen saaneista noin 66 % on Suomen kansalaisia ja 34 % toisen EU/ETA-jäsenmaan kansalaisia.

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira teki vuonna 2013 noin 60 laillistuspäätöstä EU/ETA-koulutuksen perusteella. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira teki vuonna 2013 yli 800 ammattioikeuspäätöstä EU/ETA-koulutuksen perusteella.

Toimivaltaiset viranomaiset ovat todenneet tunnustamishakemusten määrän kasvaneen noin 5–10 % vuosittain.

### 3.2 Ahvenanmaan asema

Ahvenanmaan maakunnan tehtävänä on huolehtia unionin oikeuden kansallisesta täytäntöönpanosta siltä osin kuin tarvittavat kansalliset toimenpiteet Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n mukaan kuuluvat maakunnan toimivaltaan.

Itsehallintolain 18 §:n 1, 2, 14 ja 22 kohdan mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat maakunnan viranomaisia ja virkamiehiä, opetusta ja eräin poikkeuksin elinkeinotoimintaa. Valtakunnan toimivallassa ovat asiat, jotka itsehallintolain 27 §:n 3 kohdan nojalla koskevat vaatimuksia tiedoista ja taidoista tietyn valtion hyväksymän pätevyyden saamiseksi ottaen kuitenkin huomioon itsehallintolain 41 ja 64 §:n säännökset (HE 73/1990 vp s. 76). Ammattipätevyysdirektiivi 2005/36/EY on tähän valtakunnan ja maakunnan väliseen toimivallanjakoon perustuen vuoden 2011 lopulla pantu täytäntöön maakunnassa maakuntalailla ammattipätevyyden tunnustamisesta (*landskapslag om erkännande av yrkeskvalifikation* Nr 120/2011). Ahvenanmaan tunnustamislain nojalla myönnetään kelpoisuuksia sellaisiin ammatteihin, joihin Ahvenanmaalla voidaan itse määrittää kelpoisuusvaatimukset. Tällaisia ammatteja ovat mm. opettajat, sosiaalityöntekijät, sosiaaliohjaajat, lastenhoitajat ja lastentarhanopettajat. Maakuntalain 3 §:n mukaan Ahvenanmaan maakunnan hallitus vastaa ammattipätevyyden tunnustamisesta ja muista maakuntalaista johtuvista tehtävistä.

Ammattipätevyysdirektiivin muutokset koskevat myös yleistä tutkintojen tunnustamisjärjestelmää koskevaa sääntelyä ja muutosdirektiivi kuuluu näin ollen osittain maakunnan lainsäädäntövaltaan.

#### 4 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Direktiivimuutoksilla on pyritty vastaamaan korkean ammattitaidon työpaikkojen kysynnän lisääntymisen haasteisiin. Ammattipätevyysdirektiivin muuttamista koskevalla ehdotuksella on pyritty saamaan aikaan sujuvasti toimiva järjestelmä ammattipätevyyden tunnustamiseksi, jotta tiettyyn ammattiin pätevöityneet kansalaiset voivat Euroopassa muuttaa toiseen maahan töihin. Direktiiviehdotuksen tarkoituksena on ollut liikkuvuutta koskevien säännösten yksinkertaistaminen ja nykyaikaistaminen. Tarkoituksena on ollut parantaa järjestelmää myös kulluttajien kannalta erityisesti kielitaitoa ja hälytysjärjestelmää koskevien säännösten näkökulmasta. Säänneltyjen ammattien määrää pyritään alentamaan jäsenvaltioiden keskinäiseen arviointiin perustuvien keinoin.

Hallituksen esityksen tavoitteena on panna täytäntöön ammattipätevyysdirektiiviin tehdyt muutokset terveydenhuollon ammattihenkilöstöön ja eläinlääkäreihin liittyviä erityissäännöksiä lukuun ottamatta. Koska täytäntöönpano edellyttää useimpien voimassa olevan ammattipätevyyslain pykälien muuttamista, esityksessä ehdotetaan kokonaan uuden ammattipätevyyden tunnustamista koskevan lain säätämistä.

Uuteen tunnustamislakiin sisällytettäisiin uudet säännökset eurooppalaisesta ammattikortista, osittaisesta ammatinharjoittamisoikeudesta, hälytysjärjestelmästä ja yhteisiä koulutusperiaatteita koskevasta tunnustamisjärjestelmästä. Lisäksi ehdotettavassa lainsäädännössä selvennettäisiin ammattipätevyyden tunnustamisprosessiin liittyvien kansallisten toimijoiden vastuita.

Ehdotettavaa ammattipätevyyden tunnustamista koskevaa lakia ei sovellettaisi Opetushallituksen päätöksissä, jotka koskevat oikeustieteellisen tutkinnon toisessa EU/ETA-valtiossa suorittaneiden asemaa. Nämä hakemukset ratkaistaisiin jatkossa ulkomaanopintolain nojalla. Ammattipätevyyden tunnustamista koskevan lain siirtymäsäännöksen mukaan sellaisella oikeustieteellisen tutkinnon toisessa EU/ETA-maassa suorittaneella henkilöllä, jolle on voimassa olevan ammattipätevyyslain nojalla tehty ehdollinen tunnustamispäätös, olisi oikeus suorittaa ehdollisessa tunnustamispäätöksessä määrätty kelpoisuuskoe 31 päivään joulukuuta 2018 saakka.

Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus mahdollistaa sen, että ammattipätevyyden tunnustamisen menettelyiden ulkopuolelle jätetään ammatit, joihin liittyy merkittävää julkisen vallan käyttöä. Tämän perusteella ammattipätevyyden tunnustamislakia ei ole tarkoitus soveltaa poliisin, rajavartijan ja merivartijan ammatteihin.

Opetushallituksen ulkomaanopintolakiin perustuva päätöksentekoprosessi ehdotetaan muutettavaksi kaksivaiheiseksi ammattipätevyyden tunnustamisen menettelyä vastaavasti. Opetushallitus tekisi ensin ehdollisen rinnastamispäätöksen, jos hakijalle asetetaan vaatimus täydentävien korkeakouluopintojen suorittamisesta, ja lopullisen rinnastamispäätöksen, kun vaaditut täydentävät opinnot on suoritettu hyväksytysti.

## **5 Esityksen vaikutukset**

### **5.1 Taloudelliset vaikutukset**

Eurooppalaisen ammattikortin ja hälytysjärjestelmän käyttöönotto lisää tarvetta eri maiden toimivaltaisten viranomaisten yhteistyöhön. Tietojen vaihto jäsenvaltioiden välillä tapahtuu pääsääntöisesti komission ylläpitämän IMI-järjestelmän kautta. IMI-järjestelmää käytetään sekä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisessä että jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja komission välisessä hallinnollisessa yhteistyössä. IMI-järjestelmän ylläpidosta ja kehittämiskuluista vastaa komissio, mutta järjestelmän kehittäminen ja siihen osallistuminen sitoo myös toimivaltaisten viranomaisten voimavaroja.

### **5.2 Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset**

Opetushallituksen rooli ammattipätevyyden tunnustamisessa vahvistuu entisestään ja sen työ määrän arvioidaan lisääntyvän. Opetushallitus toimii jatkossa tunnustamissäännöksissä tarkoitettuna tukikeskuksena, jonka tehtävänä on tarjota toisten jäsenvaltioiden kansalaisille ja tukikeskuksille ammattipätevyyden tunnustamiseen liittyvää tukea sekä tietoja ammatteja ja niiden harjoittamista koskevasta kansallisesta lainsäädännöstä, sosiaalilainsäädännöstä ja tarvittaessa ammattietiikkaan liittyvistä säännöistä. Opetushallituksella on myös merkittävä rooli ammattipätevyysdirektiivin 59 artiklan mukaisessa säänneltyjä ammatteja koskevien tietojen ajantasaistamisessa ja ylläpitämisessä. Lisäksi Opetushallitus osallistuu omalta osaltaan myös direktiivin 57 artiklassa lueteltujen keskitetyn asiointipisteen kautta saatavien tietojen päivittämiseen.

Direktiivimuutokset merkitsevät erityisesti ammattikortin osalta hallinnollisen taakan kasvua kotijäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille. Uutena asiakasryhmänä olisivat Suomesta EU/ETA-maahan säännellyssä ammatissa työskentelemään lähtevät. Tältä osin esimerkiksi Suomessa myönnettyjen asiakirjojen aitouden varmistaminen edellyttää uutta yhteistyötä Opetushallituksen ja suomalaisten korkeakoulujen ja oppilaitosten välillä.

Myös kahden päällekkäisen tunnustamisjärjestelmän ylläpito on omiaan jonkin verran lisäämään toimivaltaisen viranomaisen työtä. Ammattikortin myöntämiseen liittyvät tiukat määräajat vaikuttavat toimivaltaisten viranomaisten työn kuormittavuuteen ja vastuun lisääntymiseen ja tällöin erityisesti Opetushallituksen, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston Valviran ja Elintarviketurvallisuusviraston Eviran resurssitarpeiden voidaan arvioida kasvavan. Opetushallituksen työ määrän on arvioitu kasvavan direktiivimuutosten täytäntöönpanon johdosta vähintään yhden henkilötyövuoden verran.

Säänneltyjen ammattien vastavuoroinen arviointi ja palveludirektiivin mukaisen keskitetyn asiointipisteen käyttöalan laajentaminen aiheuttaa lisätyötä paitsi ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaaville toimivaltaisille viranomaisille, myös näiden asiakokonaisuuksien osalta keskeisille vastuuministeriöille eli opetus- ja kulttuuriministeriölle, sosiaali- ja terveysministeriölle sekä maa- ja metsätalousministeriölle. Lisäksi keskitetyn asiointipisteen käyttöalan laajentaminen aiheuttaa jonkin verran lisätyötä Suomen keskitetyn asiointipisteen ylläpitoon ja kehittämiseen osallistuvalla Kilpailu- ja kuluttajavirastolle.

Hallituksen esitykseen sisältyvillä liitännäislaeilla muutetaan Opetushallituksen ja Liikenteen turvallisuusviraston sekä Opetushallituksen ja Elintarviketurvallisuusviraston välistä nykyistä

työnjakoa, mutta näillä esityksillä ei arvioida olevan vaikutusta eri viranomaisten työmääriin käytännössä. Esitetyt säädösmuutokset vahvistavat kuitenkin sitä periaatetta, että ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaavasta viranomaisesta säädetään jokaista ammattia koskevassa erityislainsäädännössä ja että toimivaltaiseksi viranomaiseksi määritetään kyseisen ammatin sääntelystä vastaavan hallinnonalan viranomainen, jolla on riittävä asiantuntemus ammatti-toiminnan sisällöstä.

Nykyisin kauppakamarien lakisääteisenä tehtävänä oleva ammattitoiminnan lajia ja kestoja koskeva todistuksenantovelvoite siirrettäisiin Opetushallitukselle. Keskuskauppakamarista saadun tiedon mukaan kauppakamarit ovat antaneet kauppakamarilain 2 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisia todistuksia vuosina 2010—2013 noin parikymmentä kappaletta.

### **5.3 Vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan**

Ammattikortin käyttöönotto helpottaa toiseen EU-valtioon työskentelemään siirtyvien ammattipätevyyden tunnustamista koskevaa hakuprosessia, kun hakemus osoitetaan siihen jäsenvaltioon, johon henkilö on ammatillisesti sijoittautunut.

Voimassa olevan ulkomaanopintolain säännöksen mukaan Opetushallituksen rinnastamispäätös ja täydentävien opintojen suorittamista koskeva todistus antavat yhdessä kelpoisuuden virkaan tai tehtävään. Näin ollen kelpoisuuden osoittamiseen on tarvittu käytännössä kaksi eri asiakirjaa. Opetushallituksen ulkomaanopintolakiin perustuvan päätöksentekoprosessin muuttaminen kaksivaiheiseksi selkeyttää rinnastamispäätöksen saaneiden henkilöiden asemaa ja lisää heidän oikeusturvaansa.

## **6 Asian valmistelu**

Hallituksen esitys on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriössä yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, maa- ja metsätalousministeriön sekä Opetushallituksen Tutkintojen tunnustaminen ja vertailu -yksikön kanssa. Luonnos hallituksen esityksestä lähetettiin lausunnolle oikeusministeriölle, sisäministeriölle, valtiovarainministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, liikenne- ja viestintäministeriölle, sosiaali- ja terveysministeriölle, työ- ja elinkeinoministeriölle, ympäristöministeriölle, tietosuojavaltuutetulle, Ahvenanmaan maakuntahallitukselle, yliopistoille, ammattikorkeakouluille, Opetushallitukselle, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviralle, Elintarviketurvallisuusvirasto Eviralle, Poliisihallitukselle, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafille, Keskuskauppakamarille, Kirkkohallitukselle, Etelä-Suomen aluehallintovirastolle, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle, Patentti- ja rekisterihallitukselle, Suomen Asianajajaliitolle, JHTT-lautakunnalle, Inspecta Tarkastus Oy:lle, Henkilö- ja yritysarviointi SETI Oy:lle, Akava ry:lle, Elinkeinoelämän Keskusliitto ry:lle, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:lle, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:lle ja Suomen Yrittäjät ry:lle.

Annetuissa lausunnoissa suhtauduttiin pääosin myönteisesti ehdotettuihin säännöksiin. Lausuntoihin sisältyneet muutosehdotukset on mahdollisuuksien mukaan pyritty ottamaan huomioon hallituksen esitystä viimeisteltäessä.

Lausuntokierroksen perusteella ammattipätevyyden tunnustamista koskevaan lakiin on selvyyden vuoksi lisätty lain soveltamisalan rajausta koskeva pykälä, jonka mukaan ammattipätevyyden tunnustamista koskevia menettelyjä ei sovelleta tilanteissa, joissa ammatin kelpoi-

suusvaatimukseksi on säädetty oikeustieteellisen alan koulutus tai joissa ammatin harjoittamiseen liittyy merkittävää julkisen vallan käyttöä. Opetushallituksen ulkomaanopintolakiin perustuva päätöksentekoprosessi on lausuntokierroksen jälkeen ehdotettu muutettavaksi kaksivaiheiseksi ammattipätevyiden tunnustamisen menettelyä vastaavasti.

Lausuntokierroksella olleeseen ammattipätevyiden tunnustamista koskevaan lakiluonnokseen sisältyi säännös, joka koski toisessa EU-/ETÄ-maassa arkkitehdin koulutuksen suorittaneen asemaa Suomessa. Arkkitehdin ammatin ei ole tällä hetkellä katsottu olevan Suomessa säännelty ammatti, ja säännös oli ehdotettu otettavaksi lakiin tulevaisuudessa mahdollisesti tehtävien lainsäädäntömuutosten varalta. Koska säännösehdotus kuitenkin johti lausunnonantajien keskuudessa väärinymmärryksiin ja koska säännöksen sisällyttäminen lakiin ei ole välttämättömästä direktiivimuutosten täytäntöönpanon kannalta, mainittu säännös on lausuntokierroksen jälkeen poistettu lakiehdotuksesta.

Lausuntokierroksella olleeseen ammattipätevyiden tunnustamista koskevaan lakiluonnokseen sisältyi myös säännös, joka koski ammattipätevyysdirektiivin mukaiseen arkkitehdin koulutukseen liittyvää ammatillista harjoittelua. Muutamissa lausunnoissa tuotiin esille, että maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaan rakennussuunnittelijan ja erityissuunnittelijan kelpoisuusvaatimuksena poikkeuksellisen vaativassa suunnittelutehtävässä on kyseiseen suunnittelutehtävään soveltuva, rakentamisen tai tekniikan alalla suoritettu ylempi korkeakoulututkinto sekä vähintään kuuden vuoden kokemus vaativista suunnittelutehtävistä. Koska rakennusarkkitehti (AMK) tutkintonimikkeen omaavalla ei ole ylempää korkeakoulututkintoa ja kyseisen tutkintonimikkeen saaneet henkilöt eivät siten ole kansallisen lainsäädännön mukaan päteviä hoitamaan kaikkia suunnittelutehtäviä, kyseistä tutkintonimikettä ei voida esittää sisällytettäväksi direktiivin liitteeseen eikä ammattikorkeakoulujen rakennusarkkitehtikoulutusta näin ollen saada alustavista suunnitelmista poiketen automaattisen tunnustamisen piiriin. Tämän vuoksi lakiehdotuksesta on poistettu säännös arkkitehdin koulutukseen liittyvästä ammatillisesta harjoittelusta.

Syksyllä 2014 toteutetun lausuntokierroksen jälkeen opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt vielä erikseen lausuntoja ehdotuksista, jotka koskevat lakia ajoneuvojen katsastustoiminnasta, lakia ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä, eläinsuojelulakia ja kauppakamarilakia.

## **7 Riippuvuus muista esityksistä**

Ammattipätevyysdirektiivin muutosten täytäntöönpanoon liittyvät tähän hallituksen esitykseen sisältyvien ehdotusten lisäksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain ja eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain muutosehdotukset, jotka on tarkoitus tuoda eduskunnan käsittelyyn syysistuntokaudella 2015.

## YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

### 1 Lakiehdotusten perustelut

#### 1.1 Laki ammattipätevyyden tunnustamisesta

##### 1 luku Yleiset säännökset

Luvussa säädettäisiin lain soveltamisalasta, soveltamisalan rajauksesta ja määritelmistä.

**1 §. Soveltamisala.** Ammattipätevyysdirektiivin 1 artiklan mukaisesti direktiivin lähtökohtana on yhdessä tai useammassa muussa EU:n jäsenvaltiossa hankittu ammattipätevyys. Yhdessä tai useammassa muussa jäsenvaltiossa hankitulla ammattipätevyydellä tarkoitetaan sitä, että jos ammattipätevyys koostuu useammasta osatekijästä, kaikkien kelpoisuuden osatekijöiden tulee olla suoritettu yhdessä tai useammassa muussa jäsenmaassa.

Voimassa olevan ammattipätevyyslain 1 §:n 2 momentin mukaan lakia sovelletaan EU:n jäsenvaltion kansalaisen pääosin toisessa jäsenvaltiossa hankkiman ammattipätevyyden tunnustamiseen. Säännöksen sanamuodolla on haluttu viitata siihen, että osa ammattipätevydestä on voinut karttua myös EU:n jäsenvaltioiden ulkopuolella. Sillä ei sen sijaan ole tarkoitettu tilanteita, joissa osa ammattipätevydestä on hankittu Suomessa ja osa muualla EU:ssa. Koska säännös on tältä osin tulkinnanvarainen, siitä ehdotetaan poistettavaksi sana ”pääosin”.

Ammattipätevyysdirektiivin johdanto-osan kappaleen 11 mukaisesti direktiivin tavoitteena ei ole puuttua jäsenvaltioiden perusteltuun oikeuteen estää kansalaisiaan kiertämästä eri ammatteja koskevaa kansallista lainsäädäntöä. Ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain soveltamispäätöksen sisältämä vaatimus siitä, että ammattipätevyyden tulee olla toisessa jäsenvaltiossa hankittu, estää osaltaan eri ammatteja koskevan kansallisen lainsäädännön kiertämisen. Esimerkiksi jos jäsenmaan kansalainen suorittaa Suomessa ylemmän korkeakoulututkinnon ja hakeutuu suorittamaan opettajan pedagogiset opinnot toisessa jäsenvaltiossa saaden kyseisessä toisessa jäsenvaltiossa aineenopettajan pätevyyden, ei ammattipätevyyttä voida katsoa yhdessä tai useammassa muussa jäsenmaassa hankituksi.

Pykälän 2 momentin viittaus kolmansien maiden kansalaisten asemaa koskevaan unionin lainsäädäntöön tarkoittaa erityisesti direktiiveihin 2004/38/EY, 2003/109/EY, 2004/83/EC, 2009/50/EY, 2005/71/EY ja 2011/98/EU sisältyvien velvoitteiden ottamista huomioon ammattipätevyyden tunnustamisessa. Kolmansien maiden kansalaisten asemaa määrittävien säädösten sovellettavuutta tässä laissa tarkoitettuun ammattipätevyyden tunnustamismenettelyyn rajaa kuitenkin ammattipätevyysdirektiivin 1 artikla, jonka perusteella tunnustamissäännökset tulevat sovellettavaksi näissä tapauksissa vain silloin, kun ammattipätevyys on hankittu pääosin jossakin unionin jäsenvaltiossa. Poikkeuksena tästä pääsäännöstä kolmansien maiden kansalaisten asema voi tulla tarkasteltavaksi myös ammattipätevyysdirektiivin 3 artiklan 3 kohdan mukaisissa tilanteissa eli kun jokin jäsenmaa on tunnustanut henkilön kolmannessa maassa myönnettyyn asiakirjaan perustuvan ammattipätevyyden ja todistaa, että henkilöllä on kyseisen jäsenvaltion alueella hankittu kolmen vuoden ammattikokemus.

Voimassa olevan ammattipätevyyslain 1 §:n 3 momenttia esitetään täsmennettäväksi siten, että kolmen vuoden ammattikokemuksen edellytetään olevan asiakirjan tunnustaneesta jäsenval-

tiosta. Muotoilu vastaisi ammattipätevyysdirektiivin 3 artiklan 3 kohtaa. Muilta osin pykälä vastaa sisällöllisesti voimassa olevan lain 1 §:ää.

**2 §. Soveltamisalan raja.** EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolella suoritettujen korkeakoulututkintojen rinnastamisessa sovelletaan jatkossakin hakijan kansalaisuudesta riippumatta ulkomaanopintolakia ja –asetusta. Myös jäsenvaltion kansalaisen toisesta jäsenvaltiosta hankitun tutkintotodistuksen tason määrittämiseen sovelletaan ulkomaanopintolakia, koska näissä Opetushallituksen päätöksissä ei ole kysymys ammattipätevyysdirektiivissä tarkoitetusta ammattipätevyden tunnustamisesta.

Ammattipätevyysdirektiivin ja vastaavan kansallisen lainsäädännön lähtökohtana on, että tunnustamissäännöksiä sovelletaan ammattihenkilöihin, jotka haluavat harjoittaa samaa ammattia toisessa jäsenvaltiossa. Toisaalta direktiivin mukainen säännelty ammatti käsite ei ulotu kaikkeen ammattitoimintaan, sillä Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus (SEUT) mahdollistaa tietyin osin säännelty ammatti määritelmän rajaamisen kansallisesti. SEUT 53 artiklan mukaan Euroopan parlamentti ja neuvosto antavat direktiivejä tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä ja toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta. Muun muassa tähän artiklaan perustuen on annettu ammattipätevyysdirektiivi. SEUT 51 artiklan mukaan sijoittautumisoikeutta koskevan luvun, mukaan lukien 53 artikla, määräyksiä ei sovelleta jäsenvaltiossa toimintaan, joka jatkuvasti tai tilapäisesti liittyy julkisen vallan käyttöön kyseisessä jäsenvaltiossa. Näin ollen SEUT ei velvoita jäsenvaltioita soveltaamaan ammattipätevyysdirektiiviä ja sitä vastaavaa kansallista lainsäädäntöä niihin ammatteihin, johon liittyy julkisen vallan käyttöä. Tämän vuoksi uudessa 2 pykälässä säädettäisiin siitä, että ammattipätevyden tunnustamista koskevaa lakia ei sovellettaisi sellaisten ammattien osalta, joihin sisältyy merkittävää julkisen vallan käyttöä. Tämän perusteella ammattipätevyden tunnustamislakia ei ole tarkoitus soveltaa esimerkiksi poliisin, rajavartijan ja merivartijan ammatteihin.

Ammattipätevyden tunnustamisesta annettua lakia sovelletaan nykyisin muun muassa kelpoisuuden antamiseksi virkoihin, joihin on kelpoisuusvaatimuksena oikeustieteen maisterin tutkinto tai oikeusnotaarin tutkinto. Oikeustieteellistä tutkintoa edellytetään esimerkiksi tuomarin ja syyttäjän virkoihin ja joihinkin ministeriöiden virkoihin. Oikeustieteen maisterin tutkinto edellytetään myös esimerkiksi haettaessa oikeudenkäyntiavustajalautakunnalta lupaa toimia oikeudenkäyntiavustajana.

Oikeustieteen alan tutkintojen tunnustamisessa annettavien päätösten muotoilu poikkeaa muista ammattipätevyden tunnustamisesta annetun lain nojalla annettavista päätöksistä, sillä kelpoisuutta ei näissä tapauksissa anneta tiettyyn tehtävään vaan mihin tahansa tehtävään, johon edellytetään oikeustieteen maisterin tai oikeusnotaarin tutkinto.

Ammattipätevyysdirektiivin uudistamisen yhteydessä on EU:n komission ohjauksessa toteutettu direktiivin 59 artiklaan perustuva laaja kartoitus ammattien sääntelystä EU:n jäsenmaissa. Tässä yhteydessä on kartoitettu uudelleen myös Suomen säännellyt ammatit. Toteutetun kartoituksen ja EU:n komissiosta sen yhteydessä saatujen linjausten sekä SEUT 51 artiklan perusteella on lainmuutosten yhteydessä tarkoitettu luopua tulkinnasta, jonka mukaan oikeustieteellistä tutkintoa edellyttävät julkisen sektorin virat ja tehtävät ovat säänneltyjä ammatteja,

joihin tulisi soveltaa ammattipätevyyden tunnustamisesta annettua lakia. Myös tästä säädettäisiin lain 2 pykälässä.

Jos ulkomailla oikeustieteellisen tutkinnon suorittanut henkilö haluaa kelpoisuuden julkisen sektorin virkaan, johon on säädöspohjaisena kelpoisuusvaatimuksena oikeustieteellisen alan tutkinto, hän voisi tutkinnon suoritusmaasta riippumatta hakea jatkossa päätöstä tutkintonsa rinnastamisesta ulkomaanopintolain nojalla.

**3 §. Määritelmät.** Pykälän 6 kohdan mukaista kelpoisuuskokeen määritelmää täydennettäisiin direktiivimuutoksen mukaisesti. Kelpoisuuskokeella tarkoitettaisiin ammatillista tietämystä, taitoja ja pätevyyttä mittaavaa koetta, jonka tarkoituksena on arvioida hakijan kykyä harjoittaa säänneltyä ammattia Suomessa.

Direktiivin mukaisesti toimivaltaisten viranomaisten on kelpoisuuskokeen suorittamista varten laadittava luettelo aiheista, jotka Suomessa edellytettävän koulutuksen ja hakijan saaman koulutuksen vertailun perusteella eivät sisälly hakijan tutkintotodistukseen tai muuhun muodollista pätevyyttä osoittavaan asiakirjaan.

Kelpoisuuskokeessa on otettava huomioon, että hakija on pätevä ammatinharjoittaja jäsenvaltiossa, josta hän tulee. Kokeen tulee sisältää aiheet, joiden tuntemusta pidetään olennaisen tärkeänä, jotta hakija voi harjoittaa kyseistä ammattia Suomessa. Kokeessa voidaan myös selvittää kyseiseen toimintaan Suomessa sovellettavien ammatillisten sääntöjen tuntemusta.

Pykälän 9 kohtaa täydennettäisiin siten, että unionin tunnustamissäännöksillä tarkoitetaan sekä ammattipätevyysdirektiivin säännöksiä että sen nojalla annettuja komission delegoituja säädöksiä ja täytäntöönpanosäädöksiä.

Lisäksi pykälää täydennettäisiin määrittelemällä toimivaltainen viranomainen ja eurooppalainen ammattikortti. Muilta osin pykälä vastaa sisällöllisesti voimassa olevan lain 2 §:ää.

## 2 luku Tunnustamisjärjestelmiin liittyvät säännökset

Luvussa säädettäisiin ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaavista tahoista ja toimivaltaisten viranomaisten tehtävistä, yleisestä tunnustamisjärjestelmästä ja siihen liittyvistä menettelyistä, osittaisesta ammatinharjoittamisoikeudesta, yhteisiin koulutusperiaatteisiin perustuvasta ammattipätevyyden tunnustamisesta, ammattikokemusjärjestelmästä, tunnustamishakemusten liitteistä ja käsittelyn määräaajoista.

**4 §. Ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava taho ja toimivaltaisten viranomaisten tehtävät.** Pykälän 1 momentissa säädettäisiin ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaavasta tahosta nykyistä vastaavasti. Lähtökohtana tulee jatkossakin olla, että ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaavaksi viranomaiseksi säädetään tiettyä ammattia koskevassa erityislainsäädännössä se ammatin sääntelystä vastaavan hallinnonalan viranomainen, jolla on riittävä asiantuntemus ammattitoiminnan sisällöstä.

Voimassa olevan pykälän 2 momentin mukaan ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava taho voi tarvittaessa pyytää yliopistolta, korkeakoululta tai muulta oppilaitokselta lausunnon hakijan suorittamien opintojen vastaavuudesta ja puuttuvista aihealueista verrattuna Suomessa suoritettaviin opintoihin sekä hakijalle mahdollisesti määrättävän sopeutumisajan pituudesta ja

siihen sisällytettävistä tehtävistä sekä kelpoisuuskokeen sisällöstä. Toimivaltaisella viranomaisella voi olla myös tarve saada oppilaitoksen lausuntoon sisältyvä arvio esimerkiksi hakijan ammattikokemuksen sisällöstä ja sen vaikutuksesta korvaaviin toimenpiteisiin. Säännöstä ehdotetaan näin ollen muutettavaksi siten, ettei lausuntopyynnön sisältöä määritettäisi laissa tarpeettoman yksityiskohtaisesti.

Pykälän 3 momentin mukaan ammattipätevyyden tunnustamiseen liittyvien kansallisten toimivaltaisten viranomaisten olisi toimittava tiiviissä yhteistyössä sen maan toimivaltaisten viranomaisten kanssa, josta ammatinharjoittaja siirtyy ja huolehdittava keskinäisestä avunannosta. Säännös perustuu ammattipätevyysdirektiivin 56 artiklaan. Säännös avunannosta unionin tunnustamissäännöksissä asetettujen määräaikojen puitteissa liittyy erityisesti ammattipätevyysdirektiivin 4 d artiklan 2 ja 3 kohtaan, jossa toimivaltaisten viranomaisten edellytetään vastaavan toisen jäsenvaltion tietopyyntöihin kahden viikon kuluessa pyynnön esittämisestä.

Eurooppalaisen ammattikortin käyttöönotto lisää tarvetta eri maiden toimivaltaisten viranomaisten yhteistyöhön. Tietojen vaihto jäsenvaltioiden välillä tapahtuu jatkossa kuten nykyisinkin pääsääntöisesti komission ylläpitämän IMI-järjestelmän kautta. IMI-järjestelmässä eri maiden viranomaiset voivat asioida toistensa kanssa omalla kielellään standardoituja kysymys- ja vastausvaihtoehtoja sekä vapaita tekstikenttiä käyttäen. Järjestelmän kautta tietopyynnot ohjautuvat kyseisen jäsenvaltion asiassa toimivaltaiselle viranomaiselle. IMI-järjestelmän käyttö jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisessä hallinnollisessa yhteistyössä perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) N:o 1024/2012 (jäljempänä *IMI-asetus*). IMI-asetuksessa vahvistetaan säännöt, jotka koskevat IMI-järjestelmän käyttöä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisessä sekä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja komission välisessä hallinnollisessa yhteistyössä henkilötietojen käsittely mukaan lukien. IMI-järjestelmää käytetään IMI-asetuksen perusteella jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisessä sekä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja komission välisessä hallinnollisessa yhteistyössä, joka liittyy ammattipätevyysdirektiivin 4 a–4 e, 8, 21 a, 50, 56 ja 56 a artiklaan eli ammattikorttia, hallinnollista yhteistyötä, tietojenvaihtoa ja hälytysmekanismia koskeviin säännöksiin.

Tietoja vaihdettaessa toimivaltaisten viranomaisten on noudatettava henkilötietodirektiivissä ja sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivissä säädettyjä henkilötietojen suojaa koskevia sääntöjä. Mainitut direktiivit on pantu Suomessa täytäntöön henkilötietolain (523/1999) ja sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004) säännöksillä.

Henkilötietojen käsittely Suomessa perustuu toimivaltaiselle viranomaiselle erityislaissa säädettyyn tehtävään. Esimerkiksi Opetushallitukselle säädettäisiin tässä laissa ammattipätevyyden tunnustamista koskeva päätöksenteko ja siihen linkittyviä tehtäviä.

Ammattipätevyysdirektiivin 57 artiklassa säädetään tietojen keskitetystä saatavuudesta internetissä palveludirektiivin 6 artiklassa tarkoitettujen keskitettyjen asiointipisteiden kautta. Suomessa keskitetyn asiointipisteen kansallisen organisoinnin lähtökohtana on palveludirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä ollut olemassa olevien tai valmisteilla olevien yrityksille tarkoitettujen neuvontapalveluiden ja sähköisen asiointin hankkeiden hyödyntäminen. Käytännön toteutus on kytketty Yritys-Suomen tarjoamiin neuvontapalveluihin. Yritys-Suomen englanninkielisten sivustojen sisään on rakennettu oma osio palvelualojen keskitetyksi asiointipisteeksi. Kilpailu- ja kuluttajavirasto toimii palvelujen tarjoamisesta annetun lain (1166/2009) 16 §:n mukaisesti palveludirektiivissä tarkoitettuna hallinnollisena yhteyspisteenä

Suomessa. Kilpailu- ja kuluttajavirasto toimii myös keskitettyyn asiointipisteeseen sisältyvien viranomaismenettelyjä koskevien tietojen ja toimintojen koordinoijana. Kilpailu- ja kuluttajaviraston tehtävistä ei ole tarpeen säätää ammattipätevyysdirektiivin muutosten täytäntöönpanon yhteydessä.

**5 §.** *Yleisen tunnustamisjärjestelmän pätevyystasot.* Pykälässä säädetään yleisen tunnustamisjärjestelmän pätevyystasoista. Ammattipätevyysdirektiivin 11 artiklan mukaisessa pätevyystasojakoelussa keskeisiä kriteereitä ovat koulutuksen taso, luonne ja kesto. Tasojakoelu on luotu pelkästään yleisen järjestelmän toimivuutta varten, eikä sillä ole vaikutusta esimerkiksi kansallisiin koulutusrakenteisiin tai muihin jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluviin koulutuskysymyksiin. Vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tehtävänä on selvittää se, mille säännöksen 1—5 kohdan eli ammattipätevyysdirektiivin a–e mukaiselle tasolle hakijan koulutus asettuu.

Kun toimivaltainen viranomainen perustelee päätöstään, sen on annettava hakijalle muun muassa tieto siitä, mitä tasoa ammatin harjoittamiseen vastaanottavassa jäsenvaltiossa vaaditaan ja mille tasolle hakijan koulutus asettuu. Vastaanottavien maiden viranomaiset tarvitsevat päätöksentekonsa pohjaksi tiedon siitä, mille tasolle lähtömaa sijoittaa omat tutkintonsa.

Opetusministeriö on elokuussa 2008 antanut Opetushallitukselle ja Terveystieteiden tutkimuskeskukselle ohjeen suomalaisten tutkintojen sijoittamisesta ammattipätevyysdirektiivin mukaisille tasoille. Ohjeessa on suositeltu tehtäväksi tutkintojen sijoittelu seuraavasti: tasolle a) peruskoulun ja lukion päättötodistus sekä sellaiset pätevyystodistukset, jotka vaaditaan tiettyjen tehtävien hoitamiseksi (esimerkiksi hygieniapassi, vartijakortti), tasolle b) ammatilliset perustutkinnot ja ammattitutkinnot, tasolle c) erikoisammattitutkinnot, opistoasteen ja ammatillisen korkea-asteen tutkinnot, tasolle d) alemmat korkeakoulututkinnot, ammattikorkeakoulututkinnot ja tasolle e) ylemmät korkeakoulututkinnot, ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot, jatkotutkintona suoritettavat lisensiaatin tutkinnot ja tohtorin tutkinnot.

Pykälän 1 momentin tasoa 3 koskevat määrittelyt muutettaisiin vastaamaan muutettua direktiiviä. Muilta osin pykälä vastaisi sisällöllisesti voimassa olevan lain 6 §:ää.

Muutosdirektiivin johdanto-osan kappaleessa 11 kuvataan Bolognan prosessia, jonka puitteissa korkeakoulut ovat mukauttaneet opinto-ohjelmansa kaksivaiheiseksi tutkintojärjestelmäksi, jossa suoritetaan ensimmäisen vaiheen (Bachelor) ja toisen vaiheen (Master) korkeakoulututkinto. Jotta direktiivissä 2005/36 esitetyt viisi tasoa vastaisivat tätä tutkintorakennetta, ensimmäisen vaiheen korkeakoulututkinto olisi jatkossakin luokiteltava säännöksen 1 momentin mukaiselle tasolle 4 ja toisen vaiheen korkeakoulututkinto tasolle 5.

**6 §.** *Tunnustamisen edellytykset yleisessä tunnustamisjärjestelmässä.* Voimassa olevan pykälän 1 momentin mukaan muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen on sijoitettava tasolle, joka vastaa 5 §:n mukaisessa jaottelussa vähintään välittömästi edeltävää tasoa kuin se, joka vaaditaan samaan ammattipätevyyteen kansallisesti. Tämä säännös on direktiivimuutoksen yhteydessä poistettu ammattipätevyysdirektiivin 13 artiklan 1 kohdasta, joten se ehdotetaan poistettavaksi myös kansallisesta lainsäädännöstä.

Tunnustaminen yleisessä tunnustamisjärjestelmässä perustuu jatkossakin hakijan kotijäsenvaltiossa hankkiman ammattipätevyyden ja vastaanottavan jäsenvaltion kyseiseen säänneltyyn ammattiin vaadittavan ammattipätevyyden ja koulutuksen vertailuun. Pätevyystodistusten ja

muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen on oltava jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen antamia.

Tunnustamisen lähtökohtana on, että hakijalla on toisen jäsenvaltion saman ammatin harjoittamiseksi edellyttämä pätevyyttä osoittava asiakirja ja että henkilöllä on kotijäsenvaltiossaan oikeus työskennellä ammatissa, jonka harjoittamiseksi hän hakee ammattipätevyyden tunnustamista. Joissakin jäsenmaissa esimerkiksi opettaja-ammatin harjoittaminen edellyttää legitimoitua tai rekisteröintiä. Tällöin ammattipätevyyden tunnustamisen perusteena oleviin asiakirjoihin kuuluu erillinen rekisteröinnin osoittava todistus. Esimerkiksi Ruotsissa on otettu 1 päivästä heinäkuuta 2011 alkaen vaiheittain käyttöön opettajalegitimointi. Lainsäädännön (skollag SFS 2010:800) mukaisesti opettajilla tulee tiettyjä erikseen määriteltyjä poikkeuksia lukuun ottamatta olla legitimoitua voidakseen toimia vakituksessa opetustehtävässä ja voidakseen päättää itsenäisesti arvosanoista. Legitimoinnin myöntää Statens skolverk, ja legitimoinnin osoittavassa todistuksessa määritellään ne koulumuodot, luokka-asteet ja opetettavat aineet tai aihealueet, joiden opettamiseen henkilö on kelpoinen. Iso-Britanniassa on puolestaan käytössä kaksivaiheinen opettajarekisteröinti, jossa soveltuvan korkea-asteen koulutuksen saaneelle henkilölle myönnetään hakemuksesta ensin alustava opettajarekisteröinti (*Qualified Teacher Status, provisional registration*), jonka jälkeen henkilön tulee suorittaa lakisääteinen harjoittelujakso (*Induction period*). Opettajarekisteröinti on täydellinen ja lopullinen vasta kun edellä mainittu harjoittelu on suoritettu. Toimivaltainen viranomainen (Englannissa The Teaching Agency) myöntää muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat eli Qualified Teacher Status -todistuksen sekä sen lisäksi edellytettävän todistuksen harjoittelujakson suorittamisesta.

Pykälän 2 momentti olisi uusi säännös ja koskisi niitä tilanteita, joissa ammatti ei ole hakijan lähtömaassa säännelty. Tunnustamispäätöksen edellytyksenä on tällöin, että hakijalla on yksi tai useampi pätevyystodistus tai muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja, jotka ovat toimivaltaisen viranomaisen antamia ja jotka osoittavat haltijansa valmiuden kyseisen ammatin harjoittamiseen. Ammatin harjoittaminen tulee näissä tilanteissa mahdollistaa henkilöille, jotka ovat kymmenen viimeksi kuluneen vuoden aikana harjoittaneet ammattiaan täysipäiväisesti vähintään vuoden ajan tai osa-aikaisesti vastaavan ajan toisessa jäsenvaltiossa, jossa kyseinen ammatti ei ole säännelty. Vuoden ammatikokemuksesta ei kuitenkaan vaadita, jos hakijan muodollista pätevyyttä osoittavissa asiakirjoissa vahvistetaan säännelty ammatillinen koulutus. Direktiivin 3 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaan säännellyllä ammatillisella koulutuksella tarkoitetaan koulutusta, joka on erityisesti suunnattu tietyn ammatin harjoittamiseen ja käsittää koulutuksen, jota tarvittaessa täydennetään ammattiin perehdyttävällä koulutuksella tai työharjoittelulla tai työjaksolla. Säännellyn ammatillisen koulutuksen rakenne ja taso määritellään tällöin asianomaisen jäsenvaltion laeissa, asetuksissa tai hallinnollisissa määräyksissä, tai niitä valvoo tai ne hyväksyy kyseistä tehtävää varten nimetty viranomainen.

Pykälän uusi 3 momentti vastaisi direktiivin 13 artiklan 4 kohtaa. Säännöksen mukaan toimivaltainen viranomainen voisi tehdä kielteisen tunnustamispäätöksen, jos hakijan ammattipätevyys sijoittuu 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetulle tasolle ja kansallinen lainsäädäntö edellyttää ammatin harjoittamiseen 5 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaista tasoa. Säännöksen tarkoitus on toimia turvaavana elementtinä sellaisissa tilanteissa, joissa hakijan ammattipätevyys sijoittuisi ammattipätevyysdirektiivin pätevyystasoluokituksen alimmalle tasolle ja tehtävään edellytettäisiin Suomessa ylempää korkeakoulututkintoa.

Pykälän 4 ja 5 momentti vastaisivat voimassa olevan 7 §:n 2 ja 3 momenttia.

**7 §. Korvaavat toimenpiteet.** Korvaavia toimenpiteitä koskevan voimassa olevan 8 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan hakijalle voidaan asettaa vaatimus korvaavista toimenpiteistä, jos hakijan suorittaman koulutuksen kesto on vähintään vuoden lyhyempi kuin mitä kansallisesti on edellytetty. Tämä säännös on poistettu direktiivin 14 artiklan 1 kohdasta ja tämän vuoksi se ehdotetaan poistettavaksi myös kansallisesta lainsäädännöstä.

Hakijalle asetettu vaatimus korvaavan toimenpiteen suorittamisesta perustuu jatkossa olennaisiin eroihin ulkomaisen ja kansallisen koulutuksen välillä. Eroja tarkasteltaessa hakijan saama ammatin harjoittamisen kannalta keskeisten tietojen, taitojen ja pätevyyden muodostama kokonaisuus verrataan siihen, mitä ammattiin pääsemiseksi Suomessa edellytetään. Erot ovat olennaisia, jos sisällöt eroavat toisistaan merkittävässä määrin.

Pykälän 2 momentin mukaan korvaavia toimenpiteitä määriteltäessä ja niiden asettamisen tarvetta arvioitaessa toimivaltaisen viranomaisen olisi tutkittava, voivatko hakijan ammattikokemuksen tai elinikäisen oppimisen kautta saavuttamat tiedot, taidot ja pätevyydet korvata kokonaan tai osittain olennaisen eron, jonka perusteella korvaava toimenpide tulisi edellyttää. Direktiivin 3 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan määritelmän mukaan elinikäisellä oppimisella tarkoitetaan kaikkea sellaista ihmisen koko elinikänsä aikana hankkimaa yleissivistävää ja ammatillista koulutusta, virallisen koulutusjärjestelmän ulkopuolella annettavaa epävirallista koulutusta ja arkioppimista, joka lisää hänen tietojaan, taitojaan ja pätevyyttään ja johon voi sisältyä ammattietiikka. Mikäli hakija ammattipätevyyden hankkimisen ja muodollisen pätevyyttä osoittavien asiakirjojen myöntämisen jälkeen hankkii ammattikokemusta EU-alueen ulkopuolisesta maasta, tulee tämä ammattikokemus huomioida korvaavia toimenpiteitä määriteltäessä. Samoin unionin ulkopuolella hankittu elinikäinen oppiminen tulee ottaa huomioon.

Sekä ammattikokemuksesta että elinikäisen oppimisen kautta saavutetusta osaamisesta tulee esittää asiaankuuluvan elimen vahvistama todistus. Ammattikokemuksen osalta asiaankuuluva elin on ensisijaisesti työnantaja. Elinikäisestä oppimisesta todistavan asiakirjan tulee olla sellaisen tahon myöntämä, joka voi arvioida näin saavutettuja tietoja, taitoja ja pätevyksiä. Ansioluetteloa tai muuta hakijan tai yksityishenkilön laatimaa asiakirjaa ei näin ollen voida pitää asiaankuuluvan elimen vahvistamana todistuksena.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin nykyistä 8 §:n 3 momenttia vastaavasti tilanteista, joissa hakija ei saa valita sitä, suorittaako hän korvaavana toimenpiteenä kelpoisuuskokeen vai sopeutumisajan. Säännöstä ehdotetaan täydennettäväksi uusilla 4 ja 5 kohdilla 14 artiklan 3 kohdan muutosta vastaavasti. Mainitun direktiivimuutoksen perusteella pykälään ehdotetaan myös lisättäväksi uusi 4 momentti, jossa säädettävien edellytysten täytyessä hakijalle voitaisiin määrätä sekä sopeutumisaika että kelpoisuuskoee.

Korvaavan toimenpiteen asettaminen tulee direktiivin 14 artiklan 6 kohdan mukaan perustella päätöksessä. Päätöksen perustelemisen vaatimus sisältyy hallintolain (434/2003) 44 ja 45 §:ään, joten asiasta ei tarvitse säätää tässä yhteydessä erikseen. Tunnustamispäätöksen perusteluista tulee käydä ilmi, mikä on se ammattipätevyyslain 5 §:n mukainen taso, mitä vastaanottavassa maassa edellytetään kelpoisuuden saavuttamiseksi ja mikä on hakijan ammattipätevyyslain 5 §:n mukainen taso. Perusteluista pitää käydä ilmi myös olennaiset erot hakijan suorittaman ja Suomessa vaaditun koulutuksen välillä tai olennaiset erot ammattitoiminnan sisällössä sekä syyt, joiden vuoksi eroja ei voi korvata hakijan ammattikokemuksen tai elinikäisen oppimisen kautta saavuttamilla tiedoilla, taidoilla ja pätevyydellä.

Voimassa olevan 8 §:n 4 momentissa säädetään korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten velvollisuudesta järjestää kelpoisuuskokeita. Säännös sisältyisi täsmennettynä ehdotetun lain 7 §:n 5 momenttiin. Kelpoisuuskokeiden järjestämisvelvollisuus koskee paitsi Suomen virallisen koulutusjärjestelmän mukaisia tutkintoja myöntäviä tahoja eli yliopistoja, ammattikorkeakouluja, ammatillisen koulutuksen järjestäjiä ja muita oppilaitoksia, myös näyttötutkinnon järjestäjiä. Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 631/1998) 8 §:n 4 momentin mukaan näyttötutkinnon tai sen osan suorittamismahdollisuuksia on järjestettävä henkilöille, joille ammatinvalinnan tunnistamisesta vastaava viranomainen on antanut tunnistamispäätöksen, jossa hakijalta on edellytetty korvaavia toimenpiteitä. Säännöksen täsmennyksen lisäksi 5 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi direktiivin 14 artiklan 7 kohdan mukaisella säännöksellä, jonka perusteella hakijalla tulee olla mahdollisuus suorittaa kelpoisuuskoe kuuden kuukauden kuluessa sen päätöksen tekemisestä, jossa hakijalle on määrätty kelpoisuuskoe.

Lähtökohtaisesti korkeakoulu tai muu taho järjestää kelpoisuuskokeet opetus- ja tutkintokielellään. Jos kyseisen ammatinvalinnan voi Suomessa hankkia myös vieraalla kielellä, voidaan katsoa perustelluksi tarjota mahdollisuus suorittaa kelpoisuuskoe kyseisellä vieraalla kielellä. Tällöin kelpoisuuskokeen järjestää taho, joka tarjoaa pätevyysjohtavaa koulutusta tai tutkintoa vieraalla kielellä.

Pykälän 6 momenttiin sisältyisi korvaavia toimenpiteitä koskeva valtuussäännös nykyisen lain 8 §:n 5 momenttia vastaavasti.

**8 §. Osittainen ammatinharjoittamisoikeus.** Lakiin ehdotetaan sisällytettäväksi uusi osittainen ammatinharjoittamisoikeutta koskeva pykälä, joka liittyy direktiiviin lisättyyn 4 f artiklaan. Säännöksen sisällyttäminen ammatinvalinnanvalvontadirektiiviin perustuu EU:n tuomioistuinratkaisuihin.

Pykälässä säädettäisiin toimivaltaisen viranomaisen tapauskohtaiseen harkintaan perustuvasta päätöksestä harjoittaa toisessa jäsenvaltiossa hankittua ammattia, joka vastaa vain osittain jotain Suomessa säänneltyä ammattia. Osittainen ammatinharjoittamisoikeus tarkoittaa, että henkilö ei saa oikeutta harjoittaa kaikkea kyseiseen ammattiin liittyvää toimintaa, vaan hän saa rajoitetun oikeuden toimia tietyissä tehtävissä.

Päätös osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden myöntämisestä edellyttäisi, että kaikki pykälän 1 momentissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Säännöksen 1 kohdan mukaan hakijan tulee olla täysin pätevä harjoittamaan kotijäsenvaltiossaan sitä ammatillista toimintaa, jota varten osittainen ammatinharjoittamisoikeutta haetaan. Säännöksen 2 kohta edellyttää kotijäsenvaltiossa harjoitetun ammatillisen toiminnan ja Suomessa säännellyn ammatin sisältävän ammatillisen toiminnan vertailua. Nämä erot voivat olla niin suuret, että hakijalta tulisi tunnistamispäätöksessä edellyttää 8 §:n mukaisena kelpoisuuskokeena Suomessa edellytettävän koulutuksen suorittamista kokonaisuudessaan, jotta hakija saisi oikeuden harjoittaa säänneltyä ammattia kaikilta osin. Tällöin toimivaltaisen viranomaisen on harkittava mahdollisuutta myöntää hakijalle osittainen ammatinharjoittamisoikeus. Olennaista on, että ammatillinen toiminta voidaan 3 kohdan mukaisesti tosiasiallisesti erottaa kyseisen suomalaisen säännellyn ammatin piiriin kuuluvasta muusta toiminnasta. Tällöin toimivaltaisen viranomaisen on otettava huomioon, voidaanko kyseistä ammatillista toimintaa harjoittaa kotijäsenvaltiossa itsenäisesti.

Pykälän 2 momentin mukaan osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden mahdollisuutta ei sovellettaisi ammattihenkilöihin, joiden ammatinvalinnanvalvontatunnustetaan automaattisesti eli joiden

tunnustamismenettelyssä sovelletaan direktiivin III osaston II luvun mukaista ammattikokeusjärjestelmää, III luvun mukaista koulutuksen vähimmäisvaatimusten yhdenmukaistamiseen perustuvaa automaattisen tunnustamisen järjestelmä tai III a luvun mukaista yhteisten koulutusperiaatteiden järjestelmää. Osittaista ammatinharjoittamisoikeutta koskeva säännös tulee kuitenkin sovellettavaksi automaattisen tunnustamisen piiriin kuuluvien ammattien osalta niissä tapauksissa, joissa hakijan koulutus ei täytä automaattisen tunnustamisen edellytyksiä.

Toimivaltaisen viranomaisen tulee 1 momentin mukaisesti harkita, voidaanko yksittäisen säännellyn ammatin osalta määrittää sellaisia erillisiä tehtäväkokonaisuuksia, jotka voidaan selkeästi määritellä toimivaltaisen viranomaisen päätöksessä ja joihin perustuen henkilölle voitaisiin myöntää rajattu oikeus ammatin harjoittamiseen. Jos tällainen tehtävien yksilöinti ei ole mahdollista, toimivaltainen viranomainen tekee kielteisen päätöksen pykälän 1 momentin nojalla sen vuoksi, etteivät osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden myöntämisen yleiset edellytykset täyty. Jos taas toimivaltainen viranomainen päätyy harkinnassaan siihen, että osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden myöntämiseen liittyvät 1 ja 2 momentissa säädetyt edellytykset täyttyvät, sen tulee vielä arvioida osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden myöntämisen vaikutuksia yleisen turvallisuuden, potilasturvallisuuden ja asiakasturvallisuuden näkökulmasta. Pykälän 3 momentin mukaan toimivaltainen viranomainen voisi tehdä kielteisen päätöksen, jos se olisi yleiseen turvallisuuteen taikka asiakas- tai potilasturvallisuuteen liittyvien seikkojen vuoksi välttämätöntä. Säännöstä vastaavan direktiivin 4 f artiklan 2 kohdan sanamuodon mukaan osittainen ammatinharjoittamisoikeus voidaan evätä, jos se on perusteltua yleiseen etuun liittyvistä pakottavista syistä, omiaan takaamaan tavoitellun tavoitteen saavuttamisen eikä ylitä sitä, mikä on tarpeen tavoitteen saavuttamiseksi. Säännöksen soveltaminen edellyttää aina tapauskohtaista harkintaa. Kielteisen päätöksen tekeminen edellyttäisi sitä, että osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden myöntämisen katsottaisiin olennaisesti vaarantavan yleistä turvallisuutta, asiakasturvallisuutta tai potilasturvallisuutta. Toimivaltaisen viranomaisen tulisi päätöksenteossaan harkita, voidaanko osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden myöntämisellä aiheutettava turvallisuusriski mahdollisesti poistaa muilla keinoin vai onko kielteisen päätöksen tekeminen turvallisuusnäkökohtien perusteella välttämätöntä. Tällöin harkinnassa on otettava huomioon myös esimerkiksi pykälän 5 momentin säännös siitä, että osittaista ammatinharjoittamisoikeutta koskevan päätöksen saaneiden olisi ilmoitettava ammatillisen toimintansa laajuus selvästi palvelun vastaanottajille. Kielteisen päätöksen perusteena ei voi olla esimerkiksi se, että toimivaltainen viranomainen arvioi osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden saaneen henkilön työllistymismahdollisuuksien olevan vaikeaa tai mahdotonta.

Käytännössä henkilö voi hakea ammattipätevyytensä tunnustamista tai osittaista ammatinharjoittamisoikeutta. Mikäli rajoittamaton ammattipätevyyden tunnustaminen ei ole mahdollista, toimivaltaisen viranomaisen tulee oma-aloitteisesti tutkia, täytyvätkö osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden edellytykset. Päätöksenteko perustuisi 4 momentin mukaisesti yleisen tunnustamisjärjestelmän säännöksiin.

Pykälän 5 momentti sisältäisi myös viittaussäännöksen lain 25 §:ään, jossa säädettäisiin ammattinimikkeen käytöstä. Säännöksen mukaan ammatillista toimintaa olisi harjoitettava kotijäsenvaltiossa annetulla ammattinimikkeellä, kun henkilölle on myönnetty osittainen ammatinharjoittamisoikeus. Toimivaltainen viranomainen voisi kuitenkin vaatia, että ammattinimikettä käytetään suomen tai ruotsin kielellä.

Suurin osa Suomen säännellyistä ammateista kuuluu terveydenhuollon sektorille ja osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden myöntämiseen liittyvä harkinta koskee myös terveydenhuollon

ammattihenkilöitä. Säännöksen soveltaminen voisi tulla harkittavaksi esimerkiksi tilanteessa, jossa puheterapeutti antaa puheterapiaa muulla kuin Suomen kansalliskielillä tai jossa psykologi toimii kotijäsenvaltiossaan työ- tai organisaatiopsykologina.

**9 §. Yhteiset koulutuspuitteet.** Ammattipätevyysdirektiiviin on lisätty uusi 49 a artikla, joka koskee yhteisiä koulutuspuitteita. Niillä tarkoitetaan tietyn ammatin harjoittamiseksi vähintään tarvittavaa yhteistä tieto-, taito- ja pätevyyskokonaisuutta. Direktiivi edellyttää, että koulutuspuitteiden perusteella saatua ammattipätevyyttä osoittavat asiakirjat antavat jäsenvaltion alueella samat oikeudet kuin sen itse myöntämät muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat. Näin ollen toimivaltainen viranomainen tunnustaa yhteisten koulutuspuitteiden perusteella saadut ammattipätevyyttä osoittavat asiakirjat automaattisesti eikä hakijalle voi tällöin asettaa 7 §:ssä tarkoitettuja korvaavia toimenpiteitä.

Yhteiset koulutuspuitteet eivät 2 momentin mukaisesti korvaa kansallisia koulutusohjelmia, jollei asiasta erikseen toisin säädetä.

Komissiolla on 49 a artiklan 4 kohdan mukaisesti valta antaa delegoituja säädöksiä, jotka koskevat yhteisten koulutuspuitteiden perustamista tiettyä ammattia varten. Delegoitujen säädösten antaminen edellyttää, että yhteiset koulutuspuitteet täyttävät direktiivin 49 a artiklan 2 kohdan mukaiset edellytykset. Jäsenvaltio voidaan 49 a artiklan 5 kohdan mukaisesti myös vapauttaa yhteisten koulutuspuitteiden käyttöönotosta sekä velvollisuudesta tunnustaa yhteisten koulutuspuitteiden perusteella saatu ammattipätevyys automaattisesti. Komission täytäntöönpanosäädöksessä on tarkoitus luetella yhteisiin koulutuspuitteisiin kuuluvat kansalliset ammattipätevyudet ja kansalliset ammattinimikkeet. Koska yhteisten koulutuspuitteiden käyttöönotto edellyttää käytännössä sekä komission delegoitujen säädösten että täytäntöönpanosäädösten antamista ja koska näiden säädösten sisällöstä ei ole vielä tarkempaa tietoa, pykälän 3 momenttiin ehdotetaan sisällytettäväksi koulutuspuitteita koskeva asetuksenantovaltuus. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin näin ollen säätää yhteisten koulutuspuitteiden yksityiskohdista, jos komission tulevaisuudessa antamat säädökset sitä edellyttävät.

**10 §. Yhteiset koulutustestit.** Ammattipätevyysdirektiiviin on lisätty uusi 49 b artikla, joka koskee yhteisiä koulutustestejä. Niillä tarkoitetaan yhdenmukaistettua kelpoisuuskoetta, joka voidaan suorittaa kaikissa osallistuvissa jäsenvaltiossa ja joka on varattu tietyn ammattipätevyyden haltijoille. Direktiivi edellyttää, että tällaisen testin suorittaminen hyväksytysti jossakin jäsenvaltiossa antaa ammattipätevyyden haltijalle oikeuden harjoittaa kyseistä ammattia missä tahansa vastaanottavassa jäsenvaltiossa samoin edellytyksin kuin kyseisessä jäsenvaltiossa hankitun ammattipätevyyden haltijat. Näin ollen toimivaltainen viranomainen tunnustaa yhteisten koulutustestien perusteella saadut ammattipätevyyttä osoittavat asiakirjat automaattisesti eikä hakijalle voi tällöin asettaa 7 §:ssä tarkoitettuja korvaavia toimenpiteitä.

Komissiolla on 49 b artiklan 4 kohdan mukaisesti valta antaa delegoituja säädöksiä, jotka koskevat yhteisen koulutustestin sisällön vahvistamista ja testiin osallistumiselle ja sen hyväksytylle suorittamiselle asetettavia edellytyksiä. Delegoitujen säädösten antaminen edellyttää, että yhteinen koulutustesti täyttää direktiivin 49 b artiklan 2 kohdan mukaiset edellytykset. Jäsenvaltio voidaan 49 b artiklan 5 kohdan mukaisesti myös vapauttaa velvollisuudesta järjestää yhteinen koulutustesti sen alueella sekä velvollisuudesta tunnustaa automaattisesti yhteisen koulutustestin suorittaneen ammattihenkilön ammattipätevyys. Komission täytäntöönpanosäädöksessä on tarkoitus luetella jäsenvaltio, joissa yhteisiä koulutustestejä järjestetään, sekä määrittää testien järjestämistiheys kalenterivuoden aikana ja muut tarvittavat järjestelyt yhteisten

koulutustestien järjestämiseksi eri jäsenvaltioissa. Koska yhteisten koulutustestien käyttöönotto edellyttää käytännössä sekä komission delegoitujen säädösten että täytäntöönpanosäädösten antamista ja koska näiden säädösten sisällöstä ei ole vielä tarkempaa tietoa, pykälän 2 momenttiin ehdotetaan sisällytettäväksi koulutustestejä koskeva asetuksenantovaltuus. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin näin ollen säätää yhteisten koulutustestien yksityiskohdista, jos komission tulevaisuudessa antamat säädökset sitä edellyttävät.

**11 §.** *Ammattikokemus ammatinharjoittamisen edellytyksenä.* Voimassa olevan lain 10 §:n 2 momentin mukaan kaupakamarilaissa tarkoitetun kaupakamarin tehtävänä on hakemuksesta antaa todistuksia Suomessa harjoitetun ammattitoiminnan lajista ja kestosta. Jatkossa tällaiset todistukset laadittaisiin Opetushallituksessa. Käytännössä todistukset laadittaisiin esimerkiksi hakijan esittämien työtodistusten tai muiden työnantajan antamien todistusten perusteella. Jos hakijana on itsenäinen ammatinharjoittaja, toiminnasta voitaisiin esittää esimerkiksi kaupparekisteriote ja kirjanpitäjän todistus. Laadittava asiakirja ei ole päätös, johon voisi hakea muutosta ehdotettavan lain 24 §:n nojalla.

**12 §.** *Hakemuksen liitteet.* Pykälässä säädetään ammattipätevyyden tunnustamishakemuksen liitteistä yleisesti, ja yksityiskohtaiset säännökset liiteasiakirjoista sisällytettäisiin ammattipätevyyden tunnustamisesta annettavaan valtioneuvoston asetukseen.

Pykälän 2 momentin mukaan ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava viranomainen voisi tarvittaessa vaatia hakemuksen liitteeksi Suomessa auktorisoidun kääntäjän laatimat suomen- tai ruotsinkieliset käännökset muista kuin suomen tai ruotsin kielellä kirjoitetuista asiakirjoista. Sopimus Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välillä Pohjoismaiden kansalaisten oikeudesta käyttää omaa kieltään muussa pohjoismaassa (SopS 11/1987) edellyttää, että pohjoismaan kansalainen on oikeutettu käyttämään suomen, ruotsin, islannin, norjan ja tanskan kieltä asioidessaan toisen pohjoismaan viranomaisen tai julkisen laitoksen kanssa ja että viranomaisen tulee tällöin huolehtia tarvittavan tulkki- ja käännöspalvelun järjestämisestä.

Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi mahdollisuus vaatia säännönmukaisesti liiteasiakirjat virallisesti oikeaksi todistettuina jäljennöksinä. Pykälän uuden 3 momentin mukaan toimivaltainen viranomainen voisi jatkossa vaatia virallisesti oikeaksi todistetut jäljennökset liiteasiakirjoista silloin, kun jäljennösten aitoudesta on perusteltuja epäilyksiä eikä asiasta muutoin saada varmuutta. Säännös perustuu direktiivin 57 a artiklan 1 kohtaan, jonka mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat pyytää asiakirjoista virallisesti oikeaksi todistettuja jäljennöksiä, jos niillä on perusteltuja epäilyksiä ja kun se on välttämätöntä. Oikeaksi todistettujen jäljennösten sijaan toimivaltainen viranomainen voi monissa tilanteissa pyytää hakijan kotijäsenvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta tietoja asiakirjojen oikeellisuudesta sähköisen tietojenvaihtojärjestelmän IMIn kautta.

Pykälän 4 momenttiin sisällytettäisiin valtuussäännös voimassa olevan 12 §:n 4 momenttia vastaavasti.

**13 §.** *Ammattipätevyyden tunnustamispäätös.* Ammattipätevyyden tunnustaminen vastaanottavassa jäsenvaltiossa antaa direktiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaan etua saavalle henkilölle oikeuden ryhtyä harjoittamaan kyseisessä jäsenvaltiossa sitä ammattia, johon kyseisellä henkilöllä on pätevyys kotijäsenvaltiossaan, sekä harjoittaa sitä vastaanottavassa jäsenvaltiossa samoin edellytyksin kuin kyseisen jäsenvaltion omat kansalaiset.

Voimassa olevan lain tunnustamispäätöstä koskevaa 13 §:ää täsmennettäisiin hakemuksen käsittelyä koskevien määräaikojen osalta. Pykälän 1 momentin mukaan yleiseen tunnustamisjärjestelmään ja ammattikokemusjärjestelmään perustuva hakemus tulisi jatkossakin ratkaista neljän kuukauden kuluessa kaikkien vaadittavien asiakirjojen esittämisestä. Koulutuksen vähimmäisvaatimusten yhteensovittamiseen perustuvaan automaattiseen tunnustamiseen liittyvät hakemukset tulisi ratkaista kolmen kuukauden kuluessa kaikkien vaadittavien asiakirjojen esittämisestä kuten nykyisinkin. Lisäksi sama kolmen kuukauden takaraja koskisi jatkossa myös mahdollista yhteisten koulutusperiaatteiden perusteella tapahtuvaa automaattista tunnustamista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ehdollisesta ja lopullisesta tunnustamispäätöksestä voimassa olevaa säännöstä selkeämmin.

### 3 luku **Palvelujen tarjoamisen vapaus**

Luvussa säädettäisiin palvelun tarjoamisen vapauden periaatteesta ja palvelun tarjoajan ammattinimikkeestä.

**14 §. *Palvelun tarjoamisen vapauden periaate.*** Pykälän 1 momentissa huomioitaisiin ammattipätevyysdirektiivin 5 artiklan 1 kohdan b alakohtaan tehty muutokset. Säännöksen mukaan väliaikainen ja satunnainen palvelun tarjoaminen on sallittava, jos ammatti ei ole säännelty sijoittautumisjäsenvaltiossa ja palvelun tarjoaja on harjoittanut asianomaista ammattia vähintään vuoden ajan viimeisten kymmenen vuoden aikana yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa. Vuoden ammattikokemusta koskevaa ehtoa ei kuitenkaan sovellettaisi, jos ammattiin johtava koulutus on säännelty. Muilta osin voimassa olevan lain 16 §:ään sisältyvä säännös säilyisi ennallaan.

**15 §. *Palvelun tarjoajan ammattinimike.*** Voimassa olevan lain 17 § sisällytettäisiin uuden lain 15 §:ksi sellaisenaan.

### 4 luku **Eurooppalainen ammattikortti**

Lakiin sisällytettäisiin uusi eurooppalaista ammattikorttia koskeva luku, jossa säädettäisiin ammattikortin hakumenettelystä yleisesti sekä toimivaltaisten viranomaisten velvollisuuksista erilaisissa ammattikortin myöntämiseen liittyvissä tilanteissa. Lisäksi luvussa säädettäisiin ammattikorttiin liittyvien tietojen käsittelystä. Ammattikortin myöntämisen eri vaiheisiin liittyy toimivaltaisen viranomaisen kannalta kolme erilaista tilannetta. Lain 18 §:ssä säädettäisiin ammattikortin myöntämisestä Suomessa ammattipätevyyden hankkineelle toisessa EU-maassa tapahtuvaa palveluiden väliaikaista ja satunnaista tarjoamista varten, 20 §:ssä säädettäisiin ammattikortin esivalmistelusta Suomessa ammattipätevyyden hankkineelle toisessa EU-maassa työskentelyä varten ja 21 §:ssä säädettäisiin ammattikortin myöntämisestä muualla kuin Suomessa ammattipätevyyden hankkineelle Suomessa työskentelyä varten.

Kansallisen lainsäädännön lisäksi eurooppalaisesta ammattikortista säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY mukaisista eurooppalaisen ammattikortin myöntämismenettelystä ja hälytysmekanismin soveltamisesta annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2015/983. Asetus sisältää eurooppalaisen ammattikortin osalta artiklat seuraavista aiheista: menettelyyn osallistuvat toimivaltaiset viranomaiset, sähköisten hakemusten tekeminen, hakemuksiin liitettävät tiedot, hakemuksen sisältämät tiedot, hakemus-

ten siirtäminen kotijäsenvaltion asianomaiselle toimivaltaiselle viranomaiselle, hakemuksia eteenpäin toimittavien toimivaltaisten viranomaisten rooli, kotijäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten suorittama kirjallisten hakemusten käsittely, maksumenettelyt, ammattikortin myöntämisen edellyttämät asiakirjat, kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen myöntämisen asiakirjojen käsittely, sellaisten asiakirjojen käsittely joita kotijäsenvaltion toimivaltainen viranomainen ei ole myöntänyt, kielitaitoa osoittavat asiakirjat, ammattikortin myöntämisen edellyttämien asiakirjojen aitouden ja voimassaolon tarkistaminen, edellytykset oikeaksi todistettujen jäljennösten pyytämiseksi, oikeaksi todistettujen jäljennösten käsittely, kotijäsenvaltion ja vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen esittämät käännöspyynnöt, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten suorittama virallisten käännösten käsittely, ammattikorttia koskeva päätös, ammattikorttia koskevan menettelyn tulos ja asianomaisten kolmansien osapuolien suorittama eurooppalaisen ammattikortin tarkistaminen. Täytäntöönpanoasetuksen liitteessä I säädetään ammatit, joita varten ammattikortti voidaan myöntää. Lisäksi asetuksen liitteessä II luetellaan asiakirjat, jotka vaaditaan ammattikortin myöntämiseksi.

**16 §.** *Eurooppalaisen ammattikortin hakeminen.* Komission täytäntöönpanoasetuksen lähtökohta on, että ammattikorttihakemus toimitetaan sen maan toimivaltaiselle viranomaiselle, johon hakija on sijoittautunut harjoittamaan ammattiaan. Toisaalta ammattipätevyysdirektiivin 4 b artiklan 1 kohdan mukaan kotijäsenvaltion on tarjottava ammattipätevyyden haltijalle mahdollisuus hakea eurooppalaista ammattikorttia. Kotijäsenvaltiolla tarkoitetaan direktiivin 1 artiklan mukaan jäsenvaltiota, jossa ammattipätevyys on hankittu.

Käytännössä sijoittautumisvaltio ja valtio, jossa ammattipätevyys on hankittu, ovat useimmiten samat. Toisaalta on myös tilanteita, joissa henkilö on opiskellut tutkintonsa toisessa EU-maassa ja sen jälkeen hakenut ammattipätevyytensä tunnustamista Suomesta. Jos tällainen henkilö hakee myöhemmin ammattikorttia siirtyäkseen muuhun EU-valtioon, hänen hakemuksensa ohjautuisi siihen valtioon, jonne hän on ammatillisesti sijoittunut. Jos taas hakija ei ole ammattipätevyyden hankkimisen jälkeen sijoittautunut ammatinharjoittajaksi vielä mihinkään jäsenvaltioon, ammattikorttia koskeva hakemus ohjattaisiin siihen jäsenvaltioon, jossa ammattipätevyys on hankittu. Jos ammattipätevyys on hankittu useammasta EU-valtiosta, hakija päättäisi siitä, mihin näistä valtioista ammattikorttihakemus toimitetaan.

Edellä todetun perusteella pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että eurooppalaista ammattikorttia haetaan Suomen toimivaltaiselta viranomaiselta, kun hakija on sijoittautunut ammatinharjoittajaksi Suomeen tai kun ammattipätevyys on hankittu Suomessa. Toimivaltainen viranomainen olisi sama taho, joka 4 §:n mukaan vastaa ammattipätevyyden tunnustamisesta. Jos ammattikorttihakemus sen sijaan koskisi ammattia, joka ei Suomessa ole säännelty, ammattikortin myöntämiseen liittyvät toimivaltaisen viranomaisen tehtävät hoitaisi säännöksen perusteella Opetushallitus.

Eurooppalaisen ammattikortin hakemisen edellytyksenä on 2 momentin mukaisesti, että Euroopan unionin komissio on antanut tarvittavat asiaan liittyvät täytäntöönpanosäädökset. Ammattikortin käyttöönotto EU-alueella edellyttää direktiivin 4 a artiklan 7 kohdan toisen alakohdan mukaan, että liikkuvuus on tai voisi olla suurta kyseisessä ammatissa, että asiaankuuluvat sidosryhmät ovat ilmaisseet riittävää kiinnostusta ja että ammatti tai ammattiin valmistava koulutus ovat säänneltyjä merkittävässä määrässä jäsenvaltioita.

Täytäntöönpanoasetuksessa luetellaan ammatit, joita ammattikortin hakeminen koskee. Komission suunnitelmissa on ottaa eurooppalainen ammattikortti käyttöön vaiheittain. Ensimmä-

mäisessä vaiheessa kortti otetaan käyttöön sairaanhoitajille, proviisoreille, fysioterapeuteille, vuoristo-oppaille ja kiinteistönvälittäjille. Toisessa vaiheessa ammattikortti otettaisiin käyttöön mahdollisesti lääkäreille ja insinööreille.

Direktiivimuutoksen johdanto-osan kappaleessa 4 on todettu, että eurooppalaista ammattikorttia ei ole tarpeen ottaa käyttöön oikeusalan ammateissa, joita varten on jo otettu käyttöön ammattikortti ja josta säädetään asianajajien palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamisesta annetussa neuvoston direktiivissä 77/249/ETY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 98/5/EY asianajajan ammatin pysyvän harjoittamisen helpottamisesta muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa ammatillinen pätevyys on hankittu.

Komission täytäntöönpanosäädöksillä on tarkoitus varmistaa eurooppalaista ammattikorttia koskevien säännösten yhdenmukainen soveltaminen. Direktiivin 4 a artiklan 7 kohdan mukaan komission täytäntöönpanosäädös sisältää muun muassa säännökset, jotka koskevat ammattikortin muotoa, hakemusten käsittelyä, hakemuksen liitteiden käännöksiä ja virallisesti oikeaksi todistettuja jäljennöksiä sekä eurooppalaiseen ammattikorttiin liittyvien maksujen maksu- ja käsittelytapoja. Direktiivin 4 a artiklan 8 kohdan mukaan eurooppalaisen ammattikortin myöntämiseen liittyvien hakijoilta veloittavien maksujen on oltava kohtuullisia, suhteellisia ja oikeassa suhteessa kotijäsenvaltiolle ja vastaanottavalle jäsenvaltiolle aiheutuviin kustannuksiin, eivätkä ne saa toimia esteenä eurooppalaisen ammattikortin hakemiselle. Maksujen suuruuden määrittäminen kuuluu direktiivissä säädettyjen puitteiden rajoissa jäsenvaltion toimivaltaan.

Pykälän 3 momentissa säädetään siitä, että ammattikortin hakeminen on vaihtoehto sille, että henkilö hyödyntää jo nykyisin voimassa olevia menettelytapoja ammattipätevyyden tunnustamisen osalta. Ammattipätevyyden haltija voi näin ollen valita, hakeeko hän eurooppalaista ammattikorttia vai 13 §:ssä tarkoitettua toimivaltaisen viranomaisen kirjallista päätöstä ammattipätevyyden tunnustamisesta. Jos henkilö on sijoittautunut ammatillisesti Suomeen, mutta haluaa siirtyä työskentelemään toiseen EU-valtioon, ammattikorttia koskeva hakemus tulisi ensin Suomen viranomaisten käsiteltäväksi. Jos henkilö näissä tilanteissa haluaa ammattikortin sijaan hakea perinteistä tunnustamispäätöstä tai tehdä direktiivin 7 artiklassa tarkoitetun ennakkoilmoituksen, hänen tulee osoittaa hakemuksensa tai toimittaa ennakkoilmoituksensa vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle.

Kun muualla kuin Suomessa ammattipätevyyden hankkinut ja muualle kuin Suomeen ammatillisesti sijoittautunut henkilö haluaa tarjota palveluja väliaikaisesti ja satunnaisesti Suomessa, eurooppalainen ammattikortti korvaa direktiivin 7 artiklassa tarkoitetun ennakkoilmoituksen. Henkilö voi näissäkin tilanteissa valita, hakeeko hän ammattikorttia vai tekeekö kirjallisen ennakkoilmoituksen. Suomessa ennakkoilmoitusta edellytetään tällä hetkellä ainoastaan terveydenhuollon ammateissa.

Ammattipätevyyden haltija voisi hakea eurooppalaista ammattikorttia pykälän 4 momentin mukaan ainoastaan sähköisesti komission tarjoaman verkkosovelluksen avulla. Käytännössä ammattikorttia tullaan hakemaan IMI-järjestelmään linkittyvän sovelluksen kautta. Komission täytäntöönpanoasetuksen mukaan eurooppalaista ammattikorttia koskevan sähköisen hakemuksen tekemiseksi hakijan on luotava suojattu henkilökohtainen tili direktiivin 2005/36/EY 4 b artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa verkkosovelluksessa. Verkkosovellus tarjoaa tietoja tietojenkäsittelyn tarkoituksesta, laajuudesta ja luonteesta, mukaan luettuina tiedot hakijoiden oikeuksista rekisteröityinä henkilöinä. Verkkosovelluksessa on pyydetävä hakijoiden nimenomaista suostumusta heidän henkilötietojensa käsittelyyn IMI:ssä.

Verkkosovellus tulee luomaan hakijalle oman IMI-tiedoston, johon talletetaan hakemuksen liitteenä toimitettavat asiakirjat. Tarvittavat liiteasiakirjat on määritetty yksityiskohtaisesti komission täytäntöönpanoasetuksessa. Kun kyse on ammattipätevyyden automaattisesta eli direktiivin III osaston III luvun tunnustamisesta sijoittautumista varten, hakijalta vaaditaan seuraavat liiteasiakirjat: hakijan kansalaisuuden todistava asiakirja ja kolmannen maan kansalaisen aseman todistava asiakirja, muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat ja tarvittaessa muodollista pätevyyttä osoittaviin asiakirjoihin liitettävä todistus sekä vastaavuustodistus tai muu todistus, joka osoittaa automaattisen tunnustamisen edellytysten täyttyvän. Lisäksi toimivaltainen viranomainen voi vaatia hakemuksen liitteeksi ammattipätevyysdirektiivin VII liitteen 1 kohdan d–g alakohdassa tarkoitettut asiakirjat eli esimerkiksi todistusta hakijan nuhteettomuudesta, terveydestä, vakavaraisuudesta ja siitä, ettei hakija ole kielletty harjoittamasta ammattia vakavan ammatillisen väärinkäytöksen tai rikoksen vuoksi, jos se edellyttää vastaavia asiakirjoja myös Suomessa ammattipätevyyden hankkineilta. Kun kyse on ammattipätevyyden tunnustamisesta sijoittautumista varten yleisen tunnustamisjärjestelmän eli direktiivin III osaston I luvun mukaisesti, hakijalta vaaditaan seuraavat liiteasiakirjat: hakijan kansalaisuuden todistava asiakirja ja kolmannen maan kansalaisen aseman todistava asiakirja, ammattipätevyydestä tai muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja, koulutusta koskevia lisätietoja sisältävät asiakirjat, ammattikokemuksen todistavat asiakirjat sekä asiakirjat, joihin sisältyvillä tiedoilla on merkitystä korvaavien toimenpiteiden asettamista harkitessa. Lisäksi toimivaltainen viranomainen voi vaatia hakemuksen liitteeksi ammattipätevyysdirektiivin VII liitteen 1 kohdan d–g alakohdassa tarkoitettut asiakirjat eli esimerkiksi todistusta hakijan nuhteettomuudesta, terveydestä, vakavaraisuudesta ja siitä, ettei hakija ole kielletty harjoittamasta ammattia vakavan ammatillisen väärinkäytöksen tai rikoksen vuoksi, jos se edellyttää vastaavia asiakirjoja myös Suomessa ammattipätevyyden hankkineilta.

Täytäntöönpanoasetuksessa säädettyjen liiteasiakirjojen lisäksi toimivaltainen viranomainen voi pykälän 4 momentin nojalla edellyttää, että ammattikorttia koskevan hakemuksen liitteenä toimitetaan myös todiste ammattikortin myöntämiseen liittyvän maksun suorittamisesta. Komission täytäntöönpanoasetuksessa säädetään maksumenettelyistä seuraavasti: ”1. Jos kotijäsenvaltion toimivaltainen viranomainen veloittaa eurooppalaista ammattikorttia koskevien hakemusten käsittelystä, sen on ilmoitettava hakijalle maksettava määrä, maksutapa, mahdolliset viitteet, jotka on mainittava, sekä vaadittava todistus maksusta direktiivin 2005/36/EY 4 b artiklan 1 kohdassa tarkoitettun verkkosovelluksen välityksellä yhden viikon kuluessa eurooppalaista ammattikorttia koskevan hakemuksen vastaanottamisesta ja asetettava kohtuullinen määräaika maksamiselle. 2. Jos vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen veloittaa eurooppalaista ammattikorttia koskevien hakemusten käsittelystä, sen on toimitettava tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettut tiedot direktiivin 2005/36/EY 4 b artiklan 1 kohdassa tarkoitettun verkkosovelluksen välityksellä hakijalle heti, kun kotijäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on toimittanut sille eurooppalaista ammattikorttia koskevan hakemuksen, ja asetettava kohtuullinen määräaika maksamiselle.”

**17 §. Ammattikortin hakemiseen liittyvät toimivaltaisen viranomaisen velvollisuudet.** Pykälässä säädetäisiin toimivaltaisen viranomaisen velvoitteista direktiivin 4 b artiklan 3 kohtaa vastaavasti. Pykälän säännöksiä ammattikortin hakemiseen liittyvistä menettelyistä sovellettaisiin sekä palvelujen väliaikaista ja satunnaista tarjoamista että sijoittautumista koskevien hakemusten osalta.

Toimivaltaisen viranomaisen olisi 1 momentin mukaan ilmoitettava vastaanottaneensa hakemuksen ja tiedotettava hakijalle mahdollisista puuttuvista asiakirjoista viikon kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että toimivaltaisen viranomaisen olisi annettava ammattikorttihakemuksen tueksi unionin tunnustamissäännösten perusteella vaadittavat tarvittavat todistukset.

Pykälän 3 momentin mukaan toimivaltaisen viranomaisen olisi tarkistettava, onko hakija sijoittautunut laillisesti ammatinharjoittajaksi. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sen tarkistamista, että henkilöllä on ammatinharjoittamisoikeutta koskevan rekisterin mukaan oikeus harjoittaa ammattia Suomessa tai että henkilö on tutkintoon perustuvan kelpoisuuden perusteella työskennellyt Suomessa. Lisäksi toimivaltaisen viranomaisen olisi tarkistettava, ovatko kaikki tarvittavat asiakirjat voimassa ja aitoja. Jos toimivaltaisella viranomaisella on asianmukaisesti perusteltuja epäilyksiä asiakirjan voimassaolosta tai aitoudesta, sen on kuultava asiaankuuluvaa elintä ja se voi pyytää hakijalta virallisesti oikeaksi todistetut jäljennökset asiakirjoista. Jos sama hakija jättää myöhemmin uusia ammattikorttihakemuksia, toimivaltaiset viranomaiset eivät voi kuitenkaan pyytää toimittamaan uudelleen asiakirjoja, jotka jo entuudestaan sisältyvät komission IMI-tietojenvaihtojärjestelmän tiedostoon ja ovat edelleen voimassa.

**18 §.** *Suomessa ammattipätevyyden hankkineen ja Suomeen ammatillisesti sijoittautuneen eurooppalainen ammattikortti palvelujen väliaikaista ja satunnaista tarjoamista varten toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa.* Pykälässä säädettäisiin ammattikortin myöntämisestä palvelujen väliaikaista ja satunnaista tarjoamista varten direktiivin 4 c artiklaa vastaavasti.

Toimivaltaisen viranomaisen olisi 1 momentin mukaan tarkastettava hakemus ja hakemuksen tueksi esitetyt asiakirjat ja päätettävä eurooppalaisen ammattikortin myöntämisestä palvelujen väliaikaista ja satunnaista tarjoamista varten kolmen viikon kuluessa. Kolmen viikon määräaika alkaisi puuttuvien asiakirjojen vastaanottamisesta tai, jos täydentäviä asiakirjoja ei ole pyydetty, viikon kuluttua hakemuksen vastaanottamisesta. Toimivaltaisen viranomaisen olisi ammattikortin myöntämisen jälkeen toimitettava ammattikortti viipymättä niiden jäsenvaltioiden toimivaltaiselle viranomaiselle, johon hakija on ilmoittanut siirtyvänsä. Toimivaltaisen viranomaisen olisi samalla ilmoitettava asian käsittelyvaiheesta myös hakijalle. Lisäksi hakijalle olisi 23 §:n 2 momentin mukaisesti ilmoitettava eurooppalaisen ammattikortin myöntämisen yhteydessä siitä, että ammattikortin haltijalla on milloin tahansa ja veloituksetta oikeus pyytää virheellisten tai puutteellisten tietojen oikaisemista tai asianomaisen IMI-tiedoston poistamista tai estämistä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ammattikorttia koskevien tietojen muutoksista. Eurooppalaisen ammattikortin haltija voi myöhemmin haluta tarjota palvelua muissa kuin alkuperäisessä hakemuksessa ilmoitetussa jäsenvaltiossa. Näissä tapauksissa hän voi hakea ammattikortin laajentamista. Lisäksi jos ammattikortin haltija haluaa jatkaa palvelujen tarjoamista 18 kuukauden ajanjaksoa pitempään, hänen on ilmoitettava asiasta toimivaltaiselle viranomaiselle. Kummassakin tapauksessa ammattikortin haltijan on toimitettava kaikki tiedot IMI-tiedostoon sisältyvien tietojen merkittävistä muutoksista siltä osin kuin toimivaltaiset viranomaiset voivat vaatia tietoja komission täytäntöönpanosäädösten nojalla. Toimivaltaisen viranomaisen olisi välitettävä ajantasaistettu eurooppalainen ammattikortti asianomaisille jäsenvaltioille.

Sekä ammattikortin myöntämistä että sen laajentamista koskevaan päätökseen olisi pykälän 3 momentin mukaan mahdollista hakea muutosta 24 §:n mukaisesti.

Kun ammattikorttihakemus koskee palveluja, joiden väliaikaisella ja satunnaisella tarjoamisella on vaikutusta kansanterveyteen tai yleiseen turvallisuuteen, toimivaltaisen viranomaisen menettelyyn sovellettaisiin 4 momentin mukaan sijoittautumista koskevaa 20 §:ää. Näissä tilanteissa toimivaltainen viranomainen vastaanottaa hakemuksen ja tekee hakemuksen tietojen tarkastuksen, mutta lopullisen päätöksen kortin myöntämisestä tekee vastaanottavan valtion toimivaltainen viranomainen.

**19 §.** *Muualle kuin Suomessa ammattipätevyyden hankkineen ja muualle kuin Suomeen ammatillisesti sijoittautuneen eurooppalainen ammattikortti palvelujen väliaikaista ja satunnais-tarjoamista varten Suomessa.* Pykälän 1 momentissa vahvistettaisiin Suomen näkökulmasta ammattipätevyysdirektiivin 4 c artiklan 4 kohdan mukainen periaate siitä, että eurooppalainen ammattikortti on voimassa palvelujen väliaikaista ja satunnaista tarjoamista varten kaikkien asianomaisten vastaanottavien jäsenvaltioiden koko alueella niin kauan kuin sen haltijalla on oikeus harjoittaa ammattia IMI-tiedostoon sisältyvien asiakirjojen ja tietojen perusteella. Lisäksi 1 momentissa säädettäisiin ammattipätevyysdirektiivin 4 a artiklan 4 kohdan mukaisesti siitä, että eurooppalainen ammattikortti olisi vaihtoehto direktiivin 7 artiklassa tarkoitetulle ennakkoilmoitukselle. Direktiivin 4 c artiklan 1 kohdan mukaisesti ammattikortin haltijalta ei olisi mahdollista edellyttää muuta ennakkoilmoitusta seuraavien 18 kuukauden aikana.

Kun ammattikorttihakemus koskee palveluja, joiden väliaikaisella ja satunnaisella tarjoamisella on vaikutusta kansanterveyteen tai yleiseen turvallisuuteen ja joihin ei sovelleta mitään automaattiseen tunnustamiseen perustuvaa järjestelmää, toimivaltaisen viranomaisen menettelyyn sovellettaisiin 2 momentin mukaan sijoittautumista koskevaa 21 §:ää.

**20 §.** *Suomessa ammattipätevyyden hankkineen ja Suomeen ammatillisesti sijoittautuneen eurooppalainen ammattikortti toiseen Euroopan unionin jäsenmaahan sijoittautumista varten.* Pykälässä säädettäisiin tilanteista, joissa henkilö haluaa siirtyä työskentelemään Suomesta toiseen EU-valtioon muutoin kuin palveluja väliaikaisesti tarjoten. Lisäksi pykälää sovellettaisiin 18 §:n viittaussäännöksen perusteella tilanteissa, joissa ammattikorttihakemus koskee sellaista palvelujen väliaikaista ja satunnaista tarjoamista, jolla on vaikutusta kansanterveyteen tai yleiseen turvallisuuteen. Viimeksi mainituissa tilanteissa pykälän soveltaminen edellyttää kuitenkin, että kyseiseen ammattiin ei sovelleta mitään automaattiseen tunnustamiseen perustuvaa järjestelmää.

Hakemuksen vastaanottaneen Suomen toimivaltaisen viranomaisen olisi kuukauden kuluessa tarkistettava IMI-tiedostoon sisältyvien, hakemuksen tueksi esitettyjen asiakirjojen aitous ja voimassaolo eurooppalaisen ammattikortin myöntämiseksi sijoittautumista varten. Määräaika alkaisi puuttuvien asiakirjojen vastaanottamisesta, tai jos täydentäviä asiakirjoja ei ole pyydetty, viikon kuluttua hakemuksen vastaanottamisesta. Suomen toimivaltaisen viranomaisen olisi sen jälkeen toimitettava hakemus viipymättä vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle ja ilmoitettava samalla hakijalle hakemuksen käsittelyvaiheesta. Pykälässä tarkoitetut toimet ovat ammattikortin myöntämiseen liittyvää alustavaa valmistelua. Näin ollen toiseen EU-maahan hakemuksen kanssa toimitettavat tiedot asiakirjojen aitouden ja voimassaolon vahvistamisesta eivät muodostu sellaiseksi toimivaltaisen viranomaisen päätökseksi, johon voisi hakea muutosta Suomen lainsäädännön perusteella. Muutoksenhakumahdollisuus turvataan näissä tilanteissa vastaanottavan jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja siinä vai-

heessa, kun vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen päättää ammattikortin myöntämisestä.

**21 §.** *Muualle kuin Suomessa ammattipätevyyden hankkineen ja muualle kuin Suomeen ammatillisesti sijoittautuneen eurooppalainen ammattikortti Suomeen sijoittautumista varten.* Pykälän säännökset perustuvat ammattipätevyysdirektiivin 4 d artiklaan. Pykälässä säädetäisiin ammattikortin myöntämisestä Suomessa työskentelyä varten muutoin kuin palveluja väliaikaisesti tarjoten. Lisäksi pykälää sovellettaisiin 19 §:n viittaussäännöksen perusteella tilanteissa, joissa ammattikorttihakemus koskee sellaista palvelujen väliaikaista ja satunnaista tarjoamista, jolla on vaikutusta kansanterveyteen tai yleiseen turvallisuuteen. Viimeksi mainituissa tilanteissa pykälän soveltaminen edellyttää kuitenkin, että kyseiseen ammattiin ei sovelleta mitään automaattiseen tunnustamiseen perustuvaa järjestelmää.

Pykälän nojalla myönnettävä eurooppalainen ammattikortti vastaa oikeusvaikutuksiltaan 13 §:n mukaista lopullista tunnustamispäätöstä. Pykälän 1 momentin mukaan toimivaltaisen viranomaisen olisi automaattiseen tunnustamiseen perustuviin järjestelmiin kuuluvissa tapauksissa päätettävä kuukauden kuluessa kotijäsenvaltion lähettämän hakemuksen vastaanottamisesta, myöntääkö se eurooppalaisen ammattikortin. Yhden kuukauden määräaika sovellettaisiin näin ollen ammattikokemusjärjestelmään, koulutuksen vähimmäisvaatimusten yhdenmuikaistamiseen liittyvään järjestelmään ja yhteisten koulutusperiaatteiden järjestelmään perustavassa päätöksenteossa. Sen sijaan yleiseen tunnustamisjärjestelmään kuuluvissa sekä 19 §:n 2 momentin mukaisissa tapauksissa toimivaltaisen viranomaisen tulisi kahden kuukauden kuluessa kotijäsenvaltion toimittaman hakemuksen vastaanottamisesta päättää, myöntääkö se eurooppalaisen ammattikortin vai määrätäkö ammattipätevyyden haltijalle korvaavia toimenpiteitä. Hakijalle olisi 23 §:n 2 momentin mukaisesti ilmoitettava eurooppalaisen ammattikortin myöntämisen yhteydessä siitä, että ammattikortin haltijalla on milloin tahansa ja veloituksetta oikeus pyytää virheellisten tai puutteellisten tietojen oikaisemista tai asianomaisen IMI-tiedoston poistamista tai estämistä.

Jos toimivaltaisella viranomaisella on asianmukaisesti perusteltuja epäilyksiä esimerkiksi asiakirjojen oikeellisuudesta tai aitoudesta, se voisi 2 momentin mukaan pyytää kotijäsenvaltiolta lisätietoja tai virallisesti oikeaksi todistetun jäljennöksen epäilyksenalaisesta asiakirjasta. Kotijäsenvaltion toimivaltaisella viranomaisella on ammattipätevyysdirektiivin 4 d artiklan 2 ja 3 kohdan perusteella tällöin velvollisuus toimittaa pyydetty tiedot kahden viikon kuluessa pyynnön esittämisestä. Mahdollisesta lisätietoja ja täydennyksiä koskevasta pyynnöstä huolimatta toimivaltainen viranomainen olisi velvollinen tekemään päätöksen 1 momentissa säädettyjen määräaikojen puitteissa. Määräaika olisi kuitenkin toimivaltaisen viranomaisen päätöksellä mahdollista jatkaa kahdella viikolla. Määräajan jatkaminen olisi perusteltava ja siitä tulisi ilmoittaa hakijalle. Jatkettua määräaika voisi lisäksi jatkaa uudestaan kahdella viikolla, jos se katsotaan välttämättömäksi etenkin kansanterveyteen tai palvelun vastaanottajien turvallisuuteen liittyvistä syistä. Määräajan jatkaminen olisi aina perusteltava ja siitä olisi myös ilmoitettava hakijalle.

Pykälän 3 momentin mukaan toimivaltainen viranomainen voisi kieltäytyä myöntämästä eurooppalaista ammattikorttia, jos se ei saa kotijäsenvaltiolta tai hakijalta tarvittavia tietoja, joita sillä on oikeus pyytää unionin tunnustamissäännösten mukaisesti. Kielteinen päätös olisi perusteltava asianmukaisesti hallintolain edellyttämällä tavalla.

Pykälän 4 momentti sisältäisi säännöksen niin sanotusta hiljaisesta tunnustamisesta. Jos toimivaltainen viranomainen ei jostain syystä tekisi päätöstä säädetyissä määräaajoissa, eurooppalainen ammattikortti lähetettäisiin ammattipätevyyden haltijalle automaattisesti IMI-järjestelmän välityksellä. Pykälän 5 momentin mukaisesti ammattikortin myöntäminen ei kuitenkaan antaisi kortin haltijalle automaattisesti oikeutta tietyn ammatin harjoittamiseen, jos kyseistä ammattia varten on käytössä rekisteröitymisvaatimuksia tai muita valvontamenettelyjä. Näin ollen esimerkiksi terveydenhuollon ammattien osalta henkilön ammatinharjoittamisoikeus olisi jatkossakin riippuvainen Valviran ylläpitämään terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin tehdystä ammatinharjoittamisoikeutta koskevasta merkinnästä.

**22 §.** *Eurooppalaiseen ammattikorttiin liittyvien tietojen käsittely.* Voimassa olevassa IMI-asetuksessa 1024/2012 vahvistetaan säännöt, jotka koskevat IMI-järjestelmän käyttöä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisessä sekä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja komission välisessä hallinnollisessa yhteistyössä. Näitä säännöksiä on täydennetty tarvittavin osin ammattipätevyyden tunnustamista koskevassa direktiivissä ja komission täytäntöönpanoasetuksessa. Täytäntöönpanoasetuksessa on säädetty muun muassa siitä, että ammattikortin hakuvaiheessa pyydetään hakijoiden nimenomaista suostumusta heidän henkilötietojensa käsittelyyn IMI:ssä.

Pykälän säännökset perustuvat ammattipätevyysdirektiivin 4 e artiklaan. Pykälän 1 momentin mukaan toimivaltaisten viranomaisten olisi viipymättä päivitettävä henkilöä koskevaan IMI-tiedostoon tiedot ammatinharjoittamisoikeutta koskevista rajoituksista ja kielloista. Direktiivissä viitataan henkilötietojen suojaa koskevien sääntöjen osalta henkilötietodirektiiviin 95/46/EY ja sähköisen viestinnän tietosuojadirektiiviin 2002/58/EY. Mainitut direktiivit on Suomessa pantu täytäntöön säätämällä henkilötietolaki ja sähköisen viestinnän tietosuojalaki.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin myös IMI-tiedoston päivityksistä siten, että niiden yhteydessä olisi poistettava tiedot, joita ei enää tarvita. Kaikista päivityksistä olisi myös ilmoitettava välittömästi eurooppalaisen ammattikortin haltijalle ja niille toimivaltaisille viranomaisille, joilla on pääsy vastaavaan IMI-tiedostoon. Pykälän 2 momentissa lueteltaisiin tiedot, joita IMI-tiedoston päivitys voi koskea.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, että eurooppalaiseen ammattikorttiin sisällytettävät tiedot olisi rajoitettava tietoihin, jotka ovat tarpeen varmistamaan kortin haltijan oikeus harjoittaa ammattia, jota varten kortti on myönnetty. Näitä tietoja olisivat direktiivin 4 e artiklan 4 kohdan mukaisesti haltijan etu- ja sukunimi, syntymäaika ja -paikka, ammatti, muodollinen pätevyys ja sovellettava tunnustamisjärjestelmä, asiaan liittyvät toimivaltaiset viranomaiset, kortin numero, turvaominaisuudet ja viittaus voimassa olevaan henkilötodistukseen. IMI-tiedostoon sisällytettäisiin lisäksi tiedot ammattikortin haltijan ammattikokemuksesta ja tiedot suoritetuista korvaavista toimenpiteistä.

Pykälän 4 momentin mukaan IMI-tiedostoon sisältyviä henkilötietoja olisi mahdollista käsitellä niin kauan kuin se on tarpeen joko tunnustamismenettelyä varten tai osoituksena tunnustamisesta tai palvelujen väliaikaiseen tarjoamiseen liittyvän ennakkoilmoituksen toimittamisesta.

Direktiivin 4 e artiklan 6 kohdan mukaan eurooppalaisen ammattikortin ja kaikkien IMI-tiedostojen sisältämien henkilötietojen käsittelyssä asiaankuuluvat toimivaltaiset viranomaiset katsotaan henkilötietodirektiivin 2 artiklan d alakohdassa tarkoitetuiksi rekisterinpitäjiksi. Py-

kälän 5 momentissa viitattaisiin asianomaiseen kansalliseen lainsäädäntöön eli henkilötietolakiin. Henkilötietolain 3 §:n 4 kohdan mukaan rekisterinpitäjällä tarkoitetaan kyseisessä laissa yhtä tai useampaa henkilöä, yhteisöä, laitosta tai säätiötä, jonka käyttöä varten henkilörekisteri perustetaan ja jolla on oikeus määrätä henkilörekisterin käytöstä tai jonka tehtäväksi rekisterinpito on lailla säädetty.

**23 §. Eurooppalaiseen ammattikorttiin liittyvien tietojen tarkastelu.** IMI-järjestelmän käyttöön velvoittava IMI-asetus 1024/2012 sisältää muun muassa säännökset henkilötietojen käsittelystä ja tietoturvasta sekä rekisteröityjen oikeuksista ja valvonnasta. Lisäksi direktiivin 4 e artiklan 3 kohdassa säädetään, että IMI-tiedostoon sisältyvien tietojen tarkastelu on sallittua vain kotijäsenvaltion ja vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille henkilötietodirektiivin mukaisesti ja että toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava eurooppalaisen ammattikortin haltijalle IMI-tiedoston sisältö, jos tämä sitä pyytää. Direktiivin 4 e artiklan 7 kohdan mukaan vastaanottavien jäsenvaltioiden on myös säädettävä, että työnantajat, asiakkaat, potilaat, viranomaiset ja muut asianomaiset voivat tarkistaa kortinhaltijan niille esittämän eurooppalaisen ammattikortin aitouden ja voimassaolon, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 3 kohdan soveltamista. Nämä direktiivin säännökset sisältyisivät pykälän 1 momenttiin.

Komission täytäntöönpanoasetuksessa säädetään eurooppalaista ammattikorttia koskevan menettelyn tuloksesta muun muassa seuraavasti: ”Jos eurooppalainen ammattikortti myönnetään, sähköisessä asiakirjassa on oltava direktiivin 2005/36/EY 4 e artiklan 4 kohdassa säädetyt tiedot ja, jos on kyse sijoittautumista koskevasta eurooppalaisesta ammattikortista, vastuuvapauslauseke, jonka mukaan eurooppalainen ammattikortti ei merkitse lupaa harjoittaa ammattia vastaanottavassa jäsenvaltiossa.” Pykälän 1 momentissa mainitut kolmannet tahot eli työnantajat, asiakkaat, potilaat, viranomaiset ja muut asianomaiset voivat tarkistaa kortinhaltijan niille esittämän eurooppalaisen ammattikortin aitouden ja voimassaolon komission verkkosivujen kautta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että ammattikortin haltijalla olisi milloin tahansa ja veloituksetta oikeus pyytää virheellisten tai puutteellisten tietojen oikaisemista tai asianomaisen IMI-tiedoston poistamista tai estämistä. Haltijalle olisi ilmoitettava tästä oikeudesta eurooppalaisen ammattikortin myöntämisen yhteydessä. Direktiivin 4 e artiklan 5 kohdan mukaan ammattikortin haltijaa olisi lisäksi kahden vuoden välein muistutettava oikeudesta pyytää IMI-tiedoston tietojen oikaisemista, poistamista tai estämistä. Direktiivin mukaan muistutus lähetetään kuitenkin automaattisesti IMI-järjestelmän välityksellä, kun eurooppalaista ammattikorttia koskeva alkuperäinen hakemus on jätetty sähköisenä, joten toimivaltaisen viranomaisen aktiivisia toimia ei muistutusten osalta tarvita. Jos ammattikortin haltija pyytää sellaisen IMI-tiedoston poistamista, joka liittyy Suomen toimivaltaisen viranomaisen myöntämään ammattikorttiin, toimivaltaisten viranomaisten olisi 3 momentin nojalla annettava ammattipätevyyden haltijalle todiste hänen ammattipätevyytensä tunnustamisesta.

## 5 luku Erinäiset säännökset

Luvussa säädettäisiin muutoksenhausta, ammatti- ja tutkintonimikkeen käytöstä, hälytysmekanismista, viranomaistoiminnan yhteensovittamisesta ja kansalaisten neuvonnasta sekä tietojen luovuttamisesta ja toimivaltaisen viranomaisen salassapitovelvollisuudesta.

**24 §. Muutoksenhaku.** Pykälän 1 momentissa säädettäisiin muutoksenhausta ammattipätevyyden tunnustamista koskeviin päätöksiin nykyisin voimassa olevaa lainsäädäntöä vastaavasti.

Ammattipätevyyden tunnustamispäätös on 13 §:n mukaisesti kaksivaiheinen menettely niissä tapauksissa, joissa hakijalle asetetaan korvaavia toimenpiteitä. Tällöin sekä ehdollinen että lopullinen tunnustamispäätös ovat jatkossakin valituskelpoisia päätöksiä. Muutoksenhaku on nyky-lainsäädäntöä vastaavasti 2 momentin mukaan mahdollista myös silloin, kun ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava viranomais ei tee päätöstä laissa säädettyssä määräajassa. Tämä valitusmahdollisuus ei vaikuta viranomaisen velvollisuuteen ratkaista asia määräajassa.

Muutoksenhakusäännöstä valmisteltaessa on otettu huomioon oikeusministeriössä valmisteltu hallituksen esitys hallintoasioiden muutoksenhakusäännösten tarkistamisesta (HE 230/2014 vp). Pykälässä ei ehdotettaisi otettavaksi käyttöön oikaisuvaatimusta muutoksenhaun ensi vaiheena, koska oikaisuvaatimuksen käsittelisi sama taho kuin alkuperäisen hakemuksen ja koska ammattipätevyyden tunnustamista koskevilla päätöksillä on kyse sellaisesta asiaryhmästä, jossa asia selvitetään perusteellisesti jo ensi vaiheen hallintomenettelyssä. Sen sijaan pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, että hallinto-oikeuden valituksen johdosta antamaan päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

**25 §. Ammattinimikkeen ja tutkintonimikkeen käyttö.** Pykälän 1 ja 3 momentti perustuvat ammattipätevyydirektiivin 52 ja 54 artiklaan. Ehdotetut säännökset vastaisivat voimassa olevaa kansallista lainsäädäntöä. Pykälän uusi 2 momentti liittyy direktiivin 4 f artiklan mukaiseen osittaiseen ammatinharjoittamisoikeuteen ja kyseisen artiklan 5 kohtaan. Säännöksen mukaan ammatillista toimintaa olisi harjoitettava kotijäsenvaltiossa eli lähtöjäsenvaltiossa annetulla ammatinimikkeellä, kun henkilölle on myönnetty 8 §:ssä tarkoitettu osittainen ammatinharjoittamisoikeus. Toimivaltainen viranomais voisi kuitenkin vaatia, että ammatinimikettä käytetään suomen tai ruotsin kielellä.

**26 §. Hälytysmekanismi.** Pykälässä säädettäisiin direktiivin 56 a artiklan 3 kohdan mukaisista tilanteista, jotka liittyvät tunnustamisprosessin yhteydessä väärennettyjä asiakirjoja käyttäneitä henkilöitä koskeviin hälytyksiin. Sen sijaan kyseisen artiklan 1 kohdan mukaisista tilanteista eli ammatillisen toiminnan rajoituksia ja kieltoja koskevista hälytyksistä on tarkoitus säätää eläinlääkäreitä ja terveydenhuollon ammatteja koskevassa erityislainsäädännössä.

Pykälän 1 momentin mukaan toimivaltaisten viranomaisten olisi annettava tieto kaikkien muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille sellaisen ammattihenkilön henkilöllisyydestä, joka on hakenut ammattipätevyyden tunnustamista ja jonka on sen jälkeen tuomioistuimessa vahvistettu käyttäneen väärennettyjä asiakirjoja osoituksena ammattipätevyydestä. Hälytys tulisi antaa IMI-järjestelmän kautta kolmen päivän kuluessa tuomioistuimen päätöksen antamisesta. Käsitellessään henkilötietoja toimivaltaisen viranomaisen tulee noudattaa henkilötietolain ja sähköisen viestinnän tietosuojalain säännöksiä.

Pykälän 2 momentin mukaan toimivaltaisen viranomaisen tulisi ilmoittaa hälytyksen kohteena olevalle henkilölle kirjallisesti hälytystä koskevista päätöksistä samaan aikaan kun se antaa hälytyksen muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille. Hälytystä koskevaan päätökseen olisi mahdollista hakea muutosta 24 §:n mukaisesti.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin hälytyksen vastaanottamista koskevista tilanteista. Käytännössä säännös tulisi sovellettavaksi direktiivin 56 a artiklan 1 kohdan 1 alakohdan mukaisissa tilanteissa eli liittyisi hälytyksiin, jotka koskevat alaikäisten koulutukseen liittyviä ammattihenkilöitä. Jos Opetushallitus vastaanottaisi tunnustamishakemuksen vireille pannutta tai tunnustamispäätöksen saanutta henkilöä koskevan hälytyksen, sen tulisi pyytää hälytyksen lä-

hettäneen jäsenvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta tarkempi selvitys hälytykseen johtaneista syistä. Saadun selvityksen perusteella Opetushallituksen tulisi arvioida tarve mahdollisiin jatkotoimenpiteisiin.

Direktiivin 56 a artiklan 7 kohdan mukaisesti pykälän 4 momentissa säädettäisiin siitä, että väärennetyjä asiakirjoja koskevien hälytysten tietoja voidaan käsitellä IMI-järjestelmässä niin kauan kuin ne ovat voimassa. Toimivaltaisen viranomaisen olisi poistettava lähettämänsä hälytys IMI-järjestelmästä kolmen vuorokauden kuluessa siitä, kun hälytyksen voimassaoloon ei ole enää perusteita. Käytännössä hälytys voitaisiin poistaa niissä tilanteissa, kun muutoksenhakutuomioistuin muuttaisi alemman tuomioistuimen ratkaisua ja päättyisi siihen, ettei henkilön esittämiä asiakirjoja voida pitää väärennettyinä.

Hälytysmenettelyllä ei ole muutospäätöksen johdanto-osan 29 kappaleen mukaisesti tarkoitus korvata tai muuttaa jäsenvaltioiden keskinäisiä järjestelyjä, jotka koskevat yhteistyötä oikeus- ja sisäasioissa. Ammattipätevyysdirektiivin nojalla toimivaltaiset viranomaiset eivät myöskään osallistu tällaiseen yhteistyöhön ammattipätevyysdirektiivissä säädettyjen hälytysten välityksellä.

**27 §. Viranomaistoiminnan yhteensovittaminen ja kansalaisten neuvonta.** Pykälän 1 momentin mukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriö vastaisi jatkossakin ammattipätevyyden tunnustamismenettelyihin liittyvästä kansallisesta koordinaatiosta. Pykälän 2 momentin terminologiaa muutettaisiin vastaamaan ammattipätevyysdirektiivin muutosta, joten Opetushallitus toimisi ammattipätevyysdirektiivin mukaisena tukikeskuksena. Tukikeskuksista säädetään ammattipätevyysdirektiivin 57 b artiklassa. Tukikeskuksen tehtävänä on muun muassa antaa toisten jäsenvaltioiden kansalaisille ja tukikeskuksille tietoja ammatteista ja niiden harjoittamista koskevista kansallisista lainsäädännöistä. Vastaanottavan jäsenvaltion tukikeskusten on avustettava kansalaisia tarvittaessa yhteistyössä kotijäsenvaltion tukikeskuksen ja toimivaltaisten viranomaisten sekä vastaanottavan jäsenvaltion keskitettyjen asiointipisteiden kanssa. Ammattipätevyysdirektiivin 4 a artiklan 6 kohta edellyttää, että tukikeskukset tiedottavat kansalaisille ja mahdollisille hakijoille eurooppalaisen ammattikortin toiminnasta ja lisäarvosta ammateissa, joita varten sellainen on saatavissa. Tukikeskus voi myös toimia toimivaltaisena viranomaisena.

**28 §. Tietojen luovuttaminen ja toimivaltaisen viranomaisen salassapitovelvollisuus.** Tietojen luovuttamisesta ja toimivaltaisen viranomaisen salassapitovelvollisuudesta säädetään nykyisin ammattipätevyyden tunnustamislain 4 §:ssä. Pykälän sisältöä ei esitetä muutettavaksi nykyisestä.

## 6 luku Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

**29 §. Voimaantulo.** Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016. Lain voimaantulon yhteydessä ehdotetaan kumottavaksi voimassa oleva ammattipätevyyden tunnustamisesta annettu laki.

**30 §. Siirtymäsäännökset.** Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan ennen lain voimaantuloa vireille tulleisiin hakemuksiin sovellettaisiin uuden lain säännöksiä, kun päätös tehdään lain voimaantulon jälkeen. Pykälän 2 momentin mukaan muutoksenhaussa sovellettaisiin kumotavan ammattipätevyyden lain säännöksiä, kun valitus koskee ennen ehdotettavan lain voimaantuloa annettua hallintopäätöstä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin toisessa EU/ETA-maassa oikeustieteellisen tutkinnon suorittaneen asemasta tilanteessa, jossa henkilölle on asetettu vanhan ammattipätevyyslain nojalla korvaavana toimenpiteenä kelpoisuuskoe, jota hän ei ole vielä suorittanut. Edellä 2 §:n perusteluissa on kuvattu Suomen säänneltyjen ammattien kartoittamista koskevaa prosessia ja todettu, että toteutetun kartoituksen perusteella oikeustieteellistä tutkintoa edellyttäviä julkisen sektorin virkoja ja tehtäviä ei uuden lain voimaantulon jälkeen lueta kuuluvaksi säänneltyihin ammatteihin, joihin tulisi soveltaa ammattipätevyyden tunnustamisesta annettua lakia. Ehdotettavan siirtymäsäännöksen mukaan oikeustieteellisiä tutkintoja myöntävän yliopiston velvollisuutena olisi kuitenkin järjestää kumottavan lain nojalla määrätty kelpoisuuskoe 31 päivään joulukuuta 2018 saakka. Tällöin Opetushallitus tekisi tällaisen kelpoisuuskokeen hyväksytyn suorittamisen jälkeen hakemuksen perusteella lopullisen ammattipätevyyden tunnustamispäätöksen vanhan ammattipätevyyslain 13 §:n nojalla.

Pykälän 4 momentin mukaan muualla lainsäädännössä oleva viittaus vanhaan ammattipätevyyslakiin katsottaisiin lain voimaantulon jälkeen viittaukseksi uuteen tunnustamislakiin.

## **1.2 Laki ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta**

**1 §. Soveltamisala.** Kun virkaan tai tehtävään edellytetään kelpoisuusvaatimuksena tietyn tasoista tutkintoa, kuten alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa, lisensiaatin tutkintoa tai tohtorin tutkintoa, kyse ei ole ammattikokemuksen tunnustamista koskevassa laissa tarkoitettusta säännelystä ammatista. Toisaalta vakiintunut kansallinen tulkinta on, että julkiseen virkaan ja tehtävään kelpoisuusvaatimuksiksi säädetyt tutkinnot tarkoittavat vain Suomessa suoritettuja tutkintoja, jollei ulkomaisen tutkinnon tuottamasta kelpoisuudesta ole erikseen säädetty. Viran hakijalta edellytetään tällöin Opetushallituksen tekemää päätöstä, jossa määritetään ulkomailla suoritettujen tutkinnon tason vastaavuus Suomen tutkintojärjestelmään verrattuna.

Soveltamisalaa koskevan pykälän 1 momentin mukaan laissa säädettäisiin ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta kelpoisuudesta virkaan ja tehtävään, kun niiden kelpoisuusvaatimukseksi on lainsäädännössä määritelty tietyn tasoinen tutkinto taikka tietty korkeakoulututkinto tai korkeakoulun opintosuoritus. Ulkomailla suoritetuilla korkeakouluopinnoilla tarkoitettaisiin sellaista korkeakoulututkintoa ja opintosuoritusta, jotka kuuluvat jonkin toisen maan kuin Suomen viralliseen korkeakoulututkintojen järjestelmään. Virkakelpoisuutta koskevan päätöksen tekeminen edellyttää, että ulkomailla suoritettu tutkinto on sen myöntämishetkellä kuulunut toisen maan virallisen tutkintojärjestelmään.

Lain soveltamissäännöksen mukaan Opetushallitus ei ole velvollinen tekemään ulkomaanopintolain mukaista päätöstä, jos viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimukset eivät perustu lainsäädäntöön vaan esimerkiksi kunnan omaan päätökseen. Tällöin virkaan tai tehtävään nimittäjä päättää itse ulkomaisen tutkinnon tuottamasta kelpoisuudesta. Opetushallitus voi kuitenkin näissäkkin tilanteissa antaa hakijalle päätöksen korkeakoulututkinnon tason rinnastamisesta.

Jos ulkomailla suoritettujen korkeakouluopinnot ovat osa sellaista useamman korkeakoulun yhdessä kehittämää ja järjestämää koulutusohjelmaa, joka on yhden tai useamman ulkomaisen korkeakoulututkinnon lisäksi johtanut Suomen korkeakoulututkintojen järjestelmään kuuluvaa tutkintoon, virkakelpoisuutta koskevaa päätöstä ei tehtäisi ehdotettavan lain nojalla.

Henkilö voisi tällöin osoittaa kelpoisuutensa julkiseen virkaan tai tehtävään Suomen korkeakoulututkintojen järjestelmään kuuluvasta tutkinnosta annetulla tutkintotodistuksella.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin lain toissijaisuudesta. Jos muualla lainsäädännössä on säädetty ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta kelpoisuudesta virkaan tai tehtävään, niitä sovellettaisiin ulkomaanopintolain sijaan. Ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa säädetään ammattipätevyysdirektiivin mukaisesta ammattipätevyyden tunnustamisesta. Sen sijaan EU- ja ETA-valtion kansalaisen toisesta jäsenvaltiosta hankitun tutkintotodistuksen tason määrittämiseen sovellettaisiin jatkossakin ulkomaanopintolakia, koska näissä Opetushallituksen päätöksissä ei ole kysymys ammattipätevyysdirektiivissä tarkoitettua ammattipätevyyden tunnustamisesta. EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolella suoritettujen tutkintojen osalta päätökset virkakelpoisuudesta tehtäisiin hakijan kansalaisuudesta riippumatta jatkossakin ulkomaanopintolain nojalla, ellei erityislainsäädäntöön sisälly säännöksiä ulkomaisia tutkintoja koskevasta virkakelpoisuudesta.

Oikeustieteellisen tutkinnon toisessa EU/ETA-maassa suorittaneisiin ei jatkossa sovellettaisi ammattipätevyysdirektiiviin pohjautuvaa tunnustamislainsäädäntöä. Jos ulkomailla oikeustieteellisen tutkinnon suorittanut henkilö haluaa kelpoisuuden julkisen sektorin virkaan, johon on säädöspohjaisena kelpoisuusvaatimuksena oikeustieteellisen alan tutkinto, hän voisi tutkinnon suoritusmaasta riippumatta hakea jatkossa päätöstä tutkintonsa rinnastamisesta ulkomaanopintolain nojalla.

**2 §. Rinnastaminen.** Pykälä vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 4 §:ää. Ulkomailla suoritettut korkeakouluopinnot rinnastetaan jatkossakin rinnastamispäätöstä tehtäessä voimassa olevien säännösten ja määräysten mukaisiin Suomessa suoritettaviin korkeakouluopintoihin.

**3 §. Tutkintojen rinnastamisen perusteet.** Pykälässä säädettäisiin tutkintojen rinnastamisen perusteista ja sen 1 ja 2 momentti vastaisivat voimassa olevan lain 5 §:n 1 ja 2 momenttia. Tutkinnon tason määrittelyssä tutkinnon sijoittuminen lähtömaan tutkintojärjestelmään määrittää pääsääntöisesti rinnastettavan tason. Pykälän 2 momentissa tarkoitettu tutkintojen alojen vastaavuus arvioidaan tutkintoihin johtaneiden koulutuskokonaisuuksien sisällön samankaltaisuuden perusteella. Tutkintojen aloja ei pääsääntöisesti voida katsoa vastaaviksi, jos kaksipuolaisen korkeakoulututkintojen järjestelmän mukaisesti suoritettun koulutuskokonaisuuden ensimmäisen vaiheen tutkinto on eri alalta kuin toisen vaiheen tutkinto. Pykälän 3 momentissa tutkinnon laajuudella tarkoitetaan tutkintoon johtavan koulutuskokonaisuuden tosiasiallisesti edellyttämää työmäärää ja aikaa. Tutkinnon vaativuudella tarkoitetaan sitä, kuinka monipuolinen ja syvälinen tutkintoon johtava koulutuskokonaisuus on ja millaiset teoreettiset ja menetelmälliset valmiudet se antaa. Jos tutkinnon tuottamat oppimistulokset on määritelty, ne voidaan ottaa huomioon määriteltäessä tutkinnon laajuutta ja vaativuutta.

Koulutuskokonaisuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä tutkintoon johtaneiden opintojen kokonaisuutta. Jos rinnastamishakemus koskee esimerkiksi kaksipuolaisen korkeakoulututkintojen järjestelmän mukaisesti suoritettua toisen vaiheen tutkintoa, tutkinnon laajuutta, vaativuutta ja sisältöä arvioitaessa otetaan huomioon myös toisen vaiheen tutkintoa edeltäneet korkeakouluopinnot.

Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin selvyyden vuoksi säännös siitä, että tutkintojen tasojen vastaavuutta arvioidaan niiden laajuuden ja vaativuuden lisäksi myös suuntautumisen perusteella. Tutkinnon suuntautumisella tarkoitetaan sitä, onko tutkinto akateemisesti vai ammatillisesti

suuntautunut eli katsotaanko sen rinnastuvan yliopistoissa vai ammattikorkeakouluissa suoritettaviin tutkintoihin.

**4 §.** *Opintosuoritusten rinnastamisen perusteet.* Voimassa olevan opintosuoritusten rinnastamisen perusteita koskevan pykälän mukaan rinnastettavan opintosuorituksen vähimmäislaajuudesta säädetään asetuksella. Tällaisesta vähimmäislaajuudesta ei ole kuitenkaan käytännössä säädetty, eikä sitä pidetä jatkossakaan tarpeellisenä. Näin ollen valtuussäännös ehdotetaan tarpeettomana poistettavaksi. Muilta osin pykälässä säädettäisiin korkeakoulun opintosuoritusten rinnastamisen perusteista nykyistä vastaavasti, ja se vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain voimassa olevan lain 6 §:ää. Pykälää sovellettaisiin esimerkiksi opetettavan aineen opintojen ja opettajan pedagogisten opintojen rinnastamiseen.

Rinnastettaessa ulkomaisia opintoja opintosuoritukseen edellytetään pääsääntöisesti, että opinnot ovat tutkinnon suoritusmaassa valmistaneet samoihin tehtäviin, joihin päätös täydentävien opintojen suorittamisen jälkeen tuottaa kelpoisuuden. Esimerkiksi rinnastettaessa opintoja Suomessa aineenopettajan kelpoisuuden tuottaviin opintosuorituksiin edellytetään, että hakija on lähtömaassa suorittanut ylemmän korkeakoulututkinnon tasoisen opettajankoulutuksen, joka suoritusmaassa antaa koulutuksen osalta kelpoisuuden hakeutua aineenopettajan tehtäviin vastaaviin tehtäviin. Ylempään korkeakoulututkintoon rinnastettavaan koulutuskokonaisuuteen sisältyviä Suomessa opetettavan aineen pää- tai sivuaineopintoja voidaan kuitenkin rinnastaa aineenopettajan koulutukseen kuuluviin opetettavan aineen opintoihin, vaikka niitä ei olisi suoritettu opettajankoulutuksen yhteydessä, jos hakija tarvitsee tällaisen päätöksen hakeutuakseen Suomessa suorittamaan opettajan pedagogisia opintoja.

**5 §.** *Täydentävät korkeakouluopinnot rinnastamisen edellytyksenä.* Pykälässä säädettäisiin täydentävistä korkeakouluopinnoista voimassa olevan lain 7 §:ää vastaavasti. Näin ollen täydentäviä korkeakouluopintoja voitaisiin edelleen edellyttää, jos kyse on ulkomaisen tutkinnon rinnastamisesta tiettyyn tutkintoon tai tiettyihin opintoihin. Ulkomaisen tutkinnon tasoa ei sen sijaan voisi jatkossakaan korottaa täydentäviä opintoja suorittamalla. Täydentävistä opinnoista säädettäisiin valtuussäännöksen perusteella tarkemmin valtioneuvoston asetuksella kuten nykyisinkin.

**6 §.** *Rinnastamishakemus ja -pätös.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että ehdotettavan lain mukaiset rinnastamispäätökset tehtäisiin Opetushallituksessa kuten nykyisinkin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin hakemuksen liitteistä. Opetushallitus voisi tarvittaessa vaatia hakemuksen liitteet virallisesti oikeaksi todistettuina jäljennöksinä. Käytännössä virallisesti oikeaksi todistetut jäljennökset ovat tarpeen EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolella suoritettujen tutkintotodistusten ja siellä laadittujen muiden asiakirjojen osalta, koska EU- ja ETA-maissa myönnettyjen asiakirjojen aitous on helpommin varmistettavissa asiakirjan myöntäjältä. Opetushallitus voisi vaatia esittämään myös alkuperäisen asiakirjan, jos se katsottaisiin välttämättömäksi. Tällaisia tilanteita voisivat olla esimerkiksi asiakirjan poikkeava ulkoasu tai sisältö taikka epäily esitettyjen asiakirjojen aitoudesta.

Opetushallitus voisi 2 momentin mukaisesti lisäksi tarvittaessa vaatia hakemuksen liitteeksi käännökset muista kuin suomen tai ruotsin kielellä annetuista asiakirjoista. Tarvittaessa voitaisiin myös vaatia, että käännökset ovat suomen- tai ruotsinkielisiä ja että ne ovat auktorisoidun kääntäjän laatimia. Sopimus Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välillä Pohjoismaiden kansalaisten oikeudesta käyttää omaa kieltään muussa pohjoismaassa (SopS 11/1987)

edellyttää, että pohjoismaan kansalainen on oikeutettu käyttämään suomen, ruotsin, islannin, norjan ja tanskan kieltä asioidessaan toisen pohjoismaan viranomaisen tai julkisen laitoksen kanssa ja että viranomaisen tulee tällöin huolehtia tarvittavan tulkki- ja käännöspalvelun järjestämisestä.

Pykälän 3 momentin mukaan Opetushallitus voisi ennen päätöksentekoa tarvittaessa pyytää yliopistolta tai korkeakoululta lausunnon hakijan ulkomailla suorittamien opintojen vastaavuudesta Suomessa suoritettaviin opintoihin sekä hakijalle mahdollisesti määrättävistä täydentävistä opinnoista. Lausunnon pyytäminen perustuisi Opetushallituksen tarveharkintaan.

Voimassa olevan säännöksen mukaan Opetushallituksen rinnastamispäätös ja täydentävien opintojen suorittamista koskeva todistus antavat yhdessä kelpoisuuden virkaan tai tehtävään. Opetushallituksen päätöksentekoprosessi ehdotetaan näiden tilanteiden osalta muutettavaksi kaksivaiheiseksi ammattipätevyyden tunnustamisen menettelyä vastaavasti. Pykälän 4 momentin mukaan Opetushallitus tekisi näin ollen ehdollisen rinnastamispäätöksen, jos hakijalle asetetaan vaatimus täydentävien korkeakouluopintojen suorittamisesta. Kun vaaditut täydentävät opinnot on myöhemmin suoritettu hyväksytysti ja korkeakoulu on antanut täydentävien korkeakouluopintojen suorittamisesta todistuksen, Opetushallitus tekisi hakemuksesta lopullisen rinnastamispäätöksen. Lain siirtymäsäännöksen mukaan myös nykyisen ulkomaanopintolain nojalla rinnastamispäätöksen saanut voisi niin halutessaan hakea tämän lain 6 §:n 4 momentissa tarkoitettua lopullista rinnastamispäätöstä.

**7 §. Muutoksenhaku.** Pykälän 1 momentissa säädettäisiin muutoksenhausta ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen rinnastamista koskeviin päätöksiin nykyisin voimassa olevaa lainsäädäntöä vastaavasti. Muutoksenhakusäännöstä valmisteltaessa on otettu huomioon oikeusministeriössä valmisteltu hallituksen esitys (HE 230/2014 vp) hallintoasioiden muutoksenhakusäännösten tarkistamisesta. Pykälässä ei ehdotettaisi otettavaksi käyttöön oikaisuvaatimusta muutoksenhaun ensi vaiheena, koska oikaisuvaatimuksen käsittelisi sama taho kuin alkuperäisen hakemuksen ja koska ammattipätevyyden tunnustamista koskevissa päätöksissä on kyse sellaisesta asiaryhmästä, jossa asia selvitetään perusteellisesti jo ensi vaiheen hallintomenettelyssä. Sen sijaan pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että hallinto-oikeuden valituksen johdosta antamaan päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

**8 §. Voimaantulo.** Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016. Lain voimaantulon yhteydessä ehdotetaan kumottavaksi voimassa oleva ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annettu laki.

**9 §. Siirtymäsäännökset.** Ehdotetun siirtymäsäännöspykälän 1 momentin mukaan ennen lain voimaantuloa vireille tulleisiin hakemuksiin sovellettaisiin uuden lain säännöksiä, kun päätös tehdään lain voimaantulon jälkeen. Lisäksi 1 momentissa säädettäisiin siitä, että nykyisin voimassa olevan ulkomaanopintolain nojalla Opetushallituksen rinnastamispäätöksen saanut voisi hakea ehdotetun lain 6 §:n 4 momentissa tarkoitettua lopullista rinnastamispäätöstä. Mitään velvoitetta lopullisen päätöksen hakemiseen ei näissä tilanteissa kuitenkaan ole, vaan henkilö voi esittää todisteena kelpoisuudestaan nykyisin voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti myös kaksi erillistä asiakirjaa eli Opetushallituksen rinnastamispäätöksen ja täydentävien opintojen suorittamista koskevan todistuksen.

Pykälän 2 momentin mukaan muutoksenhaussa sovellettaisiin kumottavan ulkomaanopintolain säännöksiä, kun valitus koskee ennen ehdotettavan lain voimaantuloa annettua hallintopäätöstä. Pykälän 3 momentin mukaan muualla lainsäädännössä oleva viittaus vanhaan ulkomaanopintolakiin katsottaisiin lain voimaantulon jälkeen viittaukseksi uuteen lakiin.

### **1.3 Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta**

Lain 7 b §:n 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tunnustamispäätöksessä edellytettynä kelpoisuuskokeena voidaan käyttää näyttötutkinnon osia. Säännös kattaisi myös tilanteet, joissa kelpoisuuskoe on ainoastaan osa näyttötutkinnon osasta. Lisäksi säännöksessä muutettaisiin ammattipätevyyden tunnustamisesta annettua lakia koskeva viittaussäännös.

### **1.4 Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta**

Suomen säänneltyjä ammatteja koskevan kartoituksen yhteydessä on pyritty varmistumaan siitä, että ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaavaksi viranomaiseksi säädetään tiettyä ammattia koskevassa erityislainsäädännössä se ammatin sääntelystä vastaavan hallinnonalan viranomainen, jolla on riittävä asiantuntemus ammattitoiminnan sisällöstä. Esimerkiksi liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan säädöksiin tehtyjen muutosten perusteella autokoulun opetustoiminnasta vastaavan johtajan, liikenneopettajan ja ajokokeen vastaanottajan ammattipätevyyden tunnustamista koskevat päätökset tehdään 1 päivästä maaliskuuta 2015 lukien Liikenteen turvallisuusvirastossa.

Ajoneuvojen katsastustoimintaa koskevaan lakiin ehdotetaan lisättäväksi ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tunnustamista koskeva 21 a §. Ehdotetun säännöksen perusteella myös katsastajan ja katsastustoiminnasta vastaavan henkilön ammattipätevyyden tunnustamista koskevat päätökset tehtäisiin jatkossa Liikenteen turvallisuusvirastossa.

Tämän hallituksen esityksen mukaisessa ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 7 §:n 5 momentissa säädettäisiin siitä, että korkeakoulujen, koulutuksen järjestäjien ja muiden oppilaitosten sekä näyttötutkinnon järjestäjien tulee järjestää kelpoisuuskokeet ammattipätevyyden tunnustamispäätöksessä edellytetyn mukaisesti ja että hakijalla tulee olla mahdollisuus suorittaa kelpoisuuskoe kuuden kuukauden kuluessa ehdollisen tunnustamispäätöksen tekemisestä. Ajoneuvojen katsastustoimintaa koskevan lain uuteen 21 a §:ään sisällytettäisiin myös säännös, jonka mukaan kelpoisuuskokeen voisi järjestää 33 §:n 1 momenttia vastaavasti jatkokoulutusluvan saanut koulutuksen antaja tai Liikenteen turvallisuusvirasto. Säännös on tarpeen, koska kaikki jatkokoulutusluvan saaneet eivät ole ammattipätevyyden tunnustamislaisia tarkoitettuja oppilaitoksia. Liikenteen turvallisuusviraston roolista kelpoisuuskokeen järjestäjänä on puolestaan tarpeen säätää siksi, että se järjestää kevyen ja raskaan kaluston kokeita myös Suomessa kouluttautuville katsastusalan ammattilaisille.

### **1.5 Laki ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä**

Suomen säänneltyjä ammatteja koskevan kartoituksen yhteydessä on pyritty varmistumaan siitä, että ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaavaksi viranomaiseksi säädetään tiettyä ammattia koskevassa erityislainsäädännössä se ammatin sääntelystä vastaavan hallinnonalan viranomainen, jolla on riittävä asiantuntemus ammattitoiminnan sisällöstä. Esimerkiksi liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan säädöksiin tehtyjen muutosten perusteella autokoulun opetustoiminnasta vastaavan johtajan, liikenneopettajan ja ajokokeen vastaanottajan ammatti-

pätevyyden tunnustamista koskevat päätökset tehdään 1 päivästä maaliskuuta 2015 lukien Liikenteen turvallisuusvirastossa.

Ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämistä koskevaan lakiin ehdotetaan lisättäväksi ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tunnustamista koskeva 15 a §. Ehdotetun säännöksen perusteella myös yksittäishyväksynnän ja yksittäishyväksyntöjen myöntämisestä vastaavan henkilön ammattipätevyyden tunnustamista koskevat päätökset tehtäisiin jatkossa Liikenteen turvallisuusvirastossa.

Tämän hallituksen esityksen mukaisessa ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 7 §:n 5 momentissa säädettäisiin siitä, että korkeakoulujen, koulutuksen järjestäjien ja muiden oppilaitosten sekä näyttötutkinnon järjestäjien tulee järjestää kelpoisuuskokeet ammattipätevyyden tunnustamispäätöksessä edellytetyn mukaisesti ja että hakijalla tulee olla mahdollisuus suorittaa kelpoisuuskoe kuuden kuukauden kuluessa ehdollisen tunnustamispäätöksen tekemisestä. Ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämistä koskevan lain uuteen 15 a §:ään sisällytettäisiin myös säännös, jonka mukaan kelpoisuuskokeen voisi järjestää 14 §:n 2 momenttia vastaavasti Liikenteen turvallisuusvirasto. Säännös on tarpeen siksi, että Liikenteen turvallisuusvirasto järjestää yksittäishyväksyntään liittyvät kokeet myös Suomessa kouluttautuville yksittäishyväksynnän ammatilaisille.

## **1.6 Eläinsuojelulaki**

Suomen säänneltyjä ammatteja koskevan kartoituksen yhteydessä on pyritty varmistumaan siitä, että ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaavaksi viranomaiseksi säädetään tiettyä ammattia koskevassa erityislainsäädännössä se ammatin sääntelystä vastaavan hallinnonalan viranomainen, jolla on riittävä asiantuntemus ammattitoiminnan sisällöstä. Broilereiden pitäjän pätevyyttä ja broilereita käsittelevien henkilöiden ohjausta koskevaan eläinsuojelulain 26 b §:n 2 momenttiin ehdotetaan tämän vuoksi sisällytettäväksi säännös, jonka mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto päättäisi lähinnä toisessa EU/ETA-maassa hankitun ammattipätevyyden tuottamasta oikeudesta toimia broilereiden pitäjänä Suomessa. Päätöksenteossa sovellettaisiin tähän hallituksen esitykseen sisältyvää ammattipätevyyden tunnustamista koskevaa lakia. Lisäksi eläinsuojelulakiin ehdotetaan lisättäväksi aiemmin lailla 1430/2006 kumotun 30 §:n tilalle pykälä, jossa säädettäisiin eläinten keinollista lisäämistä koskevan ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tunnustamisesta. Ehdotetun säännöksen mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto päättäisi lähinnä toisessa EU/ETA-maassa hankitun ammattipätevyyden tuottamasta oikeudesta toimia eläinten keinosiemementämiseen tai alkionsiirtoon liittyvissä tehtävissä Suomessa. Päätöksenteossa sovellettaisiin tähän hallituksen esitykseen sisältyvää ammattipätevyyden tunnustamista koskevaa lakia.

## **1.7 Kauppakamarilaki**

Voimassa olevan kauppakamarilain 2 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan kauppakamarin tehtävänä on antaa todistuksia ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY mukaista ammattikokemuksen tunnustamista koskevasta toiminnan harjoittamisesta. Mainittu säännös ehdotetaan poistettavaksi kauppakamarilaista, koska ammattitoiminnan lajia ja kestoa koskeva todistuksenantovelvoite ehdotetaan siirrettäväksi Opetushallitukselle.

## 1.8 Laki asianajajista

Voimassa olevan asianajajista annetun lain (496/1958) 3 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan asianajajaksi voidaan hyväksyä muun muassa henkilö, joka on suorittanut oikeustieteen tutkinnon muualla kuin Suomessa ja saanut ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1093/2007) tai ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain (531/1986) mukaisen Opetushallituksen päätöksen kelpoisuudesta oikeustieteen muuta ylempää korkeakoulututkintoa kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkintoa edellyttävään tehtävään ja suorittanut mahdolliset päätöksessä edellytetyt lisävaatimukset.

Tämän hallituksen esityksen mukaisessa ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 2 §:ssä säädettäisiin siitä, että mainittua lakia ei jatkossa sovellettaisi ammattipätevyyden tunnustamiseen silloin, kun virkaan tai tehtävään on säädetty kelpoisuusvaatimukseksi oikeustieteellisen alan koulutus. Jos ulkomailla oikeustieteellisen tutkinnon suorittanut henkilö haluaa kelpoisuuden julkisen sektorin virkaan, johon on säädöspohjaisena kelpoisuusvaatimuksena oikeustieteellisen alan tutkinto, hän voi jatkossa hakea päätöstä tutkintonsa rinnastamisesta ulkomaanopintolain nojalla. Näin ollen asianajajista annetun lain 3 §:n 1 momentin 2 kohdasta on tarpeen poistaa viittaus ammattipätevyyden tunnustamisesta annettuun lakiin. Lain siirtymäsäännöksessä turvattaisiin niiden henkilöiden asema, jotka ovat suorittaneet Opetushallituksen päätöksessä edellytetyt korvaavat toimenpiteet tai tulevat suorittamaan ne 31 päivään joulukuuta 2018 mennessä. Lisäksi siirtymäsäännöksessä turvattaisiin niiden henkilöiden asema, jotka ovat saaneet ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain (531/1986) mukaisen Opetushallituksen päätöksen korkeakoulututkinnon rinnastamisesta Suomessa suoritettavaan oikeustieteen maisterin tutkintoon ja suorittaneet mahdolliset päätöksessä edellytetyt täydentävät korkeakouluopinnot. Viimeksi mainittujen henkilöiden asemasta säätäminen on tarpeen siksi, että nykyisin voimassa olevan ulkomaanopintolain nojalla rinnastamispäätöksen saaneella ei ole velvollisuutta hakea ehdotetun uuden ulkomaanopintolain 6 §:n 4 momentissa tarkoitettua lopullista rinnastamispäätöstä.

## 1.9 Laki tuomareiden nimittämisestä

Tuomareiden nimittämisestä annetun lain (205/2000) 11 §:ssä säädetään tuomareiden yleisistä kelpoisuusvaatimuksista ja nimitysperusteista. Voimassa olevan säännöksen 1 momentin mukaan tuomariksi nimittämisen edellytyksenä on muun muassa, että henkilö on suorittanut oikeustieteen kandidaatin tutkinnon. Voimassa olevan ulkomaanopintolain 2 §:n 3 momentin mukaan ulkomaanopintolaki ei koske virkaa, jonka kelpoisuusvaatimuksiin ja nimittämisperusteisiin sovelletaan tuomareiden nimittämisestä annettua lakia. Voimassa olevaan ammattipätevyyden tunnustamista koskevaan lakiin ei sisälly vastaavaa poikkeussäännöstä. Selvyyden vuoksi tuomareiden nimittämistä koskevaan lakiin ehdotetaan sisällytettäväksi säännös, jonka perusteella kelpoisuuden tuomarin virkaan tuottaisi ainoastaan Suomessa suoritettu ylempi oikeustieteellinen tutkinto. Sen sijaan Opetushallituksen tekemä ammattipätevyyden tunnustamispäätös tai ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen rinnastamispäätös ei tuottaisi kelpoisuutta tuomarin virkaan.

## 2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ammattipätevyyden tunnustamista koskevan lakiehdotuksen 4 §:n 2 momentin ja 7 §:n 5 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin tarvittaessa säätää ammattipätevyy-

den tunnustamisprosessiin liittyvien lausuntojen, kelpoisuuskokeiden ja niiden suorittamisesta annettavien todistusten maksun suuruudesta. Ammattipätevyyden tunnustamista koskevan lakiehdotuksen 7 §:n 6 momentin mukaan sopeutumisajasta ja kelpoisuuskokeesta säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi saman lakiehdotuksen 9 §:n 3 momentti ja 10 §:n 2 momentti sisältäisivät valtuuden säätää yhteisistä koulutusperiaatteista tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Ammattipätevyyden tunnustamista koskevan lakiehdotuksen 12 §:n 4 momentin mukaan tarkemmat säännökset tunnustamishakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja todistuksista voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella.

Ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamaa virkakelpoisuutta koskevan lain 5 §:n 1 momentin Suomessa suoritettavien täydentävien korkeakouluopintojen rinnastamisen edellytyksistä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Saman lain 6 §:n 2 momentin mukaan tarkemmat säännökset rinnastamishakemuksiin liitettävistä asiakirjoista ja todistuksista voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella. Lain 6 §:n 3 momentin mukaan Opetushallitus voisi pyytää korkeakouluilta lausuntoja hakijoiden suorittamien opintojen vastaavuudesta Suomessa suoritettaviin opintoihin sekä hakijalle mahdollisesti määrättävistä täydentävistä opinnoista. Näistä lausunnoista perittävistä maksuista voitaisiin säätää tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

### **3 Voimaantulo**

Jäsenvaltioille on asetettu velvoite saattaa ammattipätevyysdirektiivin muutokset kansallisesti voimaan viimeistään 18 päivänä tammikuuta 2016. Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

### **4 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys**

Perustuslain 10 §:n mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on todennut, että henkilötietojen suojaa koskevan perusoikeussäännöksen kannalta tärkeitä sääntelykohteita ovat ainakin (PeVL 14/1998 vp) rekisteröinnin tavoite, rekisteröitävien henkilötietojen sisältö, henkilötietojen sallitut käyttötarkoitukset mukaan luetuna tietojen luovutettavuus ja tietojen säilytysaika henkilörekisterissä sekä rekisteröidyn oikeusturva samoin kuin näiden seikkojen sääntelemisen kattavuus ja yksityiskohtaisuus lain tasolla. Perustuslakivaliokunta on myöhemmin todennut lailla säätämisen vaatimuksen ulottuvan myös mahdollisuuteen luovuttaa henkilötietoja teknisen käyttöyhteyden avulla (PEVL 12/2000 vp).

Ammattipätevyyden tunnustamista koskevalla lailla ei luoda uusia kansallisia rekistereitä. Ehdotetun lain perusteella myönnettävä eurooppalainen ammattikortti on käytännössä sähköinen tiedosto komission ylläpitämässä sähköisessä tietojenvaihtojärjestelmässä IMI:ssä. Sellaiseen velvoittavassa IMI-asetuksessa 1024/2012 on säädetty IMI-järjestelmän käytöstä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisessä sekä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja komission välisessä hallinnollisessa yhteistyössä. Mainittu asetus sisältää muun muassa säännökset henkilötietojen käsittelystä ja tietoturvasta sekä rekisteröityjen oikeuksista ja valvonnasta. Lisäksi ammattikorttia koskevassa komission täytäntöönpanosäädöksessä on tarkoitus säätää siitä, että komission ylläpitämässä verkkosovelluksessa tullaan aina pyytämään hakijoiden nimenomaista suostumusta heidän henkilötietojensa käsittelyyn IMI:ssä.

Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Säännös koskee myös oikeutta päästä julkiseen virkaan. Perustuslaissa turvattua oikeutta oman toimeentulon hankkimiseen rajoittavat eräät tosiasialliset seikat, kuten tarjolla olevat työpaikat, työssä vaadittava koulutus, kokemus ja ammattitaito sekä julkisten virkojen kelpoisuusvaatimukset (HE 309/1993 vp). Tosi-asiallisten rajoitusten lisäksi on voimassa oikeudellisia rajoituksia. Perustuslakivaliokunta on pitänyt elinkeinovapautta perustuslain mukaisena pääsääntönä, mutta katsonut elinkeinotoiminnan luvanvaraisuuden olevan mahdollista erityisin perustein (PeVL 19/2002 vp). Luvanvaraisuus voi olla perusteltua erityisesti terveyden ja turvallisuuden suojaamiseksi.

Ammattipätevyyden tunnustamista koskevan lain menettelyt ja ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamaa virkakelpoisuutta koskevan lain menettelyt liittyvät siihen, että tiettyjen ammattien harjoittamisen tai virkoihin pääsyn edellytykseksi on säädetty erityisiä kelpoisuusvaatimuksia. Näitä kelpoisuusvaatimuksia on kartoitettu ammattipätevyysdirektiivin muutosten täytäntöönpanon valmistelun yhteydessä. Säänneltyjä ammatteja listattaessa on myös pyritty varmistumaan siitä, että säänneltyihin ammatteihin liittyvää lainsäädäntöä voidaan pitää välttämättömänä ja suhteellisuusperiaatteen mukaisena.

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Ammattipätevyyden tunnustamista koskevaan lakiin ja ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamaa virkakelpoisuutta koskevaan lakiin ehdotetaan muutoksenhakusäännöstä, jonka mukaan mainituissa laeissa tarkoitettuun päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla hallintolainkäyttölain mukaisesti. Hallinto-oikeuden päätökseen voisi hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta valituslupamenettelyn kautta.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 32/2012 vp pitänyt valituslupajärjestelmän laajentamista tarkasteltaessa keskeisenä varmistua siitä, että muutoksenhakujärjestelmä kokonaisuutena turvaa sekä oikeusturvan saatavuuden ja riittävyyden että asian käsittelyn niin joutuisasti kuin se on oikeusturvavaatimuksen valossa mahdollista. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 55/2014 vp tarkastellut asiakokonaisuuksia, joita on mahdollista sisällyttää valituslupamenettelyn piiriin ja korostanut asian laatuun ja merkittävyyteen liittyvää kokonaisarviointia.

Hallitus katsoo, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

## **Laki**

### **ammattipätevyyden tunnustamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

#### 1 luku

#### **Yleiset säännökset**

##### 1 §

##### *Soveltamisala*

Tässä laissa säädetään ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY, jäljempänä *ammattipätevyysdirektiivi*, mukaisesta ammattipätevyyden tunnustamisesta ja palvelujen tarjoamisen vapaudesta.

Tätä lakia sovelletaan Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisen toisessa jäsenvaltiossa hankkiman ammattipätevyyden tunnustamiseen. Tätä lakia sovelletaan myös ammattipätevyyden tunnustamiseen, joka perustuu Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen tai muuhun Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden toisen osapuolen kanssa tekemään sopimukseen taikka kolmansien maiden kansalaisten asemaa koskevaan unionin lainsäädäntöön.

Tätä lakia sovelletaan ammattipätevyyden tunnustamiseen, joka perustuu sellaiseen toisen jäsenvaltion tunnustamaan unionin ulkopuolella jäsenvaltion kansalaiselle myönnettyyn muodollista pätevyyttä osoittavaan asiakirjaan, jonka haltijalla on asiakirjan tunnustaneesta jäsenvaltiosta kolmen vuoden ammattikokemus kyseisestä ammatista.

Jos muussa laissa on tästä laista poikkeavia säännöksiä ammattipätevyyden tunnustamisesta, niitä sovelletaan tämän lain asemesta.

##### 2 §

##### *Soveltamisalan rajaus*

Tätä lakia ei sovelleta ammattipätevyyden tunnustamiseen, jos sen kohteena olevaan virkaan tai tehtävään on säädetty kelpoisuusvaatimukseksi oikeustieteellisen alan koulutus taikka siihen sisältyy merkittävää julkisen vallan käyttöä.

3 §

*Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *säännellyllä ammatilla* virkaa tai tehtävää, jonka aloittamisen tai harjoittamisen edellytyksenä on, että henkilö täyttää tietyt laissa säädettyt ammattipätevyyttä koskevat vaatimukset;
- 2) *ammattipätevyydellä* pätevyyttä, josta on osoituksena muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja, pätevyystodistus tai ammattikokemus taikka näiden yhdistelmä;
- 3) *muodollista pätevyyttä osoittavalla asiakirjalla* jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen antamia tutkintotodistuksia, todistuksia ja muita asiakirjoja pääosin yhteisössä suoritetusta ammattiin johtaneesta koulutuksesta samoin kuin kolmannessa maassa jäsenvaltion kansalaiselle myönnettyjä asiakirjoja suoritetusta ammattiin johtaneesta koulutuksesta;
- 4) *ammattipätevyyden tunnustamisella* päätöksentekoa henkilön kelpoisuudesta harjoittaa säänneltyä ammattia Suomessa;
- 5) *sopeutumisaajalla* säännellyn ammatin harjoittamista Suomessa kyseisen ammatin pätevän harjoittajan valvonnassa ja siihen mahdollisesti liittyvää koulutusta;
- 6) *kelpoisuuskokeella* ammatillista tietämystä, taitoja ja pätevyyttä mittaavaa koetta, jonka tarkoituksena on arvioida hakijan kykyä harjoittaa säänneltyä ammattia Suomessa;
- 7) *kotijäsenvaltiolla* valtiota, jossa Suomeen siirtyvä ammatinharjoittaja on hankkinut ammattipätevyytensä;
- 8) *ammattipätevyyden automaattisella tunnustamisella ammattipätevyysdirektiivin III osaston III luvussa tarkoitetun* koulutuksen vähimmäisvaatimusten yhteensovittamiseen perustuvan tunnustamisjärjestelmän mukaisesti tehtävää päätöstä, jossa hakijalta ei voida edellyttää sopeutumisaikaa tai kelpoisuuskoetta;
- 9) *unionin tunnustamissäännöksillä* ammattipätevyysdirektiiviin sisältyviä säännöksiä sekä siihen liittyvää siirretyn säädösvallan käyttämistä koskevia ja kyseisen direktiivin täytäntöönpanoon liittyviä komission säädöksiä;
- 10) *toimivaltaisella viranomaisella* tahoa, joka myöntää tutkintotodistuksia ja muita tunnustamispäätöksen perusteena olevia asiakirjoja sekä viranomaista, joka ottaa vastaan hakemuksia ja tekee ammattipätevyyden tunnustamista koskevia päätöksiä;
- 11) *eurooppalaisella ammattikortilla* sähköistä todistusta, joka osoittaa että ammattihenkilö on täyttänyt kaikki vaadittavat edellytykset palvelujen tarjoamiseksi väliaikaisesti ja satunnaisesti tai että ammattihenkilön ammattipätevyys on tunnustettu sijoittautumista varten.

2 luku

**Tunnustamisjärjestelmiin liittyvät säännökset**

4 §

*Ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava taho ja toimivaltaisten viranomaisten tehtävät*

Opetushallitus päättää muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta säänneltyyn ammattiin, jollei muualla toisin säädetä. Oikeudesta harjoittaa ammattia toisessa maassa hankitun ammattipätevyyden perusteella päättää sama taho, joka myöntää oikeuden kyseisen ammatin harjoittamiseen Suomessa suoritetun tutkinnon tai koulutuksen perusteella.

Ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava taho voi tarvittaessa pyytää yliopistolta, korkeakoululta tai muulta oppilaitokselta päätöksenteon tueksi lausunnon. Lausunnon antava taho voi periä lausunnosta sitä pyytäneeltä omakustannusarvon mukaisen maksun noudattaen valtion maksuperustelakia (150/1992).

Ammattipätevyyden tunnustamiseen liittyvien toimivaltaisten viranomaisten on toimittava tiiviissä yhteistyössä kotijäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten kanssa ja huolehdittava keskinäisestä avunannosta unionin tunnustamissäännöksissä asetettujen määräaikojen puitteissa.

## 5 §

### *Yleisen tunnustamisjärjestelmän pätevyystasot*

Ammattipätevyys sijoittuu jollekin seuraavista tasoista pätevyyttä osoittavan todistuksen perusteella:

1) pätevyystodistus, jonka on antanut kotijäsenvaltion toimivaltainen viranomainen ja joka perustuu:

a) perus- tai toisen asteen yleissivistävään koulutukseen; tai

b) muuhun kuin 2—4 kohdassa tarkoitettuun koulutukseen, tiettyyn kokeeseen, jota ei edellä koulutus, tai ammatin päätoimiseen harjoittamiseen jäsenvaltiossa yhtäjaksoisesti kolmen vuoden ajan taikka vastaavan ajan osa-aikaisesti kymmenen viimeksi kuluneen vuoden aikana;

2) todistus:

a) yleissivistävästä toisen asteen koulutuksesta, jota on täydennetty muulla kuin 3 kohdassa tarkoitettulla ammatillisella koulutuksella tai koulutuksen lisäksi mahdollisesti vaadittavalla ammatillisella harjoittelulla taikka ammatin harjoittamisella; tai

b) ammatillisesta toisen asteen koulutuksesta, jota on tarvittaessa täydennetty muulla kuin 3 kohdassa tarkoitettulla ammatillisella koulutuksella tai koulutuksen lisäksi mahdollisesti vaadittavalla ammatillisella harjoittelulla taikka ammatin harjoittamisella;

3) tutkintotodistus:

a) vähintään yksivuotisesta toisen asteen jälkeisestä koulutuksesta, jonka pääsyvaatimuksena on korkeakoulukelpoisuuden tuottava toisen asteen koulutus, ja koulutuksen lisäksi mahdollisesti vaadittavasta ammatillisesta harjoittelusta; tai

b) koulutuksesta, joka vastaa 3 kohdan a alakohdan mukaista tasoa ja antaa 2 kohdan mukaisen tason ylittävän pätevyyden edellyttäen, että tutkintotodistuksen liitteenä on kotijäsenvaltiossa annettu todistus;

4) tutkintotodistus yliopistossa tai muussa korkea-asteen oppilaitoksessa taikka muussa samantasoista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritetusta vähintään kolmi- mutta enintään nelivuotisesta, toisen asteen jälkeisestä koulutuksesta ja koulutuksen lisäksi mahdollisesti vaadittavasta ammatillisesta harjoittelusta;

5) tutkintotodistus yliopistossa tai muussa korkea-asteen oppilaitoksessa taikka muussa samantasoista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritetusta yli nelivuotisesta toisen asteen jälkeisestä koulutuksesta ja koulutuksen lisäksi mahdollisesti vaadittavasta ammatillisesta harjoittelusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna ammattipätevyytenä pidetään myös pätevyyttä, joka perustuu yhteisössä suoritettuun koulutukseen ja jonka hakijan kotijäsenvaltion toimivaltainen viranomainen tunnustaa tiettyä 1 momentin mukaista tasoa vastaavaksi.

6 §

*Tunnustamisen edellytykset yleisessä tunnustamisjärjestelmässä*

Ammattipätevyyden tunnustaminen perustuu sellaiseen pätevyystodistukseen, muodollista pätevyyttä osoittavaan yksittäiseen asiakirjaan tai tällaisten asiakirjojen yhdistelmään, jonka toimivaltainen viranomainen on antanut toisessa jäsenvaltiossa. Ammattipätevyyden tunnustamisen edellytyksenä on, että henkilöllä on kotijäsenvaltiossaan oikeus työskennellä ammatissa, jonka harjoittamiseksi hän hakee ammattipätevyyden tunnustamispäätöstä.

Ammattipätevyyden tunnustaminen koskee myös hakijoita, jotka ovat kymmenen viimeksi kuluneen vuoden aikana harjoittaneet ammattiaan täysipäiväisesti vuoden ajan tai osaaikaisesti vastaavan ajan toisessa jäsenvaltiossa, jossa kyseinen ammatti ei ole säännelty, ja joilla on yksi tai useampi pätevyystodistus tai muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja. Näiden asiakirjojen on osoitettava haltijansa valmius kyseisen ammatin harjoittamiseen. Vuoden ammattikokemusta ei kuitenkaan vaadita, jos hakijan muodollista pätevyyttä osoittavissa asiakirjoissa vahvistetaan säännelty ammatillinen koulutus.

Toimivaltainen viranomainen voi tehdä kielteisen tunnustamispäätöksen, jos hakijan ammattipätevyys sijoittuu 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetulle tasolle ja kansallinen lainsäädäntö edellyttää ammatin harjoittamiseen 5 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua tasoa.

Jos henkilön aiemmin saama koulutus ei vastaa kotijäsenvaltion voimassa olevia pätevyysvaatimuksia ammatin harjoittamiseksi, 5 §:ssä tarkoitettun tason määrittämisessä tulee ottaa huomioon hakijan kotijäsenvaltion saavutettuja oikeuksia koskeva lainsäädäntö.

Toisen jäsenvaltion tekemää tunnustamispäätöstä ei voi käyttää ammattipätevyyden tunnustamishakemuksen perusteena muutoin kuin 1 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa.

7 §

*Korvaavat toimenpiteet*

Ammattipätevyyden tunnustamispäätöksessä hakijalle voidaan asettaa vaatimus kelpoisuuskokeen suorittamisesta tai enintään kolme vuotta kestävästä sopeutumisajasta, jos hakijan saaman koulutuksen sisältö on olennaisesti erilainen kuin vastaavan kansallisen koulutuksen sisältö.

Ennen vaatimuksen asettamista on tutkittava, voivatko ne tiedot, taidot ja pätevyys, jotka hakija on hankkinut ammattikokemuksensa tai elinikäisen oppimisen avulla ja jotka asiaan kuuluva elin on tätä tarkoitusta varten muodollisesti vahvistanut, korvata kokonaan tai osittain 1 momentissa tarkoitetun olennaisen eron.

Hakija saa valita korvaavan toimenpiteen. Ammattipätevyyden tunnustamispäätöksessä voidaan kuitenkin määrätä pakollinen sopeutumisaika tai kelpoisuuskoe, jos:

1) ammatin harjoittaminen edellyttää kansallisen lainsäädännön tarkkaa tuntemusta ja toiminnan keskeinen sekä pysyvä osa on kansallista lainsäädäntöä koskevien neuvojen antaminen;

2) kyseessä on 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu ammattipätevyyden tunnustaminen;

3) koulutuksen vähimmäisvaatimusten yhteensovittamiseen perustuvaan tunnustamisjärjestelmään kuuluvan ammatin harjoittaja ei täytä ammattipätevyysdirektiivin mukaisia automaattisen tunnustamisen edellytyksiä;

4) hakijan ammattipätevyys sijoittuu 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetulle tasolle ja kansallinen lainsäädäntö edellyttää ammatin harjoittamiseen 5 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaista tasoa; tai

5) hakijan ammattipätevyys sijoittuu 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulle tasolle ja kansallinen lainsäädäntö edellyttää ammatin harjoittamiseen 5 §:n 1 momentin 4 tai 5 kohdan mukaista tasoa.

Jos hakijan ammattipätevyys sijoittuu 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulle tasolle ja kansallinen lainsäädäntö edellyttää ammatin harjoittamiseen 5 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaista tasoa, hakijalle voidaan määrätä sekä sopeutumisaika että kelpoisuuskoe.

Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, koulutuksen järjestäjien ja muiden oppilaitosten sekä näyttötutkinnon järjestäjien tulee järjestää kelpoisuuskokeet ammattipätevyyden tunnustamispäätöksessä edellytetyn mukaisesti. Hakijalla tulee olla mahdollisuus suorittaa kelpoisuuskoe kuuden kuukauden kuluessa sen päätöksen tekemisestä, jossa hakijalle on määrätty kelpoisuuskoe. Kelpoisuuskokeeseen osallistumisesta ja hyväksytystä suorituksesta annettavasta todistuksesta peritään kokeeseen osallistujalta omakustannusarvon mukainen maksu noudattaen valtion maksuperustelakia.

Sopeutumisajasta ja kelpoisuuskokeesta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

## 8 §

### *Osittainen ammatinharjoittamisoikeus*

Toimivaltaisen viranomaisen on myönnettävä tapauskohtaisen harkinnan perusteella osittainen oikeus harjoittaa ammattia, jos:

1) ammattihenkilö on täysin pätevä harjoittamaan kotijäsenvaltiossaan sitä ammatillista toimintaa, jota varten osittaista ammatinharjoittamisoikeutta haetaan;

2) kotijäsenvaltiossa laillisesti harjoitetun ammatillisen toiminnan ja Suomessa säännellyn ammatin väliset erot ovat niin suuret, että hakijalta vaadittavat korvaavat toimenpiteet merkitsisivät Suomessa edellytettävän koulutuksen suorittamista kokonaisuudessaan, jotta hakija saisi oikeuden harjoittaa säänneltyä ammattia kaikilta osin; ja

3) ammatillinen toiminta voidaan erottaa kyseisen säännellyn ammatin piiriin kuuluvasta muusta toiminnasta.

Osittaista ammatinharjoittamisoikeutta ei voida myöntää henkilöille, joiden ammattipätevyys tunnustetaan automaattisesti.

Osittainen ammatinharjoittamisoikeus voidaan evätä, jos se on yleiseen turvallisuuteen taikka asiakas- tai potilasturvallisuuteen liittyvien seikkojen vuoksi välttämätöntä.

Osittaista ammatinharjoittamisoikeutta ratkaistaessa sovelletaan tämän pykälän lisäksi 5—7 §:ää.

Ammattihenkilöiden, joille on myönnetty osittainen ammatinharjoittamisoikeus, on ilmoitettava ammatillisen toimintansa laajuus selvästi palvelun vastaanottajille. Ammatinimikkeen käytöstä säädetään 25 §:ssä.

## 9 §

### *Yhteiset koulutuspuitteet*

Jos ammattipätevyyden tunnustamista hakevan pätevyys vastaa unionin tunnustamissäännöksissä määritettävää tietyn ammatin harjoittamiseksi vähintään tarvittavaa yhteistä tieto-

taito- ja pätevyyskokonaisuutta (*yhteiset koulutuspuitteet*), hakijalta ei saa vaatia 7 §:ssä tarkoitettuja korvaavia toimenpiteitä.

Yhteiset koulutuspuitteet eivät korvaa kansallisia koulutusohjelmia, ellei erikseen toisin säädetä.

Yhteisistä koulutuspuitteista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

## 10 §

### *Yhteiset koulutustestit*

Jos ammattipätevyyden tunnustamista hakeva on suorittanut hyväksytysti jossain jäsenvaltiossa unionin tunnustamissäännöksissä määritettävän yhdenmukaistetun kelpoisuuskokeen, joka voidaan suorittaa kaikissa osallistuvissa jäsenvaltiossa ja joka on varattu tietyn ammattipätevyyden haltijoille (*yhteinen koulutustesti*), hakijalta ei saa vaatia 7 §:ssä tarkoitettuja korvaavia toimenpiteitä.

Yhteisistä koulutustesteistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

## 11 §

### *Ammattikokemus ammatinharjoittamisen edellytyksenä*

Jos ammatinharjoittamisen edellytykseksi on asetettu tietty ammattikokemus, kyseisen toiminnan aiempi harjoittaminen toisessa jäsenvaltiossa tulee hyväksyä unionin tunnustamissäännösten mukaisesti.

Opetushallituksen tehtävänä on hakemuksesta antaa todistuksia Suomessa harjoitetun ammattitoiminnan lajista ja kestosta. Todistuksen antaminen perustuu hakijan esittämiin ammattikokemusta koskeviin asiakirjoihin.

## 12 §

### *Hakemuksen liitteet*

Ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava viranomainen voi vaatia hakemuksen liitteeksi jäljennökset asiakirjoista ja todistuksista, jotka koskevat hakijan kansalaisuutta, koulutusta, ammattikokemusta, nuhteettomuutta, terveyttä, vakavaraisuutta ja ammatinharjoittamisoikeutta.

Ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava viranomainen voi vaatia hakemuksen liitteeksi käännökset muista kuin suomen- tai ruotsinkielisistä asiakirjoista. Tarvittaessa viranomainen voi vaatia, että käännökset ovat suomen- tai ruotsinkielisiä ja että ne ovat auktorisoidun kääntäjän laatimia.

Ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava viranomainen voi vaatia hakemuksen liitteeksi virallisesti oikeaksi todistetut jäljennökset liiteasiakirjoista, jos jäljennösten aitoudesta on perusteltua epäilystä eikä asiasta muutoin saada varmuutta.

Tarkempia säännöksiä hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja todistuksista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

13 §

*Ammattipätevyyden tunnustamispäätös*

Ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaavan viranomaisen tulee ilmoittaa hakijalle hakemuksen vastaanottamisesta sekä mahdollisista puuttuvista asiakirjoista kuukauden kuluessa hakemuksen saapumisesta. Yleiseen tunnustamisjärjestelmään liittyvä hakemus ja ammattikokemukseen perustuva hakemus on ratkaistava neljän ja muu hakemus kolmen kuukauden kuluessa vaadittavien asiakirjojen esittämisestä.

Jos hakijalle asetetaan vaatimus korvaavista toimenpiteistä, toimivaltainen viranomainen tekee ehdollisen ammattipätevyyden tunnustamispäätöksen. Kun korvaavat toimenpiteet on suoritettu hyväksytysti, toimivaltainen viranomainen tekee hakemuksen perusteella lopullisen ammattipätevyyden tunnustamispäätöksen. Lopullista tunnustamispäätöstä koskevasta hakemuksesta tulee ilmetä tarvittavat tiedot korvaavien toimenpiteiden suorittamisesta.

3 luku

**Palvelujen tarjoamisen vapaus**

14 §

*Palvelun tarjoamisen vapauden periaate*

Kun toiseen jäsenvaltioon laillisesti sijoittautunut ammatinharjoittaja tarjoaa palveluja Suomessa väliaikaisesti ja satunnaisesti, palvelun tarjoamisen vapautta ei voi rajoittaa ammattipätevyyteen liittyvästä syystä, jos ammatti on säännelty sijoittautumisvaltiossa. Jos ammatti ei ole säännelty sijoittautumisjäsenvaltiossa, väliaikainen ja satunnainen palvelun tarjoaminen on sallittava, jos palvelun tarjoaja on harjoittanut asianomaista ammattia yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa vähintään vuoden ajan viimeisten kymmenen vuoden aikana. Vuoden ammattikokemuksesta koskevaa ehtoa ei kuitenkaan sovelleta, jos ammattiin johtava koulutus on säännelty.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun palvelun tarjoajaan sovelletaan kansallisia säännöksiä, jotka koskevat välittömästi ammattipätevyyttä tai ammatillista valvontaa. Palvelun tarjoajaan ei sovelleta kansallisia vaatimuksia, jotka koskevat ammatillisen järjestön myöntämää lupaa tai sen rekisteriin merkitsemistä taikka jäsenyyttä.

15 §

*Palvelun tarjoajan ammattinimike*

Palvelun tarjoajan on käytettävä kotijäsenvaltion ammattinimikettä sen virallisella kielellä, jos kotijäsenvaltiossa on nimike ammattia varten. Jos kotijäsenvaltiossa ei ole ammattinimikettä, palvelun tarjoajan on ilmoitettava tutkintonimikkeensä kotijäsenvaltionsa virallisella kielellä. Automaattisen tunnustamisen alaan kuuluvista ammateista on kuitenkin käytettävä Suomen lainsäädännössä määritettyä ammattinimikettä.

Jos palvelun tarjoamisessa käytetään kotijäsenvaltion ammattinimikettä tai palvelun tarjoajan tutkintonimikettä, palvelun tarjoajan tulee antaa palvelun vastaanottajalle seuraavat tiedot:

- 1) kaupparekisterin tai muun vastaavan julkisen rekisterin rekisterimerkinnän tunniste;

- 2) kotijäsenvaltiossa luvanvaraista toimintaa valvovan toimivaltaisen viranomaisen yhteystiedot;
- 3) ammatillinen järjestö tai vastaava elin, jonka rekisteriin palvelun tarjoaja on merkitty;
- 4) jäsenvaltio, jossa ammattinimike tai tutkintonimike on annettu;
- 5) arvonlisäverotunniste;
- 6) yksityiskohtaiset tiedot vakuutusturvasta tai vastaavasta henkilökohtaisesta tai kollektiivisesta ammatillista vastuuta koskevasta suojasta.

#### 4 luku

### **Eurooppalainen ammattikortti**

#### 16 §

##### *Eurooppalaisen ammattikortin hakeminen*

Eurooppalaista ammattikorttia haetaan Suomen toimivaltaiselta viranomaiselta, jos hakija on sijoittautunut ammatinharjoittajaksi Suomeen tai ammattipätevyys on hankittu Suomessa. Toimivaltainen viranomainen on se taho, joka 4 §:n mukaan vastaa ammattipätevyyden tunnustamisesta. Ammattikorttiin liittyvät toimivaltaisen viranomaisen tehtävät hoitaa Opetushallitus, jos ammatti ei ole Suomessa säännelty.

Eurooppalaisen ammattikortin hakemisen edellytyksenä on, että Euroopan unionin komissio on antanut tarvittavat asiaan liittyvät täytäntöönpanosäädökset.

Ammattipätevyyden haltija voi valita, hakeeko hän eurooppalaista ammattikorttia vai 13 §:ssä tarkoitettua toimivaltaisen viranomaisen päätöstä ammattipätevyyden tunnustamisesta.

Eurooppalaista ammattikorttia haetaan sähköisesti komission tarjoaman verkkosovelluksen kautta. Hakemukseen tulee liittää ammattipätevyysdirektiivin 4 a artiklan 7 kohdassa tarkoitetuissa komission täytäntöönpanosäädöksissä edellytettävät asiakirjat. Hakemuksen liitteenä tulee myös toimittaa todiste ammattikortin myöntämiseen liittyvän maksun suorittamisesta.

#### 17 §

##### *Ammattikortin hakemiseen liittyvät toimivaltaisen viranomaisen velvollisuudet*

Toimivaltaisen viranomaisen on viikon kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta ilmoitettava vastaanottaneensa hakemuksen ja tiedotettava hakijalle mahdollisista puuttuvista asiakirjoista.

Toimivaltaisen viranomaisen on tarvittaessa annettava hakemuksen tueksi unionin tunnustamissäännösten perusteella vaadittavat todistukset.

Toimivaltaisen viranomaisen on tarkistettava, onko hakija sijoittautunut laillisesti ammatinharjoittajaksi Suomeen ja ovatko kaikki tarvittavat asiakirjat voimassa ja aitoja. Jos toimivaltaisella viranomaisella on asianmukaisesti perusteltuja epäilyksiä, sen on kuultava asiakirjan laatintua tahoja ja se voi pyytää hakijalta virallisesti oikeaksi todistetut jäljennökset asiakirjoista. Saman hakijan jättäessä myöhempiä hakemuksia toimivaltaiset viranomaiset eivät saa pyytää toimittamaan uudelleen asiakirjoja, jotka sisältyvät jo ammattipätevyysdirektiivin 4 a

artiklan 5 kohdassa tarkoitetun sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmän (*IMI-järjestelmä*) tiedostoon (*IMI-tiedosto*) ja ovat edelleen voimassa.

18 §

*Suomessa ammattipätevyyden hankkineen ja Suomeen ammatillisesti sijoittautuneen eurooppalainen ammattikortti palvelujen väliaikaista ja satunnaista tarjoamista varten toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa*

Toimivaltaisen viranomaisen on tarkastettava hakemus ja hakemuksen tueksi esitetyt asiakirjat ja päätettävä eurooppalaisen ammattikortin myöntämisestä palvelujen väliaikaista ja satunnaista tarjoamista varten kolmen viikon kuluessa. Määräaika alkaa puuttuvien asiakirjojen vastaanottamisesta tai, jos täydentäviä asiakirjoja ei ole pyydetty, viikon kuluttua hakemuksen vastaanottamisesta. Toimivaltaisen viranomaisen on ammattikortin myöntämisen jälkeen toimitettava ammattikortti viipymättä niiden jäsenvaltioiden toimivaltaiselle viranomaiselle, johon hakija on ilmoittanut siirtyvänsä. Toimivaltaisen viranomaisen on samalla ilmoitettava asian käsittelyvaiheesta hakijalle.

Jos eurooppalaisen ammattikortin haltija haluaa tarjota palvelua muissa kuin alkuperäisessä hakemuksessa ilmoitetussa jäsenvaltiossa, hän voi hakea ammattikortin laajentamista. Jos ammattikortin haltija haluaa jatkaa palvelujen tarjoamista 18 kuukauden ajanjaksoa pitempään, hänen on ilmoitettava asiasta toimivaltaiselle viranomaiselle. Ammattikortin haltijan on tässä momentissa tarkoitetuissa tilanteissa toimitettava tiedot IMI-tiedostoon sisältyvien tietojen merkittävistä muutoksista, joita toimivaltaiset viranomaiset voivat vaatia ammattipätevyysdirektiivin 4 a artiklan 7 kohdassa tarkoitettujen komission täytäntöönpanosäädösten nojalla. Toimivaltaisen viranomaisen on välitettävä ajantasaistettu eurooppalainen ammattikortti asianomaisille jäsenvaltioille.

Ammattikortin myöntämistä ja laajentamista koskevaan päätökseen saa hakea muutosta noudattaen 24 §:ää.

Hakemukseen, joka koskee palveluja, joiden väliaikaisella ja satunnaisella tarjoamisella on vaikutusta kansanterveyteen tai yleiseen turvallisuuteen ja joihin ei sovelleta mitään automaattiseen tunnustamiseen perustuvaa järjestelmää, sovelletaan tämän pykälän sijaan 20 §:ää.

19 §

*Muualle kuin Suomessa ammattipätevyyden hankkineen ja muualle kuin Suomeen ammatillisesti sijoittautuneen eurooppalainen ammattikortti palvelujen väliaikaista ja satunnaista tarjoamista varten Suomessa*

Toisesta jäsenvaltiosta Suomen toimivaltaiselle viranomaiselle toimitettu eurooppalainen ammattikortti on voimassa koko Suomen alueella niin kauan kuin sen haltijalla on oikeus harjoittaa ammattia IMI-tiedostoon sisältyvien asiakirjojen ja tietojen perusteella. Myönnetty ammattikortti toimii unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettuna ennakkoilmoituksena eikä ammattikortin haltijalta saa edellyttää muuta ilmoitusta seuraavien 18 kuukauden aikana.

Ammatteihin, joilla palvelujen väliaikaisella ja satunnaisella tarjoamisella on vaikutusta kansanterveyteen tai yleiseen turvallisuuteen ja joihin ei sovelleta mitään automaattiseen tunnustamiseen perustuvaa järjestelmää, sovelletaan tämän pykälän sijaan 21 §:ää.

20 §

*Suomessa ammattipätevyyden hankkineen ja Suomeen ammatillisesti sijoittautuneen eurooppalainen ammattikortti toiseen Euroopan unionin jäsenmaahan sijoittautumista varten*

Toimivaltaisen viranomaisen on kuukauden kuluessa tarkistettava IMI-tiedostoon sisältyvien, hakemuksen tueksi esitettyjen asiakirjojen aitous ja voimassaolo eurooppalaisen ammattikortin myöntämiseksi sijoittautumista varten. Määräaika alkaa puuttuvien asiakirjojen vastaanottamisesta, tai jos täydentäviä asiakirjoja ei ole pyydetty, viikon kuluttua hakemuksen vastaanottamisesta. Toimivaltaisen viranomaisen on sen jälkeen toimitettava hakemus viipymättä sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, johon hakija on ilmoittanut siirtyvänsä. Toimivaltaisen viranomaisen on samalla ilmoitettava hakijalle hakemuksen käsittelyvaiheesta.

21 §

*Muulla kuin Suomessa ammattipätevyyden hankkineen ja muualle kuin Suomeen ammatillisesti sijoittautuneen eurooppalainen ammattikortti Suomeen sijoittautumista varten*

Toimivaltaisen viranomaisen on automaattiseen tunnustamiseen perustuviin järjestelmiin kuuluvissa tapauksissa päätettävä kuukauden kuluessa kotijäsenvaltion lähettämän hakemuksen vastaanottamisesta myöntääkö se eurooppalaisen ammattikortin. Toimivaltaisen viranomaisen on yleiseen tunnustamisjärjestelmään kuuluvissa tapauksissa ja 19 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa päätettävä kahden kuukauden kuluessa kotijäsenvaltion toimittaman hakemuksen vastaanottamisesta, myöntääkö se eurooppalaisen ammattikortin vai määrääkö se ammattipätevyyden haltijalle korvaavia toimenpiteitä.

Ennen ammattikortin myöntämistä toimivaltainen viranomainen voi erityisestä syystä pyytää kotijäsenvaltiolta lisätietoja tai virallisesti oikeaksi todistettuja jäljennöksiä asiakirjoista. Tällaisesta pyynnöstä huolimatta noudatetaan 1 momentin mukaista määräaika. Toimivaltainen viranomainen voi kuitenkin päättää jatkaa määräaika kahdella viikolla. Lisäksi määräaika voidaan jatkaa uudestaan kahdella viikolla, jos se on välttämätöntä etenkin kansanterveyteen tai palvelun vastaanottajien turvallisuuteen liittyvistä syistä. Määräajan jatkaminen on perusteltava ja siitä on ilmoitettava hakijalle.

Toimivaltainen viranomainen voi tehdä kielteisen päätöksen, jos se ei saa kotijäsenvaltiolta tai hakijalta tarvittavia tietoja, joita sillä on oikeus pyytää unionin tunnustamissäännösten mukaisesti.

Jos toimivaltainen viranomainen ei tee päätöstä määräajassa, eurooppalainen ammattikortti lähetetään ammattipätevyyden haltijalle automaattisesti IMI-järjestelmän välityksellä.

Ammattikortin myöntäminen sijoittautumista varten ei anna kortin haltijalle automaattisesti oikeutta tietyn ammatin harjoittamiseen, jos kyseistä ammattia varten on rekisteröitymisvaatimuksia tai muita valvontamenettelyjä.

22 §

*Eurooppalaiseen ammattikorttiin liittyvien tietojen käsittely*

Toimivaltaisten viranomaisten on viipymättä päivitettävä vastaavaan IMI-tiedostoon tiedot ammatinharjoittamisoikeutta koskevista rajoituksista ja kielloista. Näin menetellessään niiden on noudatettava henkilötietojen suojaa koskevia säännöksiä. Päivitysten yhteydessä on poistettava tiedot, joita ei enää tarvita. Kaikista päivityksistä on ilmoitettava välittömästi eurooppa-

laisen ammattikortin haltijalle ja toimivaltaisille viranomaisille, joilla on pääsy vastaavaan IMI-tiedostoon.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu tietojen päivitysvelvollisuus koskee vain seuraavia tietoja:

- 1) ammattihenkilön henkilöllisyys;
- 2) asianomainen ammatti;
- 3) tiedot kansallisesta viranomaisesta tai tuomioistuimesta, joka on antanut rajoitusta tai kieltoa koskevan päätöksen;
- 4) rajoituksen tai kiellon laajuus;
- 5) rajoituksen tai kiellon voimassaoloaika.

Eurooppalaiseen ammattikorttiin sisällytettävät tiedot on rajoitettava tietoihin, jotka ovat tarpeen varmistamaan kortin haltijan oikeus harjoittaa ammattia, jota varten kortti on myönnetty. Eurooppalaisen ammattikortin haltijan hankkimaan ammattikokemukseen tai suorittamiin korvaaviin toimenpiteisiin liittyvät tiedot on sisällytettävä IMI-tiedostoon.

IMI-tiedostoon sisältyviä henkilötietoja voidaan käsitellä niin kauan kuin se on tarpeen joko tunnustamismenettelyä varten tai osoituksena tunnustamisesta tai palvelujen väliaikaiseen tarjoamiseen liittyvän ennakoilmoituksen toimittamisesta.

Edellä 16 §:n 1 momentissa tarkoitettut toimivaltaiset viranomaiset katsotaan eurooppalaisen ammattikortin ja IMI-tiedostojen sisältämien henkilötietojen käsittelyssä henkilötietolain (523/1999) 3 §:n 4 kohdassa tarkoitetuiksi rekisterinpitäjiksi.

## 23 §

### *Eurooppalaiseen ammattikorttiin liittyvien tietojen tarkastelu*

Toimivaltainen viranomainen saa tarkastella vain sellaisia IMI-tiedostoja, jotka koskevat sen käsittelemää tai käsiteltävänä olevaa tapausta. Toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava eurooppalaisen ammattikortin haltijalle IMI-tiedoston sisältö, jos tämä sitä pyytää. Työnantajat, asiakkaat, potilaat, viranomaiset ja muut asianosaiset voivat tarkastaa kortinhaltijan niille esittämän eurooppalaisen ammattikortin aitouden ja voimassaolon.

Eurooppalaisen ammattikortin haltijalla on milloin tahansa ja veloituksetta oikeus pyytää virheellisten tai puutteellisten tietojen oikaisemista tai asianomaisen IMI-tiedoston poistamista tai estämistä. Haltijalle on ilmoitettava tästä oikeudesta eurooppalaisen ammattikortin myöntämisen yhteydessä.

Jos ammattikortin haltija pyytää sellaisen IMI-tiedoston poistamista, joka liittyy Suomeen sijoittautumista tai 19 §:n 2 momentissa tarkoitettujen palvelujen väliaikaista ja satunnaista tarjoamista varten Suomessa myönnettyyn eurooppalaiseen ammattikorttiin, toimivaltaisten viranomaisten on annettava ammattipätevyyden haltijalle todiste hänen ammattipätevyytensä tunnustamisesta.

## 5 luku

### **Erinäiset säännökset**

## 24 §

### *Muutoksenhaku*

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Jos tässä laissa tarkoitettua päätöstä ei ole tehty määräajassa, hakija voi tehdä hallintolainkäyttölain mukaisessa järjestyksessä valituksen, jonka katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes hakemukseen on annettu päätös.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

## 25 §

### *Ammattinimikkeen ja tutkintonimikkeen käyttö*

Jos tiettyyn ammattitoimintaan liittyvän ammattinimikkeen käyttö on kansallisesti säännelty, muiden jäsenvaltioiden kansalaisten, joilla on lupa harjoittaa säänneltyä ammattia tässä laissa tarkoitetun ammattipätevyyden tunnustamispäätöksen nojalla, on käytettävä Suomen lainsäädännössä määritettyä ammattinimikettä ja sen mahdollista lyhennettä.

Ammatillista toimintaa on harjoitettava kotijäsenvaltiossa annetulla ammattinimikkeellä, jos henkilölle on myönnetty 8 §:ssä tarkoitettu osittainen ammatinharjoittamisoikeus. Toimivaltainen viranomais voi vaatia, että ammattinimikettä käytetään suomen tai ruotsin kielellä.

Hakijalla on oikeus käyttää kotijäsenvaltion tutkintonimikettä tai tarvittaessa sen lyhennettä kotijäsenvaltion kielellä. Jos tutkintonimike voidaan sekoittaa sellaiseen nimikkeeseen, joka edellyttää Suomessa lisäkoulutusta, ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava viranomais voi edellyttää hakijan käyttävän tutkintonimikettä sopivassa muodossa.

## 26 §

### *Hälytysmekanismi*

Toimivaltaisten viranomaisten on kolmen päivän kuluessa tuomioistuimen päätöksen antamisesta ilmoitettava kaikkien muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille IMI-järjestelmän välityksellä sellaisen ammattihenkilön henkilöllisyys, joka on hakenut ammattipätevyyden tunnustamista ammattipätevyysdirektiivin mukaisesti ja jonka on sen jälkeen tuomioistuimessa vahvistettu käyttäneen tässä yhteydessä väärennettyjä asiakirjoja osoituksena ammattipätevyydestä (*hälytys*).

Toimivaltaisen viranomaisen tulee ilmoittaa hälytyksen kohteena olevalle henkilölle kirjallisesti hälytystä koskevista päätöksistä samaan aikaan kun se tekee hälytyksen. Hälytystä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta noudattaen 24 §:ää. Muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille annettavaan hälytykseen on liitettävä tieto, että henkilö on hakenut muutosta hälytyksen antamista koskevaan päätökseen.

Jos toimivaltainen viranomais vastaanottaa tunnustamishakemuksen vireille pannutta tai tunnustamispäätöksen saanutta henkilöä koskevan hälytyksen, sen tulee pyytää hälytyksen lähettäneen jäsenvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta selvitys hälytykseen johtaneista syistä ja arvioida, antavatko syyt aiheutta kielteiseen tunnustamispäätökseen tai hallintolainkäyttölain mukaiseen purkuhakemukseen.

Hälytyksiä koskevia tietoja voidaan käsitellä IMI-järjestelmässä niin kauan kuin ne ovat voimassa. Toimivaltaisen viranomaisen on poistettava lähettämänsä hälytys IMI-järjestelmästä kolmen vuorokauden kuluessa siitä, kun hälytyksen voimassaoloon ei ole enää perusteita.

27 §

*Viranomaistoiminnan yhteensovittaminen ja kansalaisten neuvonta*

Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa ammattipätevyyden tunnustamismenettelyihin liittyvää kansallisesta yhteensovittamisesta.

Opetushallitus toimii ammattipätevyysdirektiivissä tarkoitettuna tukikeskuksena.

28 §

*Tietojen luovuttaminen ja toimivaltaisen viranomaisen salassapitovelvollisuus*

Tämän lain soveltamisalaan liittyviä tehtäviä hoitavan toimivaltaisen viranomaisen ja muiden tahojen tietojen luovutuksesta ja salassapidosta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

6 luku

**Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset**

29 §

*Voimaantulo*

Tämä laki tulee voimaan päivänä                kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan ammattipätevyyden tunnustamisesta annettu laki (1093/2007).

30 §

*Siirtymäsäännökset*

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleisiin hakemuksiin sovelletaan tämän lain säännöksiä, jos päätös tehdään tämän lain voimaantulon jälkeen.

Muutoksenhaussa ennen tämän lain voimaantuloa annettuun hallintopäätökseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Jos hakijalle on asetettu kumotun ammattipätevyyslain nojalla korvaavana toimenpiteenä kelpoisuuskoe, jonka toimeenpanee oikeustieteellisiä tutkintoja myöntävä yliopisto, mainittu kelpoisuuskoe tulee voida suorittaa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2018. Opetushallitus tekee mainitun kelpoisuuskokeen hyväksytyn suorittamisen jälkeen hakemuksen perusteella lopullisen ammattipätevyyden tunnustamispäätöksen kumotun ammattipätevyyslain 13 §:n nojalla.

Muualla lainsäädännössä oleva viittaus kumottuun ammattipätevyyslakiin katsotaan tämän lain voimaantulon jälkeen viittaukseksi tähän lakiin.

2.

## Laki

### ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

#### 1 §

##### *Soveltamisala*

Tässä laissa säädetään ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta kelpoisuudesta virkaan tai tehtävään, jonka kelpoisuusvaatimukseksi on laissa säädetty tietyn tasoinen tutkinto taikka tietty Suomessa suoritettava korkeakoulututkinto tai korkeakoulun opintosuoritus. Ulkomailla suoritetuilla korkeakouluopinnoilla tarkoitetaan tässä laissa korkeakoulututkintoa ja opintosuoritusta, jotka kuuluvat muun maan kuin Suomen viralliseen korkeakoulututkintojen järjestelmään.

Jos muussa laissa on tästä laista poikkeavia säännöksiä ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta kelpoisuudesta virkaan tai tehtävään, niitä sovelletaan tämän lain asemesta.

#### 2 §

##### *Rinnastaminen*

Ulkomainen korkeakoulututkinto rinnastetaan ensisijaisesti tietyntasoiseen Suomessa suoritettavaan korkeakoulututkintoon.

Muussa kuin ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain ( / ) soveltamisalaan kuuluvassa tapauksessa ulkomailla suoritettu korkeakoulututkinto voidaan rinnastaa tiettyyn, nimeltä mainittuun Suomessa suoritettavaan korkeakoulututkintoon, jos viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimus sitä edellyttää. Ulkomailla korkeakoulussa suoritettu opintosuoritus rinnastetaan tietyllä alalla tai tietyillä aloilla sekä tietyn laajuisena Suomessa korkeakoulussa suoritettavaan opintosuoritukseen.

Ulkomailla suoritettut korkeakouluopinnot tuottavat virkaan tai tehtävään saman kelpoisuuden kuin virkaan tai tehtävään vaadittavat Suomessa suoritettavat korkeakouluopinnot, jos nämä opinnot on tämän lain nojalla tehdyssä päätöksessä rinnastettu toisiinsa.

#### 3 §

##### *Tutkintojen rinnastamisen perusteet*

Suomessa suoritettavaan korkeakoulututkintoon rinnastetaan tutkintoa tasoltaan vastaava, ulkomailla suoritettu korkeakoulututkinto.

Tiettyyn, nimeltä mainittavaan korkeakoulututkintoon rinnastetaan sitä tasoltaan ja alaltaan vastaava ulkomailla suoritettu korkeakoulututkinto.

Tutkintojen tasojen vastaavuus arvioidaan niiden laajuuden, vaativuuden ja suuntautumisen perusteella. Tutkintojen alojen vastaavuus arvioidaan niiden sisällön samankaltaisuuden perusteella.

4 §

*Opintosuoritusten rinnastamisen perusteet*

Suomessa korkeakoulussa suoritettavaan tiettyyn opintosuoritukseen rinnastetaan sitä tasoltaan ja alaltaan vastaava ulkomailla korkeakoulussa suoritettu opintosuoritus.

Opintosuorituksen tason ja alan vastaavuus arvioidaan noudattaen, mitä 3 §:n 3 momentissa säädetään tutkinnoista.

5 §

*Täydentävät korkeakouluopinnot rinnastamisen edellytyksenä*

Edellä 2 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ulkomailla suoritettut korkeakouluopinnot ja Suomessa suoritettut tai vastedes suoritettavat täydentävät korkeakouluopinnot voidaan yhdessä rinnastaa Suomessa suoritettaviin korkeakouluopintoihin 3 ja 4 §:ssä säädetyn perusteella. Täydentävien opintojen rinnastamisen edellytyksistä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Jos rinnastamisen edellytyksenä olevia täydentäviä korkeakouluopintoja ei ole suoritettu rinnastamispäätöksen antamiseen mennessä, täydentävistä opinnoista on määrättävä päätöksessä.

6 §

*Rinnastamishakemus ja –päätös*

Opetushallitus päättää hakemuksesta ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen rinnastamisesta Suomessa suoritettaviin tutkintoihin tai opintosuorituksiin.

Hakijan on toimitettava Opetushallitukselle hakemuksen käsittelyä varten tarpeelliset selvitykset suorittamistaan opinnoista. Opetushallitus voi vaatia hakemuksen liitteet virallisesti oikeaksi todistettuina jäljennöksinä. Opetushallitus voi pyytää hakijaa esittämään opintoja koskevat selvitykset alkuperäisinä asiakirjoina, jos se on välttämätöntä. Opetushallitus voi vaatia hakemuksen liitteeksi käännökset muista kuin suomen tai ruotsin kielellä annetuista asiakirjoista. Tarvittaessa voidaan vaatia, että käännökset ovat suomen- tai ruotsinkielisiä ja että ne ovat auktorisoidun kääntäjän laatimia. Tarkempia säännöksiä hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja todistuksista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Opetushallitus voi ennen päätöksentekoa tarvittaessa pyytää yliopistolta tai ammattikorkeakoululta lausunnon hakijan suorittamien opintojen vastaavuudesta Suomessa suoritettaviin opintoihin sekä hakijalle mahdollisesti määrättävistä täydentävistä opinnoista. Lausunnon antava taho voi periä lausunnosta sitä pyytäneeltä omakustannusarvon mukaisen maksun noudattaen valtion maksuperustelakia (150/1992).

Jos hakijalle määrätään täydentäviä korkeakouluopintoja, Opetushallitus tekee ehdollisen rinnastamispäätöksen. Kun vaaditut täydentävät opinnot on suoritettu hyväksytysti, Opetus-

hallitus tekee hakemuksen perusteella lopullisen rinnastamispäätöksen. Lopullista rinnastamispäätöstä koskevaan hakemukseen tulee liittää korkeakoulun antama todistus täydentävien opintojen suorittamisesta.

7 §

*Muutoksenhaku*

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

8 §

*Voimaantulo*

Tämä laki tulee voimaan päivänä                      kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annettu laki (531/1986), jäljempänä *vanha ulkomaanopintolaki*.

9 §

*Siirtymäsäännökset*

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleisiin hakemuksiin sovelletaan tätä lakia, jos päätös tehdään tämän lain voimaantulon jälkeen. Vanhan ulkomaanopintolain nojalla rinnastamispäätöksen saanut saa hakea tämän lain 6 §:n 4 momentissa tarkoitettua lopullista rinnastamispäätöstä.

Muutoksenhaussa ennen tämän lain voimaantuloa annettuun hallintopäätökseen sovelletaan vanhaa ulkomaanopintolakia.

Muulla lainsäädännössä oleva viittaus vanhaan ulkomaanopintolakiin katsotaan tämän lain voimaantulon jälkeen viittaukseksi tähän lakiin.

---

3.

## Laki

### ammattillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 7 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/1998) 7 b §, sellaisena kuin se on laissa 788/2014, seuraavasti:

#### 7 b §

##### *Tutkinnon suorittamismahdollisuudet*

Näyttötutkinnon järjestäjä on tutkintotoimikunnan kanssa sovittavalla tavalla velvollinen järjestämään mahdollisuuksia suorittaa näyttötutkintoja myös ilman niihin valmistavaa koulutusta.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistuvalla järjestetään osana koulutusta mahdollisuus suorittaa näyttötutkinto. Koulutuksen järjestäjä vastaa myös siitä, että valmistavaan koulutukseen osallistuvalla on mahdollisuus osallistua uuteen tutkintotilaisuuteen, jos hän ei ole suorittanut tutkinnon osaa hyväksytysti tai haluaa korottaa arvosanaa.

Näyttötutkinnon osien suorittamismahdollisuuksia on järjestettävä niille, joille ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava viranomainen on antanut ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain ( / ) 13 §:n 2 momentin mukaisen ehdollisen tunnustamispäätöksen, jossa hakijalta edellytetään mainitussa laissa tarkoitettuja korvaavia toimenpiteitä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 20 \_\_\_\_\_.

4.

## **Laki**

### **ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*lisätään* ajoneuvojen katsastustoiminnasta annettuun lakiin (957/2013) uusi 21 a § seuraavasti:

#### 3 luku

#### **Katsastustoiminnasta vastaavaa henkilöä ja katsastajaa koskevat vaatimukset**

##### 21 a §

##### *Ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tunnustaminen*

Edellä 17—19 ja 21 §:ssä tarkoitetun koulutusvaatimuksen täyttää myös hakija, jolla on ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa ( / ) tarkoitettu päätös toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa myönnettyjen muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta. Päätöksen tekee Liikenteen turvallisuusvirasto. Tämän lain 32 §:ssä tarkoitetun jatkokoulutusluvan saanut koulutuksen antaja ja Liikenteen turvallisuusvirasto voivat järjestää hakijalle ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 7 §:ssä tarkoitetun kelpoisuuskokeen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 20 \_\_\_\_.

5.

**Laki**

**ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*lisätään* ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä annettuun lakiin (958/2013) uusi  
15 a § seuraavasti:

15 a §

*Ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tunnustaminen*

Edellä 13—15 §:ssä tarkoitetun koulutusvaatimuksen täyttää myös hakija, jolla on ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa ( / ) tarkoitettu päätös toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa myönnettyjen muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta. Päätöksen tekee Liikenteen turvallisuusvirasto. Liikenteen turvallisuusvirasto voi järjestää hakijalle ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 7 §:ssä tarkoitetun kelpoisuuskokeen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 20 \_\_\_\_.

6.

## Laki

### eläinsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
muutetaan eläinsuojelulain (247/1996) 26 b §, sellaisena kuin se on laissa 321/2011, sekä  
lisätään lakiin siitä lailla 1430/2006 kumotun 30 §:n tilalle uusi 30 § seuraavasti:

#### 26 b §

##### *Broilereiden pitäjän pätevyys ja broilereita käsittelevien henkilöiden ohjaus*

Broilereiden pitäjällä, joka on luonnollinen henkilö ja vastuussa vähintään 500 linnun hoidosta, on oltava vähintään Opetushallituksen vahvistamaa lihasiipikarjaan erikoistunutta tutkinnon osaa vastaava osaaminen. Osaamisesta on lisäksi oltava todistus, jonka on antanut koulutuksen järjestäjä, jolle opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt luvan järjestää ammatillista peruskoulutusta tai ammatillista lisäkoulutusta. Broilerilla tarkoitetaan teurastusta varten kasvatettavaa Gallus gallus -lajiin kuuluvaa lintua.

Elintarviketurvallisuusvirasto päättää ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain ( / ) soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tuottamasta oikeudesta toimia broilereiden pitäjänä Suomessa noudattaen mainittua lakia.

Broilereiden omistajan tai pitäjän on annettava ohjeita ja opastusta palveluksessaan oleville, broilereiden hoitoon ja käsittelyyn osallistuville henkilöille broilereiden hyvinvointiin liittyvistä vaatimuksista.

#### 30 §

##### *Eläinten keinollista lisäämistä koskevan ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tunnustaminen*

Elintarviketurvallisuusvirasto päättää ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tuottamasta oikeudesta toimia eläinten keinosiementämiseen tai alkionsiirtoon liittyvissä tehtävissä Suomessa noudattaen mainittua lakia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 20 \_\_\_\_.

7.

## Laki

### kauppakamarilain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* kauppakamarilain (878/2002) 2 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1098/2007, seuraavasti:

#### 2 §

#### *Kauppakamarin ja Keskuskauppakamarin julkiset tehtävät*

Kauppakamarin tehtävänä on:

- 1) hoitaa sille tilintarkastuslaissa (459/2007) säädetyt tehtävät;
- 2) vahvistaa ulkomaankaupan asiakirjoja sen mukaan kuin sille muussa laissa tai sen nojalla on annettu tällainen tehtävä.

-----  
Tämä laki tulee voimaan päivänä \_\_\_\_\_  
kuuta 20 \_\_\_\_.

8.

## Laki

### asianajajista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* asianajajista annetun lain (496/1958) 3 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 716/2011, seuraavasti:

#### 3 §

Asianajajaksi voidaan hyväksyä 25 vuotta täyttänyt henkilö, joka:

- 1) on rehelliseksi tunnettu sekä muilta ominaisuuksiltaan ja elämäntavoiltaan sopiva harjoittamaan asianajajan tointa;
- 2) on suorittanut Suomessa oikeustieteen muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon, taikka on suorittanut oikeustieteen tutkinnon muualla kuin Suomessa ja saanut ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain ( / ) mukaisen Opetushallituksen lopullisen päätöksen korkeakoulututkinnon rinnastamisesta Suomessa suoritettavaan oikeustieteen maisterin tutkintoon;
- 3) on saavuttanut asianajajan toimen harjoittamiseen tarvittavan taidon sekä sellaisen käytännöllisen kokemuksen kuin asianajajayhdistyksen säännöissä määrätään;
- 4) on suorittanut asianajotoiminnan säännöksiä ja hyvän asianajajatavan vaatimuksia koskevan tutkinnon (*asianajajatutkinto*); sekä
- 5) ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu.

---

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun edellytyksen täyttää myös henkilö, joka on saanut ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1093/2007) mukaisen Opetushallituksen päätöksen kelpoisuudesta oikeustieteen ylempää korkeakoulututkintoa edellyttävään tehtävään ja suorittanut mahdolliset päätöksessä edellytetyt korvaavat toimenpiteet viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2018 sekä henkilö, joka on saanut ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain (531/1986) mukaisen Opetushallituksen päätöksen korkeakoulututkinnon rinnastamisesta Suomessa suoritettavaan oikeustieteen maisterin tutkintoon ja suorittanut mahdolliset päätöksessä edellytetyt täydentävät korkeakouluopinnot.

---

9.

## Laki

### tuomareiden nimittämisestä annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* tuomareiden nimittämisestä annetun lain (205/2000) 11 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 567/2015, seuraavasti:

#### 11 §

##### *Tuomareiden yleiset kelpoisuusvaatimukset ja nimitysperusteet*

Tuomariksi voidaan nimittää muun oikeustieteen ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittanut oikeamielinen Suomen kansalainen, joka aikaisemmalla toiminnallaan tuomioistuimessa tai muussa tehtävässä on osoittanut, että hänellä on täytettävänä olevan viran menestyksellisen hoitamisen edellyttämä perehtyneisyys viran tehtäväalaa sekä tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet. Erityisalan asiantuntemusta vaativien tuomarinvirkojen kelpoisuusvaatimuksista voidaan säätää erikseen. Ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1093/2007) tai ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain ( / ) tai sitä vastaavan aiemmin voimassa olleen lain nojalla tehty Opetushallituksen päätös ei tuota tässä laissa tarkoitettua kelpoisuutta tuomarin virkaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 20 \_\_\_\_.

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 2015

**Pääministeri**

**Juha Sipilä**

Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen

3.

**Laki**

**ammattillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 7 b §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
muutetaan ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/1998) 7 b §, sellaisena kuin se on laissa 788/2014, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

7 b §

*Tutkinnon suorittamismahdollisuudet*

Näyttötutkinnon järjestäjä on tutkintotoimikunnan kanssa sovittavalla tavalla velvolinen järjestämään mahdollisuuksia suorittaa näyttötutkintoja myös ilman niihin valmistavaa koulutusta.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistuvalla järjestetään osana koulutusta mahdollisuus suorittaa näyttötutkinto. Koulutuksen järjestäjä vastaa myös siitä, että valmistavaan koulutukseen osallistuvalla on mahdollisuus osallistua uuteen tutkintotilaisuuteen, jos hän ei ole suorittanut tutkinnon osaa hyväksytysti tai haluaa korottaa arvonsa.

Näyttötutkinnon tai sen osan suorittamismahdollisuuksia on järjestettävä myös henkilöille, joille ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava viranomainen on antanut ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1093/2007) 13 §:n 2 momentin mukaisen tunnustamispäätöksen, jossa hakijalta on edellytetty kyseisessä laissa tarkoitettuja korvaavia toimenpiteitä.

*Lakiehdotus*

7 b §

*Tutkinnon suorittamismahdollisuudet*

Näyttötutkinnon järjestäjä on tutkintotoimikunnan kanssa sovittavalla tavalla velvolinen järjestämään mahdollisuuksia suorittaa näyttötutkintoja myös ilman niihin valmistavaa koulutusta.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistuvalla järjestetään osana koulutusta mahdollisuus suorittaa näyttötutkinto. Koulutuksen järjestäjä vastaa myös siitä, että valmistavaan koulutukseen osallistuvalla on mahdollisuus osallistua uuteen tutkintotilaisuuteen, jos hän ei ole suorittanut tutkinnon osaa hyväksytysti tai haluaa korottaa arvonsa.

*Näyttötutkinnon osien* suorittamismahdollisuuksia on järjestettävä niille, joille ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava viranomainen on antanut ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain ( / ) 13 §:n 2 momentin mukaisen ehdollisen tunnustamispäätöksen, jossa hakijalta edellytetään mainitussa laissa tarkoitettuja korvaavia toimenpiteitä.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-  
ta 20 .*

4.

## Laki

### ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
lisätään ajoneuvojen katsastustoiminnasta annettuun lakiin (957/2013) uusi 21 a § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Lakiehdotus*

3 luku

#### **Katsastustoiminnasta vastaavaa henkilöä ja katsastajaa koskevat vaatimukset**

21 a §

#### ***Ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tunnustaminen***

*Edellä 17—19 ja 21 §:ssä tarkoitetun koulutusvaatimuksen täyttää myös hakija, jolla on ammattipätevyyden tunnustamisesta annettussa laissa ( / ) tarkoitettu päätös toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa myönnettyjen muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta. Päätöksen tekee Liikenteen turvallisuusvirasto. Tämän lain 32 §:ssä tarkoitetun jatkokoulutusluvan saanut koulutuksen antaja ja Liikenteen turvallisuusvirasto voivat järjestää hakijalle ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 7 §:ssä tarkoitetun kelpoisuuskokeen.*

Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_ päivänä  
kuuta 20 \_\_\_\_\_.

5.

## Laki

### ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
lisätään ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä annettuun lakiin (958/2013) uusi  
15 a § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Lakiehdotus*

15 a §

#### ***Ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tunnustaminen***

*Edellä 13—15 §:ssä tarkoitetun koulutus-  
vaatimuksen täyttää myös hakija, jolla on  
ammattipätevyyden tunnustamisesta annetus-  
sa laissa ( / ) tarkoitettu päätös toisessa Eu-  
roopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan  
talousalueeseen kuuluvassa valtiossa myön-  
nettyjen muodollista pätevyyttä osoittavien  
asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta.  
Päätöksen tekee Liikenteen turvallisuusviras-  
to. Liikenteen turvallisuusvirasto voi järjes-  
tää hakijalle ammattipätevyyden tunnustami-  
sesta annetun lain 7 §:ssä tarkoitetun kelpoi-  
suuskokeen.*

Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_ päivänä  
kuuta 20 .

6.

## Laki

### eläinsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
muutetaan eläinsuojelulain (247/1996) 26 b §, sellaisena kuin se on laissa 321/2011, sekä  
lisätään lakiin siitä lailla 1430/2006 kumotun 30 §:n tilalle uusi 30 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

26 b §

*Broilereiden pitäjän pätevyys ja broilereita  
käsittelevien henkilöiden ohjaus*

Broilereiden pitäjällä, joka on vähintään 500 linnun hoidosta vastuussa oleva luonnollinen henkilö, on oltava vähintään Opetushallituksen vahvistamaa lihasiipikarjaan erikoistunutta tutkinnon osaa vastaava osaaminen ja osaamista koskeva todistus, jonka on antanut koulutuksen järjestäjä, jolle opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt luvan järjestää ammatillista peruskoulutusta tai ammatillista lisäkoulutusta. Broilerilla tarkoitetaan teurastusta varten kasvatettavaa *Gallus gallus* -lajiin kuuluvaa lintua.

Broilereiden omistajan tai pitäjän on annettava ohjeita ja opastusta palveluksessaan oleville, broilereiden hoitoon ja käsittelyyn osallistuville henkilöille broilereiden hyvinvointiin liittyvistä vaatimuksista.

*Lakiehdotus*

26 b §

*Broilereiden pitäjän pätevyys ja broilereita  
käsittelevien henkilöiden ohjaus*

Broilereiden pitäjällä, joka on luonnollinen henkilö ja vastuussa vähintään 500 linnun hoidosta, on oltava vähintään Opetushallituksen vahvistamaa lihasiipikarjaan erikoistunutta tutkinnon osaa vastaava osaaminen. Osaamisesta on lisäksi oltava todistus, jonka on antanut koulutuksen järjestäjä, jolle opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt luvan järjestää ammatillista peruskoulutusta tai ammatillista lisäkoulutusta. Broilerilla tarkoitetaan teurastusta varten kasvatettavaa *Gallus gallus* -lajiin kuuluvaa lintua.

*Elintarviketurvallisuusvirasto päättää ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain ( / ) soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tuottamasta oikeudesta toimia broilereiden pitäjänä Suomessa noudattaen mainittua lakia.*

Broilereiden omistajan tai pitäjän on annettava ohjeita ja opastusta palveluksessaan oleville, broilereiden hoitoon ja käsittelyyn osallistuville henkilöille broilereiden hyvinvointiin liittyvistä vaatimuksista.

*Voimassa oleva laki*

*Lakiehdotus*

30 §

***Eläinten keinollista lisäämistä koskevan ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tunnustaminen***

*Elintarviketurvallisuusvirasto päättää ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tuottamasta oikeudesta toimia eläinten keinosiementämiseen tai alkionsiirtoon liittyvissä tehtävissä Suomessa noudattaen mainittua lakia.*

*Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_ päivänä  
kuuta 20 .*

---

i

7.

## Laki

### kauppakamarilain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
muutetaan kauppakamarilain (878/2002) 2 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa  
1098/2007, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Lakiehdotus*

2 §

2 §

*Kauppakamarin ja Keskuskauppakamarin  
julkiset tehtävät*

*Kauppakamarin ja Keskuskauppakamarin  
julkiset tehtävät*

Kauppakamarin tehtävänä on:  
1) hoitaa sille tilintarkastuslaissa  
(459/2007) säädetyt tehtävät;  
2) antaa todistuksia ammattipätevyyden  
tunnustamisesta annetun Euroopan parla-  
mentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY  
mukaista ammattikokemuksen tunnustamista  
koskevasta toiminnan harjoittamisesta siten  
kuin ammattipätevyyden tunnustamisesta an-  
netussa laissa (1093/2007) säädetään; sekä  
3) vahvistaa ulkomaankaupan asiakirjoja  
sen mukaan kuin sille muussa laissa tai sen  
nojalla on annettu tällainen tehtävä.

Kauppakamarin tehtävänä on:  
1) hoitaa sille tilintarkastuslaissa  
(459/2007) säädetyt tehtävät;  
2) vahvistaa ulkomaankaupan asiakirjoja  
sen mukaan kuin sille muussa laissa tai sen  
nojalla on annettu tällainen tehtävä.

\_\_\_\_\_

Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_ päivänä  
kuuta 20 .

i

## 8.

**Laki****asianajajista annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* asianajajista annetun lain (496/1958) 3 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 716/2011, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

## 3 §

Asianajajaksi voidaan hyväksyä 25 vuotta täyttänyt henkilö, joka:

1) on rehelliseksi tunnettu sekä muilta ominaisuuksiltaan ja elämäntavoiltaan sopiva harjoittamaan asianajajan tointa;

2) on suorittanut Suomessa oikeustieteen muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon, taikka on suorittanut oikeustieteen tutkinnon muualla kuin Suomessa ja saanut *ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1093/2007) tai* ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain (531/1986) mukaisen Opetushallituksen päätöksen kelpoisuudesta oikeustieteen muuta ylempää korkeakoulututkintoa kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkintoa edellyttävään tehtävään ja suorittanut mahdolliset päätöksessä edellytetyt lisävaatimukset;

3) on saavuttanut asianajajan toimen harjoittamiseen tarvittavan taidon sekä sellaisen käytännöllisen kokemuksen kuin asianajajayhdistyksen säännöissä määrätään;

4) on suorittanut asianajotoiminnan säännöksiä ja hyvän asianajajataavan vaatimuksia koskevan tutkinnon (*asianajajatutkinto*); sekä

5) ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu.

*Lakiehdotus*

## 3 §

Asianajajaksi voidaan hyväksyä 25 vuotta täyttänyt henkilö, joka:

1) on rehelliseksi tunnettu sekä muilta ominaisuuksiltaan ja elämäntavoiltaan sopiva harjoittamaan asianajajan tointa;

2) on suorittanut Suomessa oikeustieteen muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon, taikka on suorittanut oikeustieteen tutkinnon muualla kuin Suomessa ja saanut ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain (/) mukaisen Opetushallituksen lopullisen päätöksen korkeakoulututkinnon rinnastamisesta Suomessa suoritettavaan oikeustieteen maisterin tutkintoon;

3) on saavuttanut asianajajan toimen harjoittamiseen tarvittavan taidon sekä sellaisen käytännöllisen kokemuksen kuin asianajajayhdistyksen säännöissä määrätään;

4) on suorittanut asianajotoiminnan säännöksiä ja hyvän asianajajataavan vaatimuksia koskevan tutkinnon (*asianajajatutkinto*); sekä

5) ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu.

\_\_\_\_\_

Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_ päivänä \_\_\_\_\_ kuuta

*Voimassa oleva laki*

*Lakiehdotus*

20 .

*Lain 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettun edellytyksen täyttää myös henkilö, joka on saanut ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1093/2007) mukaisen Opetushallituksen päätöksen kelpoisuudesta oikeustieteen ylempää korkeakoulututkintoa edellyttävään tehtävään ja suorittanut mahdolliset päätöksessä edellytetyt korvaavat toimenpiteet viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2018 sekä henkilö, joka on saanut ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain (531/1986) mukaisen Opetushallituksen päätöksen korkeakoulututkinnon rinnastamisesta Suomessa suoritettavaan oikeustieteen masterin tutkintoon ja suorittanut mahdolliset päätöksessä edellytetyt täydentävät korkeakouluopinnot.*

---

9.

**Laki**

**tuomareiden nimittämisestä annetun lain 11 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* tuomareiden nimittämisestä annetun lain (205/2000) 11 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 567/2015, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Lakiehdotus*

11 §

11 §

*Tuomareiden yleiset kelpoisuusvaatimukset  
ja nimitysperusteet*

*Tuomareiden yleiset kelpoisuusvaatimukset  
ja nimitysperusteet*

Tuomariksi voidaan nimittää muun oikeustieteen ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittanut oikeamielinen Suomen kansalainen, joka aikaisemmalla toiminnallaan tuomioistuimessa tai muussa tehtävässä on osoittanut, että hänellä on täytettävänä olevan viran menestyksellisen hoitamisen edellyttämä perehtyneisyys viran tehtäväalaaan sekä tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet. Erityisalan asiantuntemusta vaativien tuomarinvirkojen kelpoisuusvaatimuksista voidaan säätää erikseen.

Tuomariksi voidaan nimittää muun oikeustieteen ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittanut oikeamielinen Suomen kansalainen, joka aikaisemmalla toiminnallaan tuomioistuimessa tai muussa tehtävässä on osoittanut, että hänellä on täytettävänä olevan viran menestyksellisen hoitamisen edellyttämä perehtyneisyys viran tehtäväalaaan sekä tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet. Erityisalan asiantuntemusta vaativien tuomarinvirkojen kelpoisuusvaatimuksista voidaan säätää erikseen. *Ammatti-pätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1093/2007) tai ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain ( / ) tai sitä vastaavan aiemmin voimassa olleen lain nojalla tehty Opetushallituksen päätös ei tuota tässä laissa tarkoitettua kelpoisuutta tuomarin virkaan.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-  
ta 20 .

## **Valtioneuvoston asetus**

### **ammattipätevyyden tunnustamisesta**

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (2015) 9 §:n 6 momentin ja 13 §:n 4 momentin nojalla:

#### 1 §

##### *Hakemuksen liitteet*

Ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava viranomainen voi vaatia hakemuksen liitteeksi jäljennökset seuraavista asiakirjoista ja todistuksista:

- 1) hakijan kansalaisuuden todistava asiakirja;
  - 2) pätevyystodistukset ja muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat, jotka antavat oikeuden ryhtyä harjoittamaan ammattia;
  - 3) automaattisen tunnustamisen piiriin kuuluvien ammattien osalta hakijan kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen todistus siitä, että koulutuksesta annetut asiakirjat ovat unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettuja asiakirjoja;
  - 4) todistus ammattikokemuksesta;
  - 5) todistus hyvästä maineesta tai nuhteettomuudesta taikka siitä, että hakija ei ole tehnyt konkurssia;
  - 6) todistus hakijan fyysisestä tai henkisestä terveydestä;
  - 7) todistus hakijan vakavaraisuudesta ja siitä, että hakija on vakuutettu ammatillisesta vastuusta johtuvien taloudellisten vahinkojen varalta;
  - 8) asiakirjan, jolla todistetaan, ettei henkilöä ole väliaikaisesti tai pysyvästi kielletty harjoittamasta kyseistä ammattia;
  - 9) asiaankuuluvan elimen vahvistama todistus tiedoista, taidoista ja pätevyydestä, jotka hakija on hankkinut elinikäisen oppimisen avulla.
- Lisäksi hakijan on pyynnöstä toimitettava hakemuksen liitteenä koulutustaan koskevia tietoja, joiden avulla ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava viranomainen voi määrittää mahdolliset olennaiset erot Suomessa vaadittavaan koulutukseen verrattuna.
- Toimivaltainen viranomainen voi vaatia hakemuksen liitteeksi 1 momentin 5—8 kohdassa tarkoitettua asiakirjan, jos se edellyttää vastaavaa asiakirjaa myös Suomessa ammattipätevyyden hankkineilta. Edellä 1 momentin 5—7 kohdassa tarkoitettut todistukset eivät saa niitä esittäessä olla kolmea kuukautta vanhempia.

#### 2 §

##### *Sopeutumisaika*

Sopeutumisaikana hakija hoitaa tehtävää taikka harjoittaa ammattia ohjauksen ja valvonnan alaisena.

Tunnustamislain 16 §:n 2 momentissa tarkoitettussa ehdollisessa tunnustamispäätöksessä määrätään sopeutumisajan pituus ja tehtävät sekä tarvittaessa pätevyys, joka valvojana toimivalta ammatinharjoittajalta vaaditaan. Lisäksi ehdollisessa tunnustamispäätöksessä voidaan

määrätä muita välttämättömiä ehtoja sopeutumisajan suorittamiselle. Valvojana toimivan ammatinharjoittajan on sopeutumisajan kuluessa ilmoitettava ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaavalle viranomaiselle hakijan ammattitoiminnassa ilmenneistä puutteista, jos hakijan toiminta aiheuttaa vakavaa vaaraa toiminnan kohteelle.

Ammatinharjoittamisen edellyttämä kyky ja taito osoitetaan työnantajan tai valvojana toimivan ammatinharjoittajan sopeutumisajasta antamalla todistuksella.

3 §

*Kelpoisuuskoe*

Tunnustamislain 16 §:n 2 momentissa tarkoitettussa ehdollisessa tunnustamispäätöksessä määrätään kelpoisuuskokeen pääasiallinen sisältö ja kokeen toimeenpanija. Kelpoisuuskokeen järjestää taho, jolla on lainsäädäntöön perustuva toimivalta myöntää tutkinto tai antaa tutkintoon johtavaa koulutusta alalla, jota ammattipätevyyden tunnustamishakemus koskee.

Kelpoisuuskoe voi sisältää kysymyksiä myös Suomessa sovellettavan hyvän ammattikäytännön tuntemuksesta.

Kelpoisuuskokeeksi voidaan määrätä myös osia ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitetusta näyttötutkinnosta.

4 §

*Voimaantulo*

Tämä asetus tulee voimaan päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 20 .

## Valtioneuvoston asetus

### ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain 5 §:n 1 momentin nojalla:

#### 1 §

##### *Soveltamisala*

Tässä asetuksessa säädetään ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain ( /2015) mukaisista täydentävistä opinnoista.

#### 2 §

##### *Täydentävät opinnot*

Rinnastamispäätöksessä voidaan edellyttää Suomessa suoritettavia täydentäviä korkeakouluopintoja:

1) enintään kolmasosa tutkintoon johtavien korkeakouluopintojen kokonaisuuden laajuudesta, kun ulkomainen korkeakoulututkinto rinnastetaan tiettyyn, nimeltä mainittavaan Suomessa suoritettavaan korkeakoulututkintoon;

2) enintään puolet Suomessa suoritettavan opintosuorituksen laajuudesta, kun ulkomailla suoritettu korkeakoulun opintosuoritus rinnastetaan Suomessa suoritettavaan tiettyyn korkeakoulun opintosuoritukseen.

#### 3 §

##### *Voimaantulo*

Tämä asetus tulee voimaan päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 20 .